ކޮމިޓީސް އެންޑް ރިސަރޗް ސެކްޝަން | ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ
19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް
ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ރިޕޯޓު
ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7 މޭ 2024

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ފިހުރިސްތު
1. ތަޢާރަފް 5
2. ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ 5
3. ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުން 2019(-)2024 5
4. ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން 7
5. ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު 7
6. ކޮމިޓީގެ ހިންގާ ގަވާއިދާއި އެހެނިހެން އުސޫލުތައް 9
6.1. މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގެ މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުގައި
ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު... 10
6.2. މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ މެންބަރުންނާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކުގައި ތިބޭ މީހުން މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލަ
ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު 11
6.3. ސިއްރު ހެކިބަސް ނެގުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު 12
6.4. ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ އަހަރު ރިޕޯޓުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު 12
6.5. ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން އެކި މަރުކަޒުތަކަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކާގުޅޭ ރިޕޯޓުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު 13
6.6. ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ ކޮޕީ ސިޓީތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު 14
7. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް 15
7.1. ބިލު 17
7.2. ޤަރާރު 18
7.3. މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން ލިބޭ މައްސަލަ 29
7.4. ޢާންމުން ފޮނުވާ މައްސަލަ 30
7.5. އެހެނިހެން މައްސަލަ 30
7.6. ކޮމިޓީން އިސްނަގައިގެން ކޮށްފައިވާ ޚާއްޞަ މަސައްކަތްތައް 36
7.6.1. ޕާލިމެންޓަރީ އިންކުއަރީ 36
7.6.1.1. ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ ގޯނާއާގުޅޭ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ 37
7.6.1.2. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންހެނުންނާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތަކާއި، އެކަންކަމަށް ހުއްޓުމެއް ގެނައުމަށްޓަކައި
ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ދެނެގަތުމާގުޅޭ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ 37
7.6.1.3. އަންހެން ކައުންސިލަރުންނާއި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތްތައް
ކުރުމުގައި އެފަރާތްތަކަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި ދަތިތައް ދެނެގަތުމާ ގުޅޭގޮތުން ތައްޔާރުކުރާ
ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ 38
7.6.2. ދުނިޔޭގެ ކުޑަކުދިންގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުން 39
2
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.6.3. ރިޕޯޓު ސްޓްރަކްޗަރ 40
7.6.4. ކޮމިޓީ ވަރކްޕްލޭން 40
7.6.5. ކޮމިޓީ ޑިޖިޓަލް ޑޭޓާބޭސް 41
7.7. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ނިޒާމީގޮތުން ގެނެސްފައިވާ ޙައްލުތަކާއި، ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން
ހާސިލްވި ކަންކަން 42
7.7.1. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ބިލު ދިރާސާކުރުން 42
26 .7.7.2 އަހަރުގެ ފިރިހެނަކު 13 އަހަރުގެ ކުޑަކުއްޖަކާ ކައިވެނީގެ ނަމުގައި ގުޅުން ބާއްވައި، އެކުއްޖާ ބަލިވެއިން
މައްސަލަ ދިރާސާކުރުން 43
7.7.3. ދެ އަހަރު ނުފެރޭ ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުން 44
7.7.4. ފެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އެހެން މީހެއްގެ އެހީތެރިކަމާ ނުލައި ވޯޓުލުމާގުޅޭ 45
7.7.5. ޤާނޫނު ނަންބަރު 6 /2006 (ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެސްފައިވާ ބަދަލުތައް 46
7.7.6. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިސްލާޙް ގެނައުމުގެ ބިލަށް ކޮމިޓީން ގެނެސްފައިވާ
މުހިންމު ބަދަލުތައް 47
7.7.7. މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުން އިތުރުވާ މައްސަލައަށް ނިޒާމީ ޙައްލެއް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތް 48
7.7.8. ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާ ބައެއް މައްސަލަތައް ކޮމިޓީން ބަލައި، އެ މައްސަލަތައް އަލުން
ބެލުމަށް އެންގުން 49
7.7.9. އިދާރާތަކުގެ ބަޖެޓް 50
8. ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތައް 52
8.1. އިދާރާތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތައް 54
8.1.1. ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތަފްޞީލު 54
8.1.2. ބޭރުގެ ފަރާތްތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތައް 56
8.1.3. މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން 57
9. މުޤައްރިރުގެ ބައްދަލުވުންތައް 58
10. ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރާތްތައް 59
10.1. ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒު – 26 ޖޫން 2019 59
10.2. ހުޅުމާލޭގައި ހުންނަ ފިޔަވަތި – 22 އޮގަސްޓު 2019 60
10.3. ކ. ވިލިނގިލީގައި ހުންނަ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަދި އަމާންވެށި – 10 އޮކްޓޫބަރު 2019 61
11. ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުތައް 62
12. ކޮމިޓީ ތަމްސީލްކުރުމަށް ބޭއްވި ޙަރަކާތްތައް 65
12.1. ޓްރެއިނިންގތަކާއި، ކޮންފަރެންސްތަކާއި، ސްޓަޑީ ވިޒިޓްތައް 65
3
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
12.1.1. ޓްރެއިނިންގ ފޮރ ޕާލިމަންޓަރީ ކޮމިޓީ ޗެއަރޒް އެންޑް އޮފިޝަލްސް 65
12.1.2. ތަރޑް އެނުއަލް ސައުތް އޭޝިއަން ޕާލިމަންޓޭރިއަން ޕްލެޓްފޯމް ފޯ ޗްލިޑްރަން 65
12.1.3. ޖެންޑަރ ސިލެކްޓް ކޮމިޓީސް އިން ޕޯސްޓް-ކޮވިޑް ޑިމޮކްރަސީ: ވައި އެންޑް ހައު ދޭ މެޓަރ 66
12.1.4. އެންގޭޖިންގ ޕާލިމަންޓްސް އޮން ދަ ޕްރޮމޯޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންކްލޫޑިންގ އޮން ދަ ވާރކް އޮފް ދަ
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް އިޓްސް ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއަޑިކް ރިވިއު 66
12.1.5. ޑިއިސްޓިޓިޓުއުލައިޒޭޝަން ރިފޯރމް އިން ޖޯރޖިއާ 2021 67
12.1.6. ފޯރަމް އޮން ކޮމިޓީ އެގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ 67
12.1.7. ސެޝަން އޮން ޖެންޑަރ އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް: އިންޓަރެކްޝަންސް އެންޑް އޮޕޮޗުނިޓީސް ފޯ ޕްރޮގްރެސް:
ކޮމިޝަން އޮން ދަ ސްޓޭޓަސް އޮފް ވިމެން 68
12.1.8. ޕާލިމެންޓަރީ އެންގޭޖްމަންޓް އިން ސީޑޯ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން 68
12.1.9. ޔޫ.ޕީ.އާރް ފޯރަމް 2022 68
12.1.10. ވަރކްޝޮޕް އޮން ދަ ރައިޓް ޓު ޕާޓިސިޕޭޝަން އިން ޕަބްލިކް އެފެއާޒް 69
12.1.11. ކެޕޭސިޓީ ސްޓްރެންތެނިންގ ވަރކްޝޮޕް: ވަޔަލެންސް އެގެއިންސްޓް ވިމެން އެންޑް ޖެންޑަރ ބޭސްޑް
ވަޔަލެންސް(.... 69
12.1.12. ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ސިމްޕޯޒިއަމް 69
12.1.13. އިފެކްޓިވް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންގޭޖްމަންޓްސް ބައި ޕާލިމެންޓަރީ ބޮޑީސް 71
12.1.14. ސީޑޯ: ނީޑް ފޯރ ނިއު ގްލޯބަލް މެކޭނިޒަމް ޓު އެޑްރެސް އެސްކަލޭޓިންގ ވަޔޮލަންސް އެގެއިންސްޓް ވިމެން
އެންޑް ގަރލްސް 71
12.1.15. ޓްރއިނިންގ ސެޝަން އޮން ކޯޑިނޭޝަން ކެޕޭސިޓީ އޮފް ދަ ނޭޝަނަލް މެކޭނިޒަމް ފޮރ ރިޕޯޓިންގ އެންޑް
ފޮލޯއަޕް 71
12.1.16. ސިމްޕޯޒިއަމް އޮން ޕޮލިޓިކަލް އިންޓެގްރިޓީ އެންޑް ޓްރާންސްޕޭރަންސީ 71
12.2. ނޭޝަނަލް މެކޭނިޒަމް ފޮރ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން، ރިޕޯޓިންގ އެންޑް ފޮލޯ-އަޕް (އެން.އެމް.އައި.އާރް.އެފް) 72
13. ކޮމިޓީއަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ނިޞްބަތް 74
20 .14 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ކަންތައްތައްތައް 75
4
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
1. ތަޢާރަފް
މި ރިޕޯޓަކީ، 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ
ގޮތުގެމައްޗަށް އެކުލަވާލާފައިވާ ރިޕޯޓެކެވެ. މި ރިޕޯޓު އެކުލަވާލުމުގެ މަޤްޞަދަކީ 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ކޮމިޓީން
ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ރެކޯޑެއް އޮތުމަކީ މުހިންމު ކަމެއްކަމަށްވާތީއާއި، ހިނގަމުންމިދާ މަޖިލީހުގައި މި ކޮމިޓީން
ކުރިއަށްގެންދާ ބައެއް މަސައްކަތްތަކަކީ ގަވާއިދުން މޮނިޓަރކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތަކެއް ކަމާއި، ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރަމުންގެންދާ ބައެއް މައްސަލަތަކަށް އަދިވެސް ނިޒާމީ ޙައްލެއް އައިސްފައިނުވާތީ، މަޖިލީހުގެ ދައުރެއް ނިމުނު ނަމަވެސް
އެ ކަންކަމަށް ދާއިމީގޮތެއްގައި ޙައްލުތަކެއް ލިބެންދެން އެ މަސައްކަތްތަކަކީ ހުއްޓުމެއްނެތި ކުރިއަށްގެންދަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކެއް
ކަމަށްވެފައި، މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މި
ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ޙަވާލުވާ ކޮމިޓީއަށް ހިއްސާކުރުމެވެ. އެގޮތުން މި ރިޕޯޓުގައި، ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި،
ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކާއި، ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންދިޔަ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ލިބިފައިވާ ކާމިޔާބީތަކާއި، 20 ވަނަ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތައް ހިމަނާފައިވާނެއެވެ.
2. ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީއަކީ، 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު އެކުލަވާލައި، އެ ގަވާއިދު މަޖިލީހުން ފާސްކުރިއިރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ
ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާގުޅޭ ކޮމިޓީތަކުގެ ތެރެއަށް އިތުރުކުރެވުނު ކޮމިޓީތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއް ކޮމިޓީއެވެ. އެގޮތުން، މި
ކޮމިޓީ އުފައްދާފައިވަނީ 11 ޖޫން 2019 ގައި ބޭއްވި، 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 6 ވަނަ ޖަލްސާގައެވެ.
3. ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުން (2019 -)2024
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދާއިމީ ކޮމިޓީތަކުގައި ހިމެނޭ މެންބަރުންގެ ޢަދަދު، 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 6 ވަނަ
ޖަލްސާއިން ފާސްކުރިއިރު، ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގެންނެވީ 10 މެންބަރުންނެވެ. އެގޮތުން
މަޖިލީހުގެ ދައުރު ނިމުމާ ހަމައަށް މި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންނާއި ، ކޮމިޓީގެ މެންބަރުކަމުގެ މުއްދަތާއި،
އެ މެންބަރުން ސިޔާސީ ޕާޓީތައް ތަމްސީލްކުރެއްވި ގޮތް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
5
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ޖީހާން މަޙްމޫދު - ހިންނަވަރު ދާއިރާ ޙުސައިން ޒިޔާދު - ވައިކަރަދޫ ދާއިރާ
(ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު) (މުޤައްރިރު ގެ ނައިބު)
04.10.2023– 11.06.2019 އަށް 11.06.2019 – 04.10.2023 އަށް
04.10.2023 – 27.05.2024 އަށް 04.10.2023 – 27.05.2024 އަށް
 
އިމްތިޔާޒް ފަޙުމީ – މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާ މުޙައްމަދު ރާޢީ - މަކުނުދޫ ދާއިރާ
11.06.2019 – 22.05.2023 އަށް 11.06.2019 – 04.10.2023 އަށް
04.10.2023 – 27.05.2024 އަށް 04.10.2023 – 27.05.2024 އަށް
އިބްރާހީމް ނަޞީރު - މުލަކު ދާއިރާ
މުޙައްމަދު ވަޙީދު - އުނގޫފާރު ދާއިރާ
27.11.2023 – 07.02.2024 އަށް
04.10.2023 – 27.05.2024 އަށް
07.02.2024 – 27.05.2024 އަށް
ޢަބްދުލްމުޙްސިން ޙަމީދު - ނިލަންދޫ ދާއިރާ
ޢަބްދު
11.06.2019 – 05.06.2023 އަށް
04.10.2023 – 28.01.2024 އަށް
07.02.2024 – 27.05.2024 އަށް
މުޙައްމަދު މުމްތާޒް – ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާ ރޮޒައިނާ އާދަމް - އައްޑޫމީދޫ ދާއިރާ
11.06.2019 – 04.10.2023 އަށް 11.06.2019 – 04.10.2023 އަށް
04.10.2023 – 27.05.2024 އަށް 04.10.2023 – 27.05.2024 އަށް
އަޙްމަދު އުޝާމް - ވިލިމާލެ ދާއިރާ މުޙައްމަދު ނާޒިމް - ދަނގެތި ދާއިރާ
ޔޫނުސް ޢަލީ - ހޮޅުދޫ ދާއިރާ
01.11.2021 – 04.10.2023 އަށް 11.06.2019 – 30.08.2021 އަށް
04.10.2023 – 17.11.2023 އަށް 11.06.2019 – 04.10.2023 އަށް 30.08.2021 – 01.11.2021 އަށް
ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީ މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޕާޓީ ދަ ޑިމޮކްރެޓްސް
ޕީޕަލްސް ނެޝަނަލް ކޮންގްރެސް ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތް ނުވާ
6
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
4. ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން
5. ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 123 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި،
ޖެންޑަރ އީކުއަލިޓީއާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ އެންމެހައި ކަންކަން ބަލައި ދިރާސާކޮށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމާއި،
މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއާއި،
ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ އަދި މިނޫންވެސް ހިއުމަން ރައިޓްސް، ޖެންޑަރ އަދި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ އެންމެހައި
ކަންކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ހިނގާގޮތް ބެލުމެވެ. މީގެ އިތުރުން މި ކޮމިޓީގެ އަންނަނިވި މަސްއޫލިއްޔަތުތައްވެސް
ހިމެނެއެވެ.
(ހ) ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް
ސަރވިސަސް، އަދި އެ މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ހިންގާ އިދާރާތަކުން ރާވައި ހިންގާ އެންމެހައި ކަންތައްތައް ބެލުން؛
(ށ) ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް މެންބަރުން ޢައްޔަންކުރުމާއި ވަކިކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންކަން
ކުރުން؛
(ނ) މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއާއި، އެ މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ހިންގާ އިދާރާތަކާއި
ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އެންމެހައި ސިޔާސަތުތަކާއި، މިންގަނޑުތަކާއި، އުސޫލުތަކާއި ހަދާ
7
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ގަވާއިދުތައް ދިރާސާކުރުމާއެކު އިތުރަށް މުރާޖަޢާކުރަންޖެހޭ ކަންކަން މުރާޖަޢާކޮށް، އެ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީއަށް
ފެންނަ ލަފާދިނުމާއި ، އެ އިދާރާތަކަށް އަންގަންޖެހޭ އެންގުންތައް އެންގުން؛
(ރ) ހުޅުމާލެއާއި ވިލިމާލޭގައި ހުރި ކުޑަކުދިން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކާއި، ކ.ގުރައިދޫގައި ހުރި ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ
މީހުންގެ މަރުކަޒާއި އެފަދަ ތަންތަނުގެ ޙާލަތު ބަލައި، އެ ތަންތަނުގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމާއި، އަދި އެފަދަ ތަންތަނުގެ
ޚިދުމަތްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛
(ބ) ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކޮންމެ އަހަރަކު، ވިދިގެން
އަންނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ފާސްކުރާއިރު ގެވެށި އަނިޔާގެ ޢަމަލު ހުއްޓުވުމަށާއި ގެވެށި އަނިޔާގެ
ޝިކާރައަކަށްވާ މީހުންނަށް އެހީ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާ އެކަށީގެންވާ ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ، އެ ބަޖެޓު މެދުވެރިކޮށް،
ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީއަށާއި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް ކަނޑައަޅައި ދޫކުރާކަން ކަށަވަރުކުރުން؛
(ޅ) އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި، ޖިންސީ ހަމަހަމަކަމާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި
ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ކަނޑައަޅާ އެންމެހައި ސިޔާސަތުތަކާއި މިންގަނޑުތައް އެކުލަވާލެވިފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖެ
ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާއި، ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ޤާނޫނުއަސާސީ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަމަލުކުރަމުން އަންނަ އެންމެހައި ޤާނޫނުތަކާ ޚިލާފުނުވާނެފަދަ ގޮތަކަށްތޯ ބަލައި
ދިރާސާކުރުން؛
(ކ) އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ޖިންސީ ހަމަހަމަކަމާ ގުޅޭގޮތުން ފާސްކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތައް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި
ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ތަންފީޒުކުރަމުންދޭތޯއާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ،
ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް އަދި އެ މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ހިންގާ އިދާރާތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް
އަދާކުރަމުންދާ މިންވަރު ބެލުމާއި، އެ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ ލަފާ އެ ފަރާތްތަކަށް ދިނުން؛
(އ) އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ކުރިއެރުވުމާ ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކަށް
ލަފާދިނުން؛
(ވ) ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް އަދި އެ
މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން ހިންގާ އިދާރާތަކުން އެކުލަވާލައި ޝާއިޢުކުރަމުންދާ އެކިއެކި ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުމަށްފަހު،
8
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
އެ ރިޕޯޓުތަކުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަޅަންޖެހޭނެކަމަށް ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކަށް
ލަފާދިނުން؛
(މ) އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމާ ގުޅޭގޮތުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގައާއި ސަރަޙައްދީ ފެންވަރުގައި ރާއްޖޭގެ
ފަރާތުން ކުރެވިދާނެ ކަންކަމަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި ދިރާސާކޮށް ، އެ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި
ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކަށް ލަފާދިނުން؛
(ފ) އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމާއި ޖިންސީ ހަމަހަމަކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ބިލުތައް ދިރާސާކޮށް،
ފުރިހަމަކޮށް، މަޖިލީހުން ރިޢާޔަތްކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުން ؛
(ތ) އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ޖިންސީ ހަމަހަމަކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ދިރާސާކޮށް، އެ މައްސަލަތަކާ
ގުޅިގެން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކާ ބެހޭގޮތުން ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކަށް ލަފާދިނުން؛ އަދި
(ލ) މި ބައިގެ (ވ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ދިރާސާކޮށް އެ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން
ކޮމިޓީން ބައްދަލުކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކޮށް، ލިޔުމުން ނުވަތަ އަނގަބަހުން ހޯދަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ހޯދައި،
ސުވާލުކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކާ ސުވާލުކޮށް، ހިންގަންޖެހޭ ތަޙްޤީޤުތައް ހިންގައި، ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ ގޮތެއްގެމަތިން
ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ލަފާދިނުމާއި އެންގުންތައް އެންގުން.
6. ކޮމިޓީގެ ހިންގާ ގަވާއިދާއި އެހެނިހެން އުސޫލުތައް
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާއި ނައިބު މުޤައްރިރު ހޮވުމަށް 13 ޖޫން 2019 ގައި ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ
2 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، ކޮމިޓީ ހިންގާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލައި އެ ގަވާއިދު ފާސްކުރިއެވެ. އެގޮތުން، މި ކޮމިޓީގެ
ހިންގާ ގަވާއިދުގައި ހިމެނޭ މައިގަނޑު ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ
ޢަދަދަކީ 4 މެންބަރުންކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއި، ކޮމިޓީން އެއްވެސް ނިންމުމެއް ނިންމަންވާނީ ކޮމިޓީގެ 5 މެންބަރުން ކޮމިޓީއަށް
ހާޒިރުވެތިބި ވަގުތެއްގައިކަމަށް ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ކޮމިޓީއަށް މައްސަލައެއް ހުށަހެޅޭނެ ގޮތްތަކާއި، ކޮމިޓީން މައްސަލަ
ދިރާސާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތާއި އަދި ކޮމިޓީއަށް މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެގޮތާގުޅޭ މާއްދާތައް ކޮމިޓީގެ ހިންގާ
ގަވާއިދުގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ.
9
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކޮމިޓީގެ ހިންގާ ގަވާއިދުގެ އިތުރުން، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމުގެ މަޤުޞަދުގައި، އެކި މަސައްކަތްތައް
ދިރާސާކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން އުސޫލުތަކެއް ފާސްކޮށްފައިވާނެއެވެ. އެގޮތުން، ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ ތަފްޞީލު
ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
6.1. މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގެ މައްސަލަ ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 190 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުންނާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިޔުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު(ގެ ދަށުންނާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 123 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މި
ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން، ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންއަށް މެންބަރުން ޢައްޔަނުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މި ކޮމިޓީއަށް
މަތިކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުންނާއި،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 123 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން ޗްލިޑްރަންސް
އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ މަޤާމަށް މީހަކު ޢައްޔަނުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުވެސް މި ކޮމިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ޢާންމު އުސޫލުތައް ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް މި ކޮމިޓީން ޢައްޔަނުކުރާ މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގައި
ދެފުށްފެންނަ، އިންސާފުވެރި އުސޫލުތަކެއްގެ ދަށުން މީހުން ޢައްޔަންކުރެވޭކަން ކަށަވަރުކުރުމުގެގޮތުން ކޮމިޓީން މިފަދަ
މައްސަލަތައް ދިރާސާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލެއް އެކުލަވާލާފައިވެއެވެ.
މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގައި، ކަމާގުޅޭ މަދަނީ
ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ޚިޔާލު ހޯދަން ވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެކަމުގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ، މުޖްތަމަޢުގެ ޙާލަތު އެންމެ
ރަނގަޅަށް އެނގޭނެ އެއް ފަރާތްތަކަކީ އެއީ ކަމަށްވާތީއާއި، މަޤާމްތަކަށް ޢައްޔަނުކުރެވޭ މީހުންނަކީ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު
އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ހުރި ފަރާތެއްކަން ކަށަވަރުކޮށް، މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގައި އެ ދާއިރާގައި ޙަރަކާތްތެރިވާ
ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލާ މަޝްވަރާ ހޯދުމެވެ.
މި އުސޫލުގައި ހިމެނޭ އެންމެ މުހިންމު އެއްކަމަކީ، ކޮމިޓީން އިންޓަރވިއުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ތަޅުމަށް ފޮނުވުމަށް ނިންމާ
ނަންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ގޮތެއް ނިންމަންވާނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވުމެވެ. އެގޮތުން އެ ނަންތަކާ ގުޅޭގޮތުން، އެފަރާތަކީ "މަޤާމުގެ
" "މަ "
ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށް ވަރަށް ޤާބިލު ނުވަތަ އެފާރަތަކީ ޤާމުގެ ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށް ޤާބިލު ނުވަތަ އެފަރާތަކީ
10
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
"މަޤާމުގެ ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށް ޤާބިލުނޫން" ފަރާތެއްކަން ކަނޑައަޅަންވާނެ ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިފަދައިން ގޮތެއް
ނިންމުމުގައި ކޮމިޓީން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންކަންވެސް މި އުސޫލުގައި ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެފަދައިން ގޮތެއް
ނިންމުމަށް ބަޔާންކުރުމުގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ، ކޮމިޓީން އިންޓަރވިއުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މަޤާމުގެ ޒިންމާ އަދާކުރުމަށް
އެ ފަރާތް ޤާބިލުކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމާއެކު، މަޖިލީހުން އެ ފަރާތެއް ޢައްޔަނުކުރުމަށް ނުވަތަ ނުކުރުމަށް މެންބަރުން
ވޯޓު ދިނުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފަސޭހަކޮށްދިނުމެވެ.
މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ވީހާވެސް ހާމަކަންބޮޑު ގޮތެއްގައި ކުރިއަށްގެންދިއުމަށްޓަކައި، މަޤާމުތަކަށް
މީހުން ޢައްޔަނުކުރުމުގެ މައްސަލަތައް ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާގޮތް އޮބްޒަރވްކުރުމަށް މަދަނީ
ޖަމްޢިއްޔާއަކުން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ ކޮމިޓީން ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެމަތިން އެފަރާތްތަކަށް އެ ފުރުޞަތުދިނުމަށް މި އުސޫލުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.
6.2. މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ މެންބަރުންނާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކުގައި ތިބޭ މީހުން މަޤާމުން
ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 123 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންއާއި ޗްލިޑްރަންސް
އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބަލައި އެފަރާތްތައް ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަކީ މި ކޮމިޓީގެ ޒިންމާއެކެވެ.
އެގޮތުން ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރަމުންގެންދާ މައްސަލައެއްގެ ތެރެއިން އެ މުއައްސަސާތަކުގެ މެންބަރަކު ނުވަތަ މެންބަރުންތަކެއް
މަޤާމުން ވަކިކުރަންޖެހޭފަދަ މައްސަލައެއް ފާހަގަވެއްޖެނަމަ އެފަދަ މައްސަލައެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްއަށް
އެންގުމަށްފަހު އެ މައްސަލައެއް ވަކި މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ބެލުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން މި
ކޮމިޓީއަށް ލިބިދީފައިއެވެ. އަދި އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ޢާންމު އުސޫލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، އެފަދަ މައްސަލަތައް ވީހާވެސް
ހާމަކަންބޮޑު ގޮތެއްގައި ކުރިއަށްގެންދިއުމަށްޓައި އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ކޮމިޓީން ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލެއް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، އެފަދަ މުއައްސަސާއެއްގެ މެންބަރަކު ނުވަތަ
މުސްތަޤިއްލު މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކު މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ނިންމޭނެ 3 ޙާލަތެއް މި އުސޫލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި
އެ 3 ޙާލަތު އޮތްކަމަށް ކޮމިޓީން ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންކަންވެސް ވަރަށް ތަފްޞީލުކޮށް މި އުސޫލުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ޠަބީއީ އިންޞާފުގެ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ތުހުމަތުކުރެވޭ
ފަރާތަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ކޮމިޓީއަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
11
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
6.3. ސިއްރު ހެކިބަސް ނެގުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލު
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ވަރަށް ހައްސާސީ އަދި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތާއި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތުދޭ ފަރާތް
ނުރައްކަލަށް ހުށަހެޅޭފަދަ މައްސަލަތައް މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ. އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި ހަރުދަނާ ގޮތްތަކެއް
އެކުލަވާލައި، ކޮމިޓީއަށް މަޢުލޫމާތުދޭ ފަރާތްތަކުގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކޮށް މަޢުލޫމާތުދޭ ފަރާތްތަކުން މި ކޮމިޓީއަށާއި
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކުރާ އިތުބާރު އިތުރުކޮށް ދެމެހެއްޓުމުގެގޮތުން މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން މަޢުލޫމާތުދޭ
ފަރާތަކީ ކާކުކަން ނޭނގޭގޮތަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް އެ ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުމަށް ސިއްރު ހެކިބަސް
ނެގުމާގުޅޭ އުސޫލެއް ކޮމިޓީން އެކުލަވާލާފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން، ހެކިބަސްދޭ ފަރާތަކީ ކާކުކަން އެނގިއްޖެނަމަ ކޮމިޓީން ބަލަމުންގެންދާ މައްސަލައަށް ނުފޫޒް ފޯރުވުމުގެ ފުރުޞަތު
އޮތްކަމަށް ކޮމިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތާއި ހެކިބަސްދޭ ފަރާތަކީ ކާކުކަން އެނގިއްޖެނަމަ، އެފަރާތުގެ ނަފްސަށް ނުވަތަ މުދަލަށް
ނުވަތަ ޢާއިލާއަށް ގެއްލުމެއް ދީފާނެކަމުގެ އިންޒާރެއް ނުވަތަ ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވާނެކަމުގެ އިންޒާރެއް ދީފައިވާ ޙާލަތާއި
ހެކިބަސްދޭ ފަރާތަކީ ކާކުކަން އެނގިއްޖެނަމަ، އެފަރާތުގެ ނަފްސަށް ނުވަތަ މުދަލަށް ނުވަތަ ޢާއިލާއަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމަށް
ނުވަތަ ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ ސަބަބެއް އޮންނަ ޙާލަތުގައި މަޢުލޫމާތުދޭ ފަރާތަކީ ކާކުކަން ހާމަނުކޮށް
ނުވަތަ އެފަރާތުގެ މަޢުލޫމާތު ހާމަނުކޮށް ހެކިބަސް ނެގޭނެކަމަށް އެ އުސޫލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
މީގެއިތުރުން، މަޢުލޫމާތުދޭ ފަރާތަކީ ކާކުކަން އެނގޭނެފަދަ މަޢުލޫމާތު ހާމަނުކޮށް ހެކިބަސް ނެގޭނެ ގޮތްތަކާއި، މަޢުލޫމާތުދޭ
ފަރާތުގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމާއެކު ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން ލިބޭ މިންވަރު ކުޑަކޮށް ސިއްރު
ހެކިބަސް ނެގުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރާނެ ކަންކަމުގެ ތަފްސީލު މި އުސޫލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
6.4. ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ އަހަރު ރިޕޯޓުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު
ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރެއިން އެ އިދާރާތަކުން ވޭތުވެދިޔަ އަހަރު ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި،
އެ އިދާރާތަކަށް ލިބުނު ބަޖެޓް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ގޮތް އެނގިގެންދާ އެއް ވަސީލަތަކީ އެ އިދާރާތަކުގެ އަހަރު ރިޕޯޓުތަކާއި އެކި
ކަންކަމާ ގުޅިގެން އެ އިދާރާތަކުން ތައްޔާރުކުރާ ރިޕޯޓުތަކެވެ. އެފަދަ ރިޕޯޓުތަކަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މައިގަނޑު އެއް
މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމުގައިވާ ސަރުކާރު މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބެލުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ ވަރަށް މުހިންމު ވަސީލަތެކެވެ.
އެހެންކަމުން އެފަދައިން ހު ށަހެޅޭ އަހަރު ރިޕޯޓުތަކާއި އެނޫންވެސް ރިޕޯޓުތައް މި ކޮމިޓީއަށް ލިބުމުން ކޮމިޓީގެ އެހެން
މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސް އެޅިގެން ނުދާނޭގޮތަށް، އެ އަހަރު ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ހަރުދަނާ ގޮތްތަކެއް
12
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ބަޔާންކުރާ އުސޫލެއް ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކޮމިޓީގައި ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ދެ
ގޮތަކަށް އަހަރު ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރެވިދާނެކަމަށް އެ އުސޫލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
ފުރަތަމަ ގޮތަކީ، ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މުއައްސަސާތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން އޮޑިޓަރ
ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "ކީ ޕަރފޯމަންސް އިންޑިކޭޓަރސް (ކޭ.ޕީ.އައިސް)" ގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް
އެ އިދާރާތަކުގެ އަހަރު ރިޕޯޓުގައި ހިމެނޭ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއްގައި ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުން
ޕްރެޒެންޓޭޝަން ހުށަހަޅައިދިނުމެވެ. އަދި އެއަށްފަހު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް، ކަމެއް
އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭނަމަ އެކަމެއް އެ އިދާރާތަކާ ހިއްސާކުރުމެވެ.
ދެވަނަ ގޮތަކީ، ކޮމިޓީގައި އެވަގުތު ކުރަމުންގެންދާ އެހެނިހެން މުހިންމު މަސައްކަތްތަކަށް ވަގުތުދިނުމުގެގޮތުން ކޮމިޓީގެ
މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ފޮނުވާފައިވާ އަހަރު ރިޕޯޓުތައް ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން
ބަލައި، ރިޕޯޓުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ޚުލާސާއެއް ތައްޔާރުކުރުމަށްފަހު ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމެވެ. އަދި އެކަމާ
ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީން ގޮތެއް ނިންމުމެވެ.
6.5. ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން އެކި މަރުކަޒުތަކަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކާގުޅޭ ރިޕޯޓުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ
އުސޫލު
ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ގިނަ އިދާރާތަކަކީ އެފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރެއިން ދައުލަތުގެ
ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ ތަންތަނުގެ ޙާލަތު ގަވާއިދުން ވަޒަންކުރަމުންގެންދާ އިދާރާތަކެކެވެ. އެހެންކަމުން
އެ އިދާރާތަކުން ކުރާ އެފަދަ ޒިޔާރަތްތަކާ ގުޅިގެން އެ އިދާރާތަކަށް ފާހަގަވާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
ރިޕޯޓު ކުރަމުންގެންދެއެވެ. އެގޮތުން ކޮމިޓީއަށް ލިބޭ އެފަދަ ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުމަކީ ވަގުތުތަކެއް ހޭދަވާކަމަށްވާތީއާއި،
އެކަމުގެ ސަބަބުން ކޮމިޓީގެ އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ ވަގުތު ދިނުމަށް އެފަދަ ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުމުގައި
ކޮމިޓީން ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލެއް އެކުލަވާލާފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން އެކި މަރުކަޒުތަކަށް ކުރާ ޒިޔާރަތްތަކުގެ
މައްޗަށް އެކުލަވާލައި އެ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓުތައް މި ކޮމިޓީއަށް ލިބުމުން، ކޮމިޓީން އެ ރިޕޯޓެއް ދިރާސާކުރުމުގެ
މަސައްކަތްކުރާނީ، އެ ރިޕޯޓުގައި ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާ އެއްގޮތަށް އެ އިދާރާތަކުން
ޢަމަލުނުކުރާކަމުގެ މައްސަލައެއް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ ޙާލަތެއްގައިކަމަށް ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވެއެވެ. އަދި ކަމާގުޅޭ
މުއައްސަސާއަކުން ފޮނުވާ އެފަދަ ރިޕޯޓުތަކުގައި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާ އެއްގޮތަށް އެ އިދާރާތަކުން
13
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ޢަމަލުކުރަމުން ނުދާނަމަ، ނުވަތަ އެފަދަ ރިޕޯޓުތަކުގައި އެހެނިހެން އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަމަކީ ވަގުތުން ވަގުތަށް
ނުވަތަ 6 މަސްދުވަހަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުނު
ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 މަސް ފާއިތުވުމަށްފަހު އެކަން އެ އިދާރާއަކުން މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަންވާނެކަމާއި އެ އިދާރާތަކަށް
އަންގަންވާނެ ކަމަށާއި، އެފަދައިން އަންގައިފިނަމަ އެ މައްސަލައެއް ކޮމިޓީން ބެލުމަށް މި އުސޫލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
މީގެ އިތުރުން، ކޮންމެ އަހަރަކު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެ މުއައްސަސާއެއްގެ އަހަރު ރިޕޯޓު ފޮނުވާއިރު، އެ އަހަރެއްގައި އެ
މުއައްސަސާއަކުން ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރަތްތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި، ނުވަތަ އެހެން
އިދާރާއަކުން އެ އިދާރާއަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު އަހަރު ރިޕޯޓުގައި ހިމެނުމަށް
އެ މުއައްސަސާތަކަށް އެންގުމަށްވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
6.6. ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ ކޮޕީ ސިޓީތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ އުސޫލު
ދައުލަތުގެ އެއް އިދާރާއަކުން އަނެއް އިދާރާއަކަށް ފޮނުވާ ސިޓީ ނުވަތަ ޢާންމު ފަރާތަކުން ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކަށް ފޮނުވާ ބައެއް
ސިޓީތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކޮޕީކޮށް ފޮނުވާފައިހުރެއެވެ. އެފަދައިން ކޮޕީކޮށްފައިވާ ގިނަ ސިޓީތަކެއް ކޮމިޓީއަށް ވެސް
ލިބެމުންދެއެވެ. އެހެންކަމުން އެފަދަ ސިޓީތަކާ ގުޅިގެން ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލެއް އޮތުމަކީ މުހިންމުކަމަކަށްވާތީ އެފަދަ ސިޓީތައް
ދިރާސާކުރުމުގައި ކޮމިޓީން ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލެއް އެކުލަވާލާފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން އެފަދަ ސިޓީއެއް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ، ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި އެ ސިޓީއެއް ބަލާނީ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ
މުވައްޒަފުންކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އިދާރީ މުވައްޒަފުން އެފަދަ ސިޓީއެއް ބެލުމަށްފަހު ކޮމިޓީން ބަލަންޖެހޭފަދަ ކަމެއް
ފާހަގަވާނަމަ އެކަމެއް ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނައުމަށާއި އަދި މުޤައްރިރުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެންނަ ސިޓީތަކުގައިވާ
މައްސަލަ ކޮމިޓީން ބެލުމާމެދު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ގޮތެއް ނިންމަންވާނެ ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން އެފަދަ ސިޓީއެއް ބެލުމަށްފަހު ކޮމިޓީން އިތުރަށް ބަލަންޖެހޭފަދަ ކަމެއް އެ ސިޓީއަކުން
ފާހަގަނުވާނަމަ ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުގެ ތެރެއިން އެ ސިޓީއެއް ކޮމިޓީގެ މައްސަލަ ސްޓޭޓަސްއިން ނަގައި ފައިލްކުރަންވާނެކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިފަދައިން ކަނޑައެޅުމުގެ އެންމެ ބޮޑު ބޭނުމަކީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ދައުލަތުގެ
އިދާރާތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބެލުން ކަމަށްވީއިރު އަދި އެފަދަ ސިޓީތައް ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ހުށަހެޅި އެ
އިދާރާތަކުން އެ ސިޓީތަކުގައި ފާހަގަކުރާ ކަންކަން ބަލަމުންގެންދާނަމަ، އެފަދަ ސިޓީތަކަށް ކޮމިޓީން ހޭދަކުރާ ވަގުތު މަދުކޮށް
ކޮމިޓީގެ އެހެން މަސައްކަތްތަކަށް ވަގުތު ދިނުމެވެ.
14
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް
19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި މި ކޮމިޓީއަށް އެކި ބާވަތުގެ ޖުމްލަ 385 މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ. މިއިން ކޮންމެ
މައްސަލައަކަށްވެސް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކޮށް، އެ މައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރާ ކަމެއްގެ ޙައްލަކާ ހަމައަށް
ވާސިލުވުމަށްޓަކައި ކަމާގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން ހޯދަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށް، ބައްދަލުކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކޮށް
މައްސަލަތަކަށް ގޮތެއް ނިންމައެވެ. އަދި މި ކޮމިޓީ އެކުލެވިގެންވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތަމްސީލުކުރައްވާ
އެކި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މެންބަރުން މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ. މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން
ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކަށް ބަލާއިރު ގިނަ ކަންކަމަކީ އިއްތިފާޤުން ނިންމާފައިވާ ކަންކަމެވެ. ޚިޔާލު ތަފާތުވާފަދަ
މައްސަލަތަކުގައިވެސް މުޤައްރިރުގެ އެންމެ އިސް ވާޖިބަކަށް ވަނީ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ޚިޔާލު އެއްގޮތްކުރެވޭތޯ
މަސައްކަތްކުރުމެވެ. އެހެންނަމަވެސް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި ޚިޔާލު ތަފާތުވުމަކީ ވަރަށް މަދުފަހަރު ދިމާވާ ޙާލަތެއްކަން
ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.
މުޅި ދުނިޔެއަށް ކުރިމަތިވި ކޮވިޑް- 19 ގެ އާލަމީ ވަބާގެ ދުވަސްވަރު ކޮމިޓީތައް ބާއްވަމުން ގެންގޮސްފައިވަނީ އޮންލައިންކޮށެވެ.
އެގޮތުން މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތައް އޮންލައިންކޮށް ކުރިއަށްގެންދިޔައިރު، ހުރިހާ މެންބަރުންނާއި އިދާރީ މުވައްޒަފުންގެ
މަސައްކަތްތައް ރޭގަނޑު ވަރަށް ދަންގަޑިތަކުގައިވެސް ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވެއެވެ. ޢާންމުކޮށް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ
މަސައްކަތްތަކުގެ އިތުރަށް، ކޮވިޑް19- ގެ ޙާލަތާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިޢުލާންކުރި ޢާންމު ޞިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ
ޙާލަތުގައި ރައްކާތެރި ފިޔަވަޅެއްގެ ގޮތުން، ޖަލުގައި ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރަމުންދިޔަ ގިނަ ފަރާތްތަކެއްގެ އަދަބު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ލުއިކޮށްދެއްވައި، އެފަރާތްތައް ޖަލުން މިނިވަންވެ ، ފުރަބަންދުގެ ސަބަބުން އެއިން ބައެއް ފަރާތްތަކަށް ރަށްރަށަށް ނުދެވި،
ވަންނާނެ ތަނެއް ނެތި ތިބިކަމުގެ މައްސަލައަކާއި، ފުރަބަންދުގެ ސަބަބުން ކުއްޔަށް ދިރިއުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ކުލި ނުދެއްކުމުގެ
ސަބަބުން އެފަރާތްތަކަށް ދިމާވި ދަތިތަކާއި، މަސްތުވާތަކެތީގެ ޝިއާރައަކަށްވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ ފަރުވާ ނުދެވި
މަގުތަކުގައި ގިނަވެފައިވާތީ އެކަމަށް ޙައްލެއްހޯދުމަށާއި، ރައްކާތެރި ނޫން ޢާއިލާތަކާއި ގޭބިސީތަކުގައި އެކަހެރިވާން
މަޖުބޫރުވެފައިވާ ފަރާތްތަކާއި ކުޑަކުދިންނަށް ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށާއި، ގެވެށި އަނިޔާއިން ކުޑަކުދިންނާއި، އަންހެނުން
ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުދިންނަށް ދިމާވެދާނެ ގޮންޖެހުންތަކާއި ނުރައްކާ ދެނެގަނެ ކަމާގުޅުންހުރި
މުއައްސަސާތަކަށް އެއްބާރުލުންދީ، އެފަރާތްތައް ޖަވާބުދާރީކުރުވަންޖެހޭ ކަންކަމުގައި އެ ފަރާތްތައް ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ
މަސައްކަތް މެދުނުކެނޑި ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވެއެވެ.
15
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކޮވިޑް19- ގުޅިގެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަށް ކޮމިޓީން ހުށަހެޅި ރިޕޯޓުގައި، ދައުލަތަށް ޖުމްލަ 33 ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
އަދި، މި ރިޕޯޓު ކޮމިޓީން ނިންމިއިރު، އެއީ ކޮމިޓީގެ ފައިނަލް ރިޕޯޓު ނޫންކަމާއި، ކޮވިޑް19- އާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ދިމާވެފައިވާ ޙާލަތުން އަރައިގަނެވެންދެން އެ ޙާލަތުގައި ދިމާވާ ކަންކަން ކޮމިޓީން ބަލަމުންގެންދާނެކަމަށް ކޮމިޓީން
ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެ ރިޕޯޓުގައި، އެފަދަ ޙާލަތެއްގައި އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އިންޓަރނެޓްގެ
ޚިދުމަތާއި ޑިޖިޓަލް ކަނެކްޓިވިޓީއަކީ ކޮންމެހެން ލާޒިމް ޚިދުމަތެއްކަމުން ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް އެ ޚިދުމަތް ފަސޭހަކަމާއި،
ޚަރަދުކޮޑަގޮތެއްގައި ކަށަވަރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެއްސުމަށާއި، އެ ދަނޑިވަޅުގައި އިންޓަރނެޓަކީ، ފެނާއި ކަރަންޓުގެ
ޚިދުމަތެކޭ އެއްގޮތަށް އަސާސީ ޚިދުމަތެއްގޮތަށް ކަނޑައެޅުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި، އިންޓަރނެޓުގެ ޒަރިއްޔާއިން ކުޑަކުދިންގެ
ފުށުން ނާޖާއިޒް މަންފާނަގައި އެކުދިން ގްރޫމްކޮށް ކުޑަކުދިންނަށް އެކި ބާވަތުގެ އަނިޔާދެމުންދާކަމުގެ މައްސަލަތައް
އިތުރުވަމުންދާތީ، ކުޑަކުދިންނަށް ރައްކާތެރިކަމާއެކު އިންޓަރނެޓް ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ފަހިކޮށްދިނުމަށާއި އެކަމާގުޅޭ
ޤާނޫނުތަކަށާއި، ސިޔާސަތުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ކޮވިޑް19-އާ ގުޅިގެން ކުޑަކުދިންނާއި، އަންހެނުން
އަދި ޚާއްޞަ އެހީއާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ނިޒާމަށް ދިމާވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތަކާ
ގުޅޭގޮތުން މުވާސަލާތީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަނާއި، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތައް ހިމެނޭހެން ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކާއެކު
މަޝްވަރާކޮށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ކޮވިޑް19-އާ ގުޅިގެން ދިމާވަމުންދިޔަ އެކި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ވިމެން
އެންޑް ޑިމޮކްރަސީއާއި، ފެމިލީ ލީގަލް ކްލިނިކް، އެޑްވޮކޭޓިންގ ދަ ރައިޓްސް އޮފް ޗްލިޑްރަންއާއި، ޔުނިސެފްއާއި، ހޯޕް ފޮރ
ވިމެން، އުތެމަ އަދި ޓްރާންސްޕޭރެންސީ މޯލްޑިވްސް ފަދަ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު އޮތް ގުޅުން ކޮމިޓީން ދަމަހައްޓައި، ކޮވިޑް-
19އާ ގުޅިގެން ދިމާވަމުންދިޔަ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ މައްސަލަތަކަށް އެފަރާތްތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރަމުން
ގެންގޮސްފައިވެއެވެ.
16
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ
385
7.1. ބިލު
ކޮމިޓީގެ 5 އަހަރުގެ ދައުރުގެ ތެރޭގައި ޖުމްލަ 7 ބިލެއް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅި ދިރާސާކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅުނު
ބިލުތަކުގެ ލިސްޓު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުނު މަސައްކަތްތަކުގެ ޢަދަދު
2%1% 2%
35%
ބިލު
ޤަރާރު
މަޖިލީހުން ފޮނުވާ މައްސަލަ
60%
ޢާންމުން ފޮނުވާ މައްސަލަ
އެހެނިހެން މައްސަލަ
7.1.1. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލު)ބިލު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވީ އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ
މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް(
7.1.2. ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ބިލު)ބިލު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއީލް
އަޙްމަދު ނަސީމް(
7.1.3. ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު (ބިލު
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވީ ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދް(
7.1.4. އިންތިޤާލީ އިންސާފުގެ ބިލު)ބިލު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވީ ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު
ރަޝީދު(
17
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.1.5. ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު (ބިލު ހުށަހެޅުއްވީ
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދް(
7.1.6. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު (ބިލު ހުށަހެޅުއްވީ
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން(
7.1.7. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު (ބިލު ހުށަހެޅުއްވީ
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއީލް އަޙްމަދު ނަސީމް(
19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ތެރޭ މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ހުރިހާ ބިލެއްގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން
ދިރާސާކޮށް ނިންމައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ. އަދި އެ ބިލުތަކަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
ފާސްކުރައްވައި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކުރައްވައި، މިހާރު ޢަމަލުކުރަމުންގެންދާ ޤާނޫނުތަކެއްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.
7.2. ޤަރާރު
19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޤަރާރުތަކުގެ ލިސްޓު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
7.2.1. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންހެނުންނާމެދު ކުރާ ތަފާތުކުރުންތަކަށް ހުއްޓުމެއް ގެނައުމަށްޓަކައި ކަމާގުޅޭ ސިޔާސަތުތަކާއި
ނިޒާމާއި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގައި ހުރި ހުރަސްތަކާއި ތަފާތުކުރުންތައް ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ޕާލިމަންޓަރީ
އިންކުއަރީއެއް ހެދުމަށް ގޮވާލައި ހުށަހަޅާ ޤަރާރު)ޤަރާރު ހުށަހެޅުއްވީ ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ
ޢަބްދުاله(.
މި ޤަރާރާ ގުޅިގެން އިންކުއަރީއަށް މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމަށްޓަކައި ކުރިއަށްގެންދިއަ ސަރވޭގެ އެންމެހައި މަސައްކަތްތައް
ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީ ގެ އެހީތެރިކަމާއެކުއެވެ. އެގޮތުން އެ ޔުނިވަރސިޓީގެ
ދިރާސާއިން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވާ 28 ހުށަހެޅުން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
7.2.1.1. ނިޒާމީ އޮނިގަނޑުގެ ތެރެއިން މިންތީގެ ހަމަހަމަކަމަށް ވާސިލުވުމަށާއި، އަންހެނުންގެ ޙާލަތާއި އިޖުތިމާޢީ
ކުރިއެރުން ހޯދުމަށް ދައުލަތުގެ އިދާރާތައް ޖެންޑަރ މެއިންސްޓްރީމްކޮށްގެން ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ
ބަޖެޓާއި، އިންސާނީ ވަސީލަތްތައް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން؛
7.2.1.2. އަންހެނުންނާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތަކާއި، އަންހެނުންނަށް ކުރާ އެކި ފުރައްސާރައާއި، ޖިންސީގޯނާ
އަދި އަނިޔާއަކީ ޢާންމުކޮށް ސަޤާފީގޮތުން، އަންހެނަކަށް ވީތީ ކުރާ ތަފާތުކުރުންތަކެއްކަމަށްވާތީ
18
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
މުޖްތަމަޢުގެ ތެރޭގައި އަށަގެންފައިވާ މި ނުރަނގަޅު ސަޤާފަތް ނައްތާލުމަށާއި، މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން މީހުންގެ
ވިސްނުން ބަދަލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން. އެގޮތުން، ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ޢާއިލާއާއި މުޖްތަމަޢުގައި
އަންހެނުންގެ ދައުރާމެދު އަންހެނުން ދެކޭގޮތް ބަދަލުކުރުން؛
7.2.1.3. ކުޑައިރުން ފެށިގެން އަންހެން ކުދިންނާ ފިރިހެން ކުދިންނާމެދު ޢާއިލާ ތެރޭގައި ގެންގުޅޭ މިންތީގެ
ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމަށް ބެލެނިވެރިން އިތުރަށް ހޭލުންތެރިކުރުވުން؛)މިސާލު: ފިރިހެން ކުދިން
މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމަށް އެކި ތަންތަނަށް ފޮނުވިނަމަވެސް އަންހެން ކުދިން މަތީ ތަޢުލީމު
ޙާސިލުކުރުމަށް ފޮނުވުމަށް ފަސްޖެހުން، ގޭތެރޭގައިކުރާ ބައެއް ކަންކަމަކީ ހަމައެކަނި އަންހެންކުދިން
ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމަށް ބުނެދެވިފައި އޮތުން(
7.2.1.4. ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގައި އަންހެނުން ބައިވެރިކުރެވޭ މިންވަރު މަދުވުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން،
އަންހެނުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ޚިދުމަތްތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ލިބިގެން ނުދާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެކި
ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައަޅާ ސިޔާސަތުތަކަކީ ފިރިހެނުންނާ އެއްމިންވަރަކަށް އަންހެނުންގެ
ބައިވެރިވުންވެސް އޮވެގެން އެކަށަޅާ ސިޔާސަތުތަކެއްކަން ކަށަވަރުކުރުން؛
7.2.1.5. ވިހެއުމަށްފަހުވެސް އަންހެނުން މާލީގޮތުން ބާރުވެރިކުރުމަށްޓަކައި ވަޒީފާތަކަށް ދިއުމަށާއި އާމްދަނީ ލިބޭނެ
މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުމުގޮތުން ކުދިން ބަލަހައްޓާނެ ޑޭ-ކެއަރ މަރުކަޒުތައް ޤާއިމުކުރުމަށް
ސަރުކާރުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް އަވަސްކުރުން؛
7.2.1.6. މިންތީގެ ހަމަހަމަކަމަށް ކުދިން އަހުލުވެރިކުރުމަށް ތަޢުލީމީ މަންޙަޖުގައި ހިމަނައިގެން ސްކޫލްތަކުގައި
ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން؛
7.2.1.7. އަންހެނުންނަކީ ވަކި ބާވަތެއްގެ މަސައްކަތެއް ކުރަންޖެހޭ ބައެއްކަމުގައި ދެކޭ ވިސްނުން ބަދަލުކޮށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސައްކަތުގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގެ ހުރިހާ ގިންތިތަކެއްގައިވެސް އަންހެނުން
މަސައްކަތްކުރުމަށް ބާރުއަޅައި އެކަމަށް ހޭލުންތެރިކުރުވުން؛
7.2.1.8. ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމުގައާއި ޤާނޫނުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގައި އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުމުގެ
ގޮތުން ޤާނޫނުތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ޤާއިމުކޮށްފައިވާ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ މެންބަރުކަމުގެ
މަޤާމުތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި މިންވަރެއް އަންހެނުންނަށް ޚާއްޞަކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނުތަކަށް ބޭނުންވާ
އިޞްލާޙުތައް ގެނައުން؛
19
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.2.1.9. އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާމެދު މުޖްތަމަޢުގައި ގެންގުޅޭ ނޭދެވޭ ވިސްނުންތަކާއި ދީނުގައި އޮންނަގޮތް
ކަމުގައިބުނެ އަންހެނުންނާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތަކާއި ނިކަމެތިކުރުން ނައްތާލުމަށް ޤައުމީ
ފެންވަރުގައި ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ކުރިއަށްގެންދިއުން؛
7.2.1.10. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހެދޭ ޤާނޫނުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި ސިޔާސަތުތައް ޖެންޑަރ މެއިންސްޓްރީމްކޮށް، ދެ
ޖިންސުގެ ބޭނުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މިންތީގެ ނަޒަރިއްޔާއަކުން ހެދިފައިވޭތޯ ކަށަވަރުކުރުން؛
7.2.1.11. ކިޔަވައިދިނުމާއި އުނގެނުމާގުޅޭ ސިޔާސަތުތަކާއި އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅާއިރު، ޖިންސުގެ ހަމަހަމަކަން
ކަށަވަރުވާނެ ފަދަ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައެޅުން؛
7.2.1.12. މިންތީގެ ހަމަހަމަކަން ޤާއިމުކުރުމަށް ހެދިފައިވާ ޤާނޫނުތަކަށް ސަރުކާރާއި ދައުލަތުގެ އެކި
މުއައްސަސާތައް ހިންގުމުގެ ޒިންމާތަކާ ހަވާލުވެ ތިބި އެކި ގިންތީގެ މުވައްޒަފުން އަހުލުވެރިކުރުމާއި،
ތަންފީޒީ އިދާރާތަކުން އެ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތައް ތަންފީޒުކުރުން ؛
7.2.1.13. މިންތީގެ ހަމަހަމަކަން ޤާއިމުކުރުމަށް ހެދިފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުން މަތިކޮށްފައިވާ ޒިންމާތައް
އަދާކުރުމުގައި އިހުމާލުވާ މުވައްޒަފުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުން؛
7.2.1.14. ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ އަންހެނުންގެ ނިސްބަތް އިތުރުކުރުމަށާއި ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރގައި
އަންހެނުންނާ ރައްޓެހި ވަޒީފާގެ ސިޔާސަތުތައް ޤާއިމުކޮށް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ނިޒާމެއް އެކުލަވާލުން؛
7.2.1.15. މިންތީގެ ހަމަހަމަކަން ޤާއިމުކުރުމަށާއި، އަންހެނުންނަށްކުރާ ގޯނާތަކަށް މީހުން ހޭލުންތެރިކުރުމުގައި
އެންމެ މުހިންމު އެއް ދައުރެއް އަދާކުރެވޭނެ ފަރާތްތަކަކީ މީޑިއާތައްކަމަށްވީއިރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި
އަންހެނުންނާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލައި މިންތީގެ ހަމަހަމަކަން ޤާއިމުކުރުމަށް ކުރާ
މަސައްކަތުގައި މީޑިއާތަކުގެ ދައުރު ފުޅާކުރުން؛
7.2.1.16. އަންހެނުންނަކީ އަދާކުރާ ވަޒީފާގެ އިތުރުން ގޭތެރޭގެ ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާ ބައެއް ކަމުގައިވާތީ
އަންހެނުންނަށް އެކަށީގެންވާގޮތެއްގައި ވަޒީފާއަދާކުރެވޭނެ މަގު ފަހިކޮށްދިނުމުގެގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ފްލެކްސިބަލް ވަރކިންގ ކަލްޗަރ އެއް ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުން؛
7.2.1.17. އަންހެނުންނަށް ބޭނުންވާ ކައުންސެލިންނާއި އެނޫނުންވެސް ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަމަށް ބޭނުންވާ
އެހީތެރިކަން ފަސޭހައިން ލިބޭނެ އިންތިޒާމްތަކެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށެއްގައިވެސް ޤާއިމުކުރުމުގެ
މަސައްކަތް އަވަސްކުރުން؛
20
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.2.1.18. އަންހެނުންނާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމަށާއި އަންހެނުންނަށް ކުރިމަތިވާ ފުރައްސާރައާއި
ގޯނާއާއި އަނިޔާއިން ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އެކަށައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުތައް ކަމުގައިވާ ޤާނޫނު
ނަންބަރު 3/2012 (ގެވެށި އަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/2014 (ޖިންސީ
ފުރައްސާރަކުރުމާއި ގޯނާކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު(އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2016)ޖެންޑަރ
އިކުއަލިޓީ ޤާނޫނު(އިން ހާސިލްކުރަން ބޭނުންވާ ނަތީޖާތައް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި އެ ޤާނޫނުތައް
ތަންފީޒުކުރުމަށް ބޭނުންވާ އިންސާނީ ވަސީލަތްތަކުގެ މިންވަރު ދެނެގަނެ، އެކަމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ
ކަނޑައަޅައި އެ ޤާނޫނުތައް ތަންފީޒުކުރުން އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުން؛
7.2.1.19. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބައެއް އަންހެނުންނަކީ އާމްދަނީ ހޯދުމަށް ޢާންމު ގޮތެއްގައި ގޭތެރޭގައި (ނުރަސްމީ)
މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކެއްކަމަށް ވުމާއެކު، އެފަރާތްތަކަށް ރަސްމީ ނިޒާމްގެ ތެރެއިން އެހެނިހެން
ފަރާތްތަކަށްވެސް ލިބޭ ލުއިތަކާއި،)މިސާލު: ރަސްމީ ވަޒީފާއެއް ނެތް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް
ފަސޭހަކަމާއެކު އިންސްޓޯލްމަންޓަށް ތަކެތި ގަތުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބުމާއި(އެހީތެރިކަން)މިސާލު:
ފައިނޭންޝިއަލް ލިޓްރަސީ(އަދި ރައްކާތެރިކަން)މިސާލު: ޕެންޝަން ސްކީމްތައް(ފޯރުކޮށްދެވޭނެ
ރަސްމީ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން؛
7.2.1.20. މިންތީގެ ހަމަހަމަކަމާ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ދާއިރާގައި ފަންނީ މުވައްޒަފުން ނެތުމުގެ މައްސަލައަކީ
މުއައްސަސާތަކުން ފާހަގަކުރާ ކަމަކަށްވީއިރު، އެ ދާއިރާތަކުން ފަންނީ މީހުން އުފެއްދުމަށް، އެ
ދާއިރާތަކަށް ޚާއްޞަކޮށް މަތީ ތަޢުލީމު ޙާސިލުކުރުމަށް އިތުރު ފުރުޞަތުތައް ފޯރުކޮށްދިނުން ؛
7.2.1.21. އަންހެނުންނާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތަކާއި، އަންހެނުންނަށް ކުރާ ފުރައްސާރައާއި ގޯނާގެ މައްސަލަތައް
ރިޕޯޓުކުރުމަށް އޮތް ނިޒާމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތައް ނައްތާލުން؛
7.2.1.22. ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2016 (ޖެންޑަރ އިކުއަލިޓީ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގައި ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ
ފަދައިން ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރގައި ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާގެ ދަށުން އެއް ފަންތީގެ މަޤާމުތައް
އަދާކުރާ އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުންނަށް ލިބޭ މުސާރައާއި ވަޒީފާގެ ކުރިއެރުމާއި ތަމްރީން ޕްރޮގްރާމްތައް،
އެއް ހަމައެއްގައި ލިބޭކަން ކަށަވަރުކުރާނެ ނިޒާމެއް ކަނޑައެޅުން؛
7.2.1.23. މިންތީގެ ތަފާތުކުރުންތައް ދެނެގަނެ އެ ތަފާތުކުރުންތައް ނައްތާލުމަށްޓަކައި، ދެ ޖިންސު ވަކިން
ތަފާސްހިސާބު ބެލެހެއްޓޭނެ އުސޫލެއް އެކުލަވާލައި ތަންފީޒުކުރަން ފެށުން؛
21
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.2.1.24. ޢާއިލާ ރޫޅިގެންދާ ޙާލަތުގައި ކުދިންގެ ކަންކަން ހަމަޖެއްސުމާއި ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ ޚަރަދާއި އަދި
އެނޫންވެސް އަންހެނުންނަށް ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތަކަށް ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ޙައްލެއް
ގެނައުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 (ޢާއިލާއާބެހޭ ޤާނޫނު) އިޞްލާޙުކުރުން.
7.2.1.25. އިޖްތިމާޢީ ގޮތުންނާއި ، އިޤްތިޞާދީގޮތުން އަންހެނުންނަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އުސޫލުތައް
ހަރުދަނާކޮށް އަންހެނުން ބާރުވެރިކުރުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި މިންތީގެ
ހަމަހަމަކަމަށް މަސައްކަތްކުރާ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރުން؛
7.2.1.26. ޤާނޫނުތަކުން އަންހެނުންނަށް ލިބިދީފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން މީހުންގެ މެދުގައި
ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް މިހާރަށްވުރެ ބޮޑަށް މަސައްކަތްކުރުން؛
7.2.1.27. އަންހެންކުދިންނާއި ފިރިހެންކުދިން އެކުގައި ކިޔަވައިދޭ ސްކޫލްތަކުގައި ކުދިންގެ މެދުގައި މުދައްރިސުން
ތަފާތުކުރުންތަކެއް ނުގެންގުޅޭކަން ކަށަވަރުކުރެވޭނެ އުސޫލުތަކެއް އެކުލަވައިލުން؛ އަދި
7.2.1.28. ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގައި ހިމެނޭ އަންހެނުންގެ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށް ދިރާސާއެއްކުރުން.
7.2.2. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ އަނިޔާ ހުއްޓާލުމަށްޓަކައި ކުޑަކުދިންނާއި، އެ ކުދިންގެ ޙައްޤުތައް
ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނުން މަތިކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުން އެމީހުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު
ފުރިހަމަގޮތުގައި އަދާކުރުމަށް ބާރުއެޅުމުގެގޮތުން، މިހާރަށްވުރެ ބޮޑަށް ދައުލަތުން އެފަރާތްތަކަށް ސަމާލުކަން
ދިނުމަށާއި، ދައުލަތުގެ ފެންވަރުގައި ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާ
މަސައްކަތްތަކެއްކުރުމަށާއި، ކުޑަކުދިން ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުން ކުރާ ހޭދަ މިހާރަށްވުރެ
އިތުރުކުރުމަށް އެދި ގޮވާލާ ހުށަހަޅާ ޤަރާރު)ޤަރާރު ހުށަހެޅުއްވީ މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު
ޚައިތަމް(.
މި ޤަރާރު ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުން ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކުން ދެ މަރުހަލާއެއްގައި މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން
ކޮމިޓީއަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތުތަކު ން ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މި ޤަރާރު
ފާސްނުކުރުމަށް ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވެއެވެ.
7.2.2.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ މަޤްޞަދުގައިވާ
ގޮތަށް، ކުޑަކުދިންނަށް ބޭނުންވާ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި އިންސާނީ ވަސީލަތާއި
22
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ދާއިރާގެ ފަންނީ މާހިރުން އިތުރުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް
ކުރަމުންގެންދާކަމަށް ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކުން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން ؛
7.2.2.2. ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ފޮސްޓަރ
ކެއަރ ނިޒާމެއް ޤާއިމްކުރުމަށް ކަމާ ގުޅުންހުރި މިނިސްޓްރީއަށް މަތިކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ ޤާނޫނުގައި
ބަޔާންކުރާ ފޮސްޓަރ ކެއަރ ނިޒާމް ޤާއިމްކޮށް ކަމާގުޅޭ މިނިސްޓްރީން އެކަމާގުޅޭ ގަވާއިދުތައް
އެކުލަވާލާފައިވާކަން؛
7.2.2.3. ކުޑަކުދިންނަށް އަޅާނުލާ ފަރާތްތަކާއި އެކުދިންނާމެދު އިހުމާލުވާ ފަރާތްތަކާއި، އެކުދިންނަށް އިހާނެތިކޮށް
ހިތާ ފަރާތްތަކާއި އެކުދިންނަށް ގޯނާކުރާ ފަރާތްތަކާއި، އެކުދިންގެ ކިބައިން ނާޖާއިޒު ފައިދާ ހޯދާ
ފަރާތްތަކާމެދު ފިޔަވަޅުއެޅުމަށާއި، އަނިޔާގެ ޝިކާރައަކަށްވާ ކުޑަކުދިންނަށް ރައްކާތެރި މާހައުލެއް
ހޯދައިދިނުމަށްޓަކައި ކުޑަކުދިންނާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި، ދައުލަތުގެ އެކިއެކި މުއައްސަސާތަކާ ގުޅިގެން
މަސައްކަތްކުރާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019)ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް
ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގެ ދަށުން ކުޑަކުދިންނަށް އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤައުމީ
ނިޒާމެއް އެކުލަވާލުމަށް މިނިސްޓަރުގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ކުޑަކުދިންނާ
ގުޅޭ މައްސަލަތަކުގެ ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކުގެ މެދުގައި މަސައްކަތްކުރެވެމުންދާކަން؛ އަދި
7.2.2.4. ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބެލުމާއި ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަމާގުޅޭ ކަންކަން މި
ކޮމިޓީން ޚާއްޞަ ސަމާލުކަމެއްދީގެން މޮނިޓަރކުރަމުންގެންދާކަމާއި، އެފަދަ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން
ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅޭ އިދާރާތައް ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ މަސައްކަތް މި ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންދާކަން.
7.2.3. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި ޙިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި
ރާއްޖޭން ސޮއިކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާޙަދާތަކާއި ރާއްޖޭގައި ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި
ގަވާއިދުތަކާއި ސިޔާސަތުތަކާއި އުސޫލުތައް ތަންފީޒުކުރުން މިހާރަށްވުރެ ހަރުދަނާކުރުމަށް ސަރުކާރުން ޚާއްޞަ
ސަމާލުކަމެއް ދިނުމަށް އިލްތިމާސްކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ ޤަރާރު)ޤަރާރު ހުށަހެޅުއްވީ މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ
މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް(.
23
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
މި ޤަރާރު ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުން ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކާއި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ދެ މަރުހަލާއެއްގައި މަޢުލޫމާތު
ސާފުކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކޮމިޓީއަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތުތަކުން ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް
ކޮމިޓީގެ 8 ހުށަހެޅުމާއެކު މި ޤަރާރު ފާސްކުރުމަށް ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވެއެވެ.
ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަން :
7.2.3.1. ކުއްޖާގެ ޅަފަތުގައި އެކުއްޖާގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަމެއް ހުރިކަން ދެނެގަނެ ފަރުވާދެވޭނެ ނިޒާމެއް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުގައި ޤާއިމުކުރެވިފައިނުވާކަމާއި، އެކަމުގެ ސަބަބުން ޢާއިލާތަކަށާއި ވަކިވަކި
ފަރުދުންނަށް އަސަރުކުރަމުންދާކަން؛
7.2.3.2. ސްޕީޗް ތެރަޕީ އަދި އޮކިއުޕޭޝަނަލް ތެރަޕީ ފަދަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ބައެއް ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ
ޚާއްޞަ ފަރުވާތައް ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ލިބެން ހުންނަނީ ވަރަށް މަދު ސަރަޙައްދުތަކެއްގައިކަން؛
7.2.3.3. ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އާމްދަނީ ހޯދުމަށް ވަޒީފާ ފުރުސަތުތައް ފަހިކޮށްދިނުމަށް
ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުންދިޔަ ނަމަވެސް އެ ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާ
ފޯރުކޮށްދެމުންގެންދަނީ އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ތައްޔާރުނުވެކަމާއި ވަޒީފާ އަދާކުރަންޖެހޭ
މާޙައުލަކީ އެފަރާތްތަކުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށް ބަލައި އެންމެ އެކަށީގެންވާ އިންތިޒާމްތަކެއް ހަމަޖެހިފައިވާ
މާޙައުލަކަށްނުވާތީ، އެ ފަރާތްތަކަށް އިތުރު ތަކުލީފުތަކާ ކުރިމަތިލާން ޖެހޭކަން؛
7.2.3.4. ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރުން ހަރުދަނާކުރުމަށް، އެ ފަރާތްތަކާ މެދު
މުޖުތަމަޢުން ދެކޭގޮތް ބަދަލުކުރަން ޖެހޭކަމާއި، އެކަންކުރުމަށްޓަކައި މުޖުތަމަޢުގެ އެކި ފަންތީގެ
ފަރާތްތަކަށް ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގަންޖެހޭކަން؛
7.2.3.5. ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައިވެސް ވަޒީފާ އަދާކުރެވޭނެ ފަރާތްތައް ތިބި ނަމަވެސް،
ވަޒީފާއަކަށް ކުރިމަތިލުމުން އެފަރާތްތަކުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަމެއް ހުންނާތީ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ވަޒީފާ
ދިނުމަށް ބޭނުންނުވާކަން ؛
7.2.3.6. ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ މުހިންމު މަޢުލޫމާތުތައް ޢާންމުކޮށްފައި ހުންނަނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ
ފަރާތްތަކަށް އެކްސެސިބަލްކޮށް ނޫންކަމާއި، އެންމެ ކުޑަމިނުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތައްވެސް
ހުންނަނީ އެ ފަރާތްތަކަށް އެކްސެސިބަލްވެވޭ ފަދަ ގޮތަށް ނޫންކަމުން، ޤާނޫނުތަކުން އެފަރާތްތަކަށް
ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކަކީ ކޮބައިކަން ބައެއް ފަރާތްތަކަށް ނޭނގޭކަން؛
24
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.2.3.7. ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ އިދާރާތަކުގެ ޢިމާރާތްތައް ފަރުމާކޮށްފައި ހުންނަނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން
ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް ވަދެނިކުތުމުގައާއި އެފަދަ ޢިމާރާތްތަކުގެތެރޭ އުޅުމުގައި އިތުރު ތަކުލީފުތަކާ
ކުރިމަތިލާންޖެހި އިތުރު މީހެއްގެ އެހީތެރިކަމާނުލައި އެފަދަ ޢިމާރާތްތަކުގައި ނޫޅެވޭފަދަ ގޮތަކަށްކަމުން،
ޚިދުމަތް ހޯދުމުގައި އެފަރާތްތަކަށް ބޮޑެތި ގޮންޖެހުންތަކާ ކުރިމަތިލާން ޖެހޭކަން؛
7.2.3.8. ސޯޝަލް ވަރކަރުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރުމާއި، އެ ދާއިރާއާގުޅޭ ތަޢުލީމު ހޯދުމަށް ޒުވާނުންގެ
މެދުގައި ޝައުގުވެރިކަން ހުރި މިންވަރު ކުޑަކަން؛
7.2.3.9. ސައިކޮލޮޖީ، ކައުންސެލިނގް، އަދި އިޖުތިމާޢީ މަސައްކަތްތަކުގެ ދާއިރާއިން ދަރިވަރުން ތަޢުލީމު
ހާސިލުކުރި ނަމަވެސް، އޭގެ ތެރެއިން ގިނަ ކުދިންނަކީ މާލޭގައި ދިރިއުޅެމުން އަންނަ ކުދިން ކަމަށްވާތީ
ރަށްރަށުގައި މި ފުރުސަތު ހުޅުވާލިކަމުގައިވިޔަސް، ތަޢުލީމް ހާސިލްކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް ރަށްރަށުން
ހުޅުވާލާ ފުރުސަތުތަކަށް ޝައުގުވެރިނުވާކަން؛ އަދި
7.2.3.10. ސައިކޮލޮޖީ، ކައުންސެލިންގ، އަދި އިޖުތިމާޢީ މަސައްކަތްތަކުގެ ދާއިރާއިން ތަޢުލީމު ޙާޞިލުކުރާ ގިނަ
ކުދިންނަކީ މާލޭގައި ދިރިއުޅެމުންގެންދާ ބަޔަކަށްވެފައި، ރަށްރަށުގައި އެފަދަ ފުރުޞަތުތަތައް ހުޅުވާލި
ނަމަވެސް، އެކަންކަމަށް ޝައުޤުވެރިކަން ހުރި މިންވަރު ކުޑަކަން.
ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތައް:
7.2.3.11. ދެމެހެއްޓެނިވި ޕްލޭނެއްގެ ދަށުން ޅަފަތުގައި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ދެނެގަނެ ފަރުވާދެވޭނެ ނިޒާމެއް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ސަރަޙައްދެއްގައި ޤާއިމުކުރުން؛
7.2.3.12. ސްޕީޗް ތެރަޕީ އަދި އޮކިއުޕޭޝަނަލް ތެރަޕީ ފަދަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ބައެއް ފަރާތްތަކަށް
ބޭނުންވާ ޙާއްޞަ ފަރުވާތައް ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ދަށުން ހުރިހާ ރަށަކުން ވެސް ލިބޭނެ އިންތިޒާމް
ހަމަޖެއްސުން؛
7.2.3.13. ކޮންމެ ތަނަކީވެސް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އެއްވެސް ތަކުލީފަކާ ނުލައި ވަޒީފާ
އަދާކުރެވޭނެފަދަ އިންތިޒާމްތަކެއް ހަމަޖެހިފައިވާ ތަނެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ވަޒީފާދޭ ތަންތަނުގައި
އެންމެ މަދުވެގެން ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް އެކުލަވާލައި ތަންފީޒުކުރުން؛
25
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.2.3.14. ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރުން ހަރުދަނާކުރުމަށް، އެ ފަރާތްތަކާ
ދޭތެރޭ މުޖުތަމަޢުން ދެކޭގޮތް ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި ޤައުމީ ފެންވަރުގައި ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިކުރުވުމުގެ
ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން؛
7.2.3.15. ގެޒެޓްކުރާ ނުވަތަ ޢާންމުކުރާ ލިޔުންތަކަކީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އެކްސެސިބަލް
ލިޔުންތަކެއްކަން ކަށަވަރުކުރުން؛
7.2.3.16. ސޯޝަލް ވަރކަރުން އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި، އެ ދާއިރާތަކުން ތަޢުލީމު ޙާޞިލުކުރުމަށް ލުއި ގޮތްތަކެއް
ހަމަޖައްސައި އެފަދަ ފުރުޞަތުތައް އިތުރުކުރުން؛
7.2.3.17. ރަށް ރަށުގައި ހުޅުވާލާ ސައިކޮލޮޖީ، ކައުންސެލިން، އިޖުތިމާއީ މަސައްކަތްތަކުގެ ދާއިރާގެ ވަޒީފާތަކަށް
މީހުން ޝައުގުވެރިކުރުވުމަށްޓަކައި އެފަދަ ވަޒީފާތަކުގެ އަދި މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑަށް ގެންނަންޖެހޭ
ބަދަލުތައް ގެނައުން ؛ އަދި
7.2.3.18. ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ އިދާރާތަކުގެ ޢިމާރާތްތައް ފަރުމާކޮށްފައި ހުންނަނީ
ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އެކްސެސިބަލްކޮށްކަން ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކުން ކަށަވަރުކުރުން.
7.2.4. ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާއި ރޭޕްކުރުމުގެ މައްސަލަތައް ރާއްޖޭގައި އިތުރުވަމުންދާތީ، އެފަދަ މައްސަލަތައް މަދުކުރެވޭނެ
ގޮތްތަކެއް ރާވައި ހިންގުމަށާއި، އެފަދަ ހަޑިމުޑުދާރު ޢަމަލުތައް ހިންގާ ފަރާތްތަކަށް ޙައްޤު އަދަބުދިނުން
އަވަސްކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ގޮވާލާ ހުށަހަޅާ ޤަރާރު)ޤަރާރު ހުށަހެޅުއްވީ މަޑުއްވަރީ
ދާއިރާގެ މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް(
މި ޤަރާރު ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުން ކަމާގުޅުންހުރި އިދާރާތަކާއި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ދެ މަރުހަލާއެއްގައި މަޢުލޫމާތު
ސާފުކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކޮމިޓީއަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތުތަކުން ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް
ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވާ 8 ހުށަހެޅުމާއެކު މި ޤަރާރު ފާސްކުރުމަށް ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވެއެވެ.
ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން :
7.2.4.1. ޖިންސީ ގޯނާކޮށްގެން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް ހުށަހެޅޭ ގިނަ މައްސަލަތަކަކީ ޖިންސީ ގޯނާއާ
ގުޅިގެން ވަކިކަމެއް ކުރާނެކަމަށް ޑިމާންޑްކޮށް ބްލެކްމެއިލްކުރާ މައްސަލަތައްކަން؛
26
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.2.4.2. ޖިންސީ ގޯނާގެ މައްސަލަތަކުގައި އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތުގެ ހަށިގަނޑުން ތަޙުޤީޤަށް ބޭނުންވާ ހެއްކާއި
ޤަރީނާ ނެގުމަށާއި ޑޮކްޓަރުން ބަލަންޖެހޭ ކަންކަން ބެލުމަށް އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތް ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްދޭ
ތަނަކަށް ގެންގޮސް ހަދަންޖެހޭ ޓެސްޓުތައް ހެދޭނެ ވަސީލަތްތައް ގިނަ ރަށްރަށުގައި ޤާއިމުކޮށްފައި
ނުވާކަން؛
7.2.4.3. ޖިންސީ ގޯނާގެ މައްސަލަތަކުގައި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީހަށް ފޮނުވުމުގެ ކުރިން އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތް ސައިކޮލޮޖިސްޓަކަށް ދައްކައި ސައިކޮލޮޖިކަލް
އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓެއް ހަދާކަމާއި، އެފަދަ ޚިދުމަތްދޭ ތަންތަން ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަދުވުމުގެ ސަބަބުން
އެކަށީގެންވާ އަވަސްމިނެއްގައި އެފަދަ ޚިދުމަތްތައް ހޯދުމުގައި ދަތިތައް ކުރިމަތިވާކަން ދިވެހި ފުލުހުންގެ
ޚިދުމަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވުން؛
7.2.4.4. ޖިންސީ ގޯނާގެ ޝިކާރައަކަށްވާ ކޮންމެ ފަރާތެއްވެސް އަނިޔާ ލިބުނު މާހައުލުން އެހެން މާހައުލަކަށް
ބަދަލުވާން ބޭނުންވާނަމަ، ކަމާގުޅޭ މިނިސްޓްރީއާއި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ގުޅިގެން އެފަރާތުގެ
ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތް ރައްކާތެރި މާހައުލަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ
މަސައްކަތް ކުރާކަން؛
7.2.4.5. ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް ހުށަހެޅޭ ޖިންސީ ކުށްތަކުގެ ޢަދަދު 2018 ވަނަ އަހަރުން 2020 ވަނަ
އަހަރާ ދެމެދު އިތުރުވެފައި ވީނަމަވެސް، 2021 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އެ ޚިދުމަތަށް ހުށަހެޅޭ އެފަދަ
މައްސަލަތަކުގެ ޢަދަދު ދަށްވަމުން ގޮސްފައިވާކަން؛
2018 .7.2.4.6 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2023 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ ނިޔަލަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު
17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނަރަލްގެ އޮފީހުން ކޯޓުތަކަށް
ޖުމްލަ 47 މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސާބިތުވެފައިކަމަށް ކޯޓުން
ކަނޑައަޅާފައިވަނީ 10 މައްސަލައެއްކަމާއި، އޭގެތެރެއިން 8 މައްސަލައެއް ސާބިތުނުވާކަމަށް
ކަނޑައަޅާފައިވާކަން؛
7.2.4.7. ޖިންސީ ކުށްތައް ސާބިތުކުރުމުގައި ހުރި ދަތިތައް ޙައްލުކޮށް ޖިންސީ ކުށުގެ އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތްތަކަށް
އިންސާފު ހޯދައިދިނުމަށާއި، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުނުކުރާ ފަރާތްތައް
ޖަވާބުދާރީކުރުވުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު)
އިޞްލާޙުކޮށްފައިވާކަން؛
27
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.2.4.8. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެވުނު ފުރަތަމަ އިޞްލާޙުގެ ދަށުން
ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ މޮނިޓަރިންގ ރިޕޯޓުގައި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ރޭޕް އެވިޑެންސް ކިޓް ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ޞިއްޙީ އިދާރާތަކަށް
ފޯރުކޮށްދީފައިނުވާކަން؛ އަދި
7.2.4.9. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ މައްސަލަތަކުގައި ޢަމަލުކުރަމުންދަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12 /2009
(ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ
ދަށުން ކަމުގައިވާތީ، ރޭޕް އެވިޑެންސް ކިޓް ބޭނުންކުރުން ލާޒިމުކޮށް، ޤާ ނޫނު ނަންބަރު 17/2014
(ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެސްފައިވާ އިޞްލާޙުތައް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009
(ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް
ވެސް ގެންނަން ޖެހޭކަން.
ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތައް:
7.2.4.10. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ޖިންސީ ކުށުގެ
ޝިކާރައަކަށްވާ ފަރާތްތަކަށް އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް، ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކުގެ މެދުގައި
މަސައްކަތްކުރާނެ ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން؛
7.2.4.11. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ޖިންސީ ކުށުގެ
މައްސަލަތަކުގެ ތަޙްޤީޤު އަވަސްކުރުމަށާއި، އެފަދަ ކުށްތަކުގެ ޝިކާރައަކަށްވާ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ
ނަފްސާނީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި އެފަދަ ޚިދުމަތްތައް ލިބޭނެ ގޮތްތައް ޤާއިމުކުރުން ؛
7.2.4.12. ރޭޕް އެވިޑެންސް ކިޓް ބޭނުންކުރުން ލާޒިމުކުރުމާއި، ރޭޕް އެވިޑެންސް ކިޓް ބޭނުންކުރުމާ ގުޅޭ
އުސޫލުތައް ހެދުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009)ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު
ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގައި ހިމަނައި އެ ޤާނޫނު އިޞްލާޙުކުރުން؛ އަދި
7.2.4.13. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެވުނު ފުރަތަމަ އިޞްލާޙުގެ ދަށުން
އެކުލަވާލަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް އެކުލަވާލައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ރޭޕް އެވިޑެންސް ކިޓް
2024 ވަނަ އަހަރު ނިމުމުގެ ކުރިން ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ޞިއްޙީ ޚިދުމަތްދޭ މަރުކަޒުތަކަށް
ފޯރުކޮށްދިނުން.
28
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.3. މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން ލިބޭ މައްސަލަ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅޭ ބިލުތަކުގެ އިތުރުން މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނު 11 މައްސަލައެއް ދިރާސާކުރުމަށް
މި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ މެންބަރުން ޢައްޔަނުކުރުމުގެ 8
މައްސަލައަކާއި މެންބަރުން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލައަކާއި އެހެނިހެން 2 މައްސަލައެވެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ތަޅުމުން ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތަފްޞީލު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
މައްސަލަ ފޮނުވި ތާރީޚް
2019 .7.3.1 ވަނަ އަހަރުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް ދިރާސާކުރެއްވުމަށް 17 ޖޫން 2020
އެދި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ.
7.3.2. ކޮވިޑް19- އާ ގުޅިގެން އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް 1 އެޕްރީލް 2020
ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމަށް މަޖިލީހުން ދެކޭގޮތް ކަނޑައެޅުމާ
ގުޅޭގޮތުން ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލަ.
7.3.3. ޗްލިޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ މަޤާމަށް އަލްފާޟިލާ ޝިޔާނަތު ހާޝިމް 22 އެޕްރީލް 2020
އައްޔަންކުރުމަށް ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލަ.
(58/2020) .7.3.4 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ މެމްބަރުން 18 މޭ 2020
މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލަ.
7.3.5. ޗްލިޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ މަޤާމަށް މ. މާފުށީގެ އަލްފާޟިލާ ނިޢުމާތު 15 ޖޫން 2020
ޝަފީޤް ޢައްޔަންކުރުމަށް ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލަ.
(132/2020) .7.3.6 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ހުސްވެފައިވާ 24 އޮގަސްޓު 2020
މެމްބަރުކަމުގެ މަޤާމަށް ޢައްޔަނުކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ
މައްސަލަ.
(147/2020) .7.3.7 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ހުސްވެފައިވާ 05 އޮކްޓޫބަރު 2020
މެމްބަރުކަމުގެ މަޤާމަށް ޢައްޔަނުކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ
މައްސަލަ.
(10/2021) .7.3.8 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ހުސްވެފައިވާ 9 ފެބުރުވަރީ 2021
މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމަށް މީހަކު ޢައްޔަނުކުރުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ.
7.3.9. ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ހުސްވެފައިވާ މެންބަރުކަމުގެ 8 ޖުލައި 2021
މަޤާމަށް މީހަކު ޢައްޔަނުކުރުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ
މައްސަލަ.
29
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.3.10. ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ރައީސާއި ނައިބު ރައީސް 12 އޮކްޓޫބަރު 2021
އައްޔަންކުރުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުވާފައިވާ ނަންފުޅުތައް
ދިރާސާކުރުމުގެ މައްސަލަ.
7.3.11. ( )109/2023 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ހުސްވެފައިވާ 20 ނޮވެންބަރު 2023
މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމަށް މީހަކު ޢައްޔަނުކުރުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ.
7.4. ޢާންމުން ފޮނުވާ މައްސަލަ
ދިވެހިރާއްޖޭ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 99 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޢާންމު ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން
19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ޖުމްލަ 230 މައްސަލައެއް ދިރާސާކޮށް، ގޮތެއް ނިންމާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށްފައިވާ
މައްސަލަތަކުގެ ދާއިރާތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
ޢާންމުން ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލަ
230
ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަމާގުޅޭ ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންނާގުޅޭ
ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކާގުޅޭ ބަންދުގައި ތިބި ފަރާތްތަކާގުޅޭ
ޖިންސީ އަނިޔާއާގުޅޭ ސިއްޙީ ފަރުވާއާގުޅޭ އަނިޔާއާގުޅޭ
ވަޒީފާއާގުޅޭ ތަޢުލީމު އުނގެނުމާގުޅޭ ޢާއިލީ މައްސަލަތަކާގުޅޭ
ހަޟާނާތުގެ މައްސަލައާގުޅޭ އަންހެނުންނާގުޅޭ ގެވެށި އަނިޔާއާގުޅޭ
7.5. އެހެނިހެން މައްސަލަ
އެހެނިހެން މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ހުށަހަޅުއްވާ މައްސަލަތަކާއި، ކޮމިޓީގައި
މެންބަރުން ހުށަހަޅުއްވާ މައްސަލަތައް އަދި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކެވެ. އެގޮތުން 19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ
ތެރޭގައި ޖުމްލަ 131 މައްސަލަ އެހެނިހެން މައްސަލައިގެ ގޮތުގައި ހިމެނެއެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން މަޖިލީހަށް
ފޮނުވާ އަހަރު ރިޕޯޓުތަކާއި، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގައި ދަށުގައި މީހުން ބަލަހައްޓަމުންގެންދާ މަރުކަޒުތަކަށް ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކުން
30
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކުރާ މޮނިޓަރިންގ ޒިޔާރަތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކޮށް މަޖިލީހަށް ފޮނުވާ ރިޕޯޓުތަކާއި ދައުލަތުގެ އެއް
އިދާރާއިން އަނެއް އިދާރާއަށް ފޮނުވާ ސިޓީތަކުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކޮޕީކޮށްފައިވާ ސިޓީތަކުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ
މައްސަލަތައް ހިމެނެއެވެ.
ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް
މައްސަލަ
1 ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބެލުމުގެ މައްސަލަ
2 ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒުގެ ޙާލަތު ދެނެގަތުމުގެ މައްސަލަ
20 ޖޫން 2019 ގައި ކ.މާފުށި ޖަލުގައި ހިނގާދިޔަ ހަމަނުޖެހުމާ ގުޅިގެން، އެކަން ހިނގާދިޔަ ގޮތް ބެއްލެވުމަށް
3
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ
4 ގޭންގުތަކުން ކުޑަކުދިންގެ ނާޖާއިޒު ފައިދާ ނަގަމުންދާ މައްސަލަ ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ މިންވަރަކަށް ބޮޑުވެފައިވާ މައްސަލަ
5 ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިހުރި ކުޑަކުއްޖަކު ގެއްލިގެން ހޯދަމުންދާ މައްސަލަ
ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި، ޙައްޤުތަކާއި، ޖިނާ އީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމާ ގުޅުންހުރި ބޮޑެތި މައްސަލަތަކެއް ކޮމިޓީގެ
ސަމާލުކަމަށް އައިސްފައިވާތީ، ސަރުކާރުގެ ލެޖިސްލޭޓިވް އެޖެންޑާގައި ތާވަލްކޮށްފައިވާ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް
6
ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލާއި، ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުގެ ބިލާއި، ތަޢުލީމުގެ ބިލު އަވަސްކޮށްދިނުމަށް އެ ދި އެޓަރނީ ޖެނަރަލަށް
ސިޓީއެއް ފޮނުވުމާގުޅޭ
5 ޖުލައި 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭގަ ނޑުގެ ވަގުތެއްގައި ފުލުހުންތަކެއް ޢާންމު ރައްޔިތަކަށް އަނިޔާ ކުރާ ވީޑިއޯއެއް
7
މީސްމީޑިއާގައި ދައުރުވި މައްސަލަ
ނޭޝަނަލް ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓް ސެންޓަރުގެ ސީނިއަރ ސްޓާފެއްގެ ވަޒީފާ އަދާކުރެއްވިއިރު މޫސާ އަލީ ކަލޭފާނު
8
ހިންގާފައިވާކަމަށް ތުޙުމަތުކުރެވޭ ކޮރަޕްޝަންގެ މައްސަލަ
9 ކުޑަކުދިންނަށްކުރާ ޖިންސީ ގޯނާގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންދިޔަ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ
10 އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ ބަހެއްގައި ޖެހި ސައިކަލެއްގައި އިން 13 އަހަރުގެ ކުޑަކުއްޖަކު ނިޔާވެފައިވާ މައްސަލަ
11 ނޮވެންބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު މާލޭ ގެއެއްގައި ދިރިއުޅޭ ކުއްޖަކާއި، 13 ނޮވެންބަރު 2019 ގައި ކޯސްޓްލައިން
11 ފައުންޑޭޝަނުން ބ. ކިހާދޫގައި ހިންގާ "ޓެކްނިކަލް އެންޑް ވޮކޭޝަނަލް އެޑިއުކޭޝަން ސެންޓަރ" ގައި ކިޔަވާ
ދަރިވަރަކު ދަންޖެހިފައިވާ މައްސަލަ
12 އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލްގައި އުފަންވި ކުދިންތަކެއް ނިޔާވެފައިވާ މައްސަލަ
31
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
26 އަހަރުގެ ފިރިހެނަކު 13 އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖަކާ ކޯޓުން ބޭރުގައި ކައިވެނީގެ ނަމުގައި ގުޅުން ހިންގައި އެ ކުއްޖާ
13
ބަލިވެއިން މައްސަލަ
14 އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ތިބި ފަރާތްތަކުން ޢުމުރުން 2 އަހަރު ނުފުރޭ ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރި މައްސަލަ
15 ރާއްޖޭގެ ދެކުނުގެ ރަށެއްގައި 18 އަހަރުން ދަށުގެ ފިރިހެން ކުއްޖަކަށް މަންމައަކު ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާކަމުގެ މައްސަލަ
16 ފ. އަތޮޅު ތަޢުލީމީ މަރުކަޒުގެ 2 ޓީޗަރުން، 18 އަހަރުންދަށުގެ ކުދިންތަކަކަށް ޖިންސީ ފުރައްސާރަކޮށްފައިވާ މައްސަލަ
ކުޑަކުދިންތަކަކަށް އޮރިޔާން ކާޑު ދައްކައި، ނޭދެވޭ ޢަމަލުތަކެއް ކުރުވި މައްސަލައެއްގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށްދިނުމަށް
އެދި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ މައްސަލަ ފޮނުވާފައި ވީނަމަވެސް، ރ.
17
އަތޮޅު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުން ތަޙްޤީޤު އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރުމަށް ކަމަށް ބުނެ އެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީހުން އަނބުރާ ގެންގޮސްފައިވާކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ
20 އެޕްރީލް 2020 ވަނަ ދުވަހު ރ. މީދޫ އިންޖީނުގޭގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންގެންދާ މީހަކަށް ޕޮލިސް ސްޓާފް
18
ސަރޖެންޓެއް އަނިޔާކޮށްފައިވާކަމުގެ މައްސަލަ
ހުޅުލެ އައިލެންޑް ހޮޓެލްގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އައިސޮލޭޝަން ފެސިލިޓީގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދިޔަ ނަރުހަކަށް ފުލުހަކު
19
ޖިންސީ ގޯނާ ކުރި މައްސަލަ
އިންޓަރނެޓް ބޭނުންކުރުމުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ހުރި ނުރައްކާތެރިކަމާއި، އިންޓަރނެޓް މެދުވެރިކޮށް ކުޑަކުދިންގެ ނާޖާއިޒް
20
މަންފާ ނެގުމާއި، ގްރޫމްކުރުމުގެ މައްސަލަތައް ރިޕޯޓުކުރުން އިތުރުވަމުންދާ މައްސަލަ
21 ކޮވިޑް19-ގެ ޙާލަތާ ގުޅިގެން ފަރުވާލިބުން ލަސްވެ ދިވެހި އަންހެނެއްގެ ބަ ނޑަށް ދަރިފުޅު މަރުވި މައް ސަލަ
22 ބ. އަތޮޅު އަންހެން ކުއްޖަކަށް އޭނާގެ ބޮޑުބޭބެ ޖިންސީ ގޯނާ ކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ
މެދުރާއްޖެތެރޭގެ ރަށެއްގައި ރުޤްޔާގެ ނަމުގައި އަންހެނަކާއި 3 ކުދިންނަށް ގޯނާކުރިކަމަށާ އި ބޮޑެތި އަނިޔާކުރިކަމަށް ބުނާ
23
މައްސަލަ
މެދުރާއްޖެތެރޭގެ ރަށެއްގައި 4 މީހުންގެ ގްރޫޕަކުން ޢު މުރުން 14 އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖަކު ރޭޕްކުރިކަމަށް ބުނާ
24
މައްސަލަ
1 މޭ 2021 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ ކުރިއަށްގެންދިޔަ ސުލްޙަވެރި އެއްވުން ރޫޅާލުމަށް ފުލުހުން ޙާލަތާ ނުބައްދަލު ބާރުގެ
25
ބޭނުންކޮށްފައިވާ ކަމަށްބުނާ މައްސަލަ
26 ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގައި އަލިފާން ރޯވެ ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއްވެފައިވާ މައްސަލަ
27 ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކާ ގުޅޭ ގެވެށިއަނިޔާގެ މައްސަލަ
ޢުމުރުން 10 އަހަރުގެ އެޓެންޝަން ޑެފިސިޓް ހައިޕަރއެކްޓިވިޓީ ޑިސްއޯޑަރ ހުންނަ އޯޓިސްޓިކް ކުއްޖެއް ކޮވިޑް19-
އަށް ޕޮޒިޓިވްވެ ޢާއިލާ އާއެކު ކަރަންޓީނުގައި ހުއްޓައި ހާލު ދެރަވުމުގެ ސަބަބުން ހޮސްޕިޓަލަށް ގެންދިއުމަށް ޢާއިލާގެ
28
ފަރާތުން އެދުނު ނަމަވެސް އެ މްބިއުލާސް އައުން ލަސްވެ ފަރުވާދިނުން ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން އެ ކުއްޖާ ނިޔާވިކަމަށް
ބުނާ މައްސަލަ
32
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ ބެލުމުގެ ދަށުން މެތަޑޯން ޓްރީޓްމަންޓް ހޯދަމުންދިޔަ ޢު މުރުން 27 އަހަރުގެ އަންހެނަކު
29
ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ފަހުން ނިޔާވެފައިވަނިކޮށް ފެނުނު މައްސަލަ
ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން، ކ. ވިލިނގިލީގައި ހުންނަ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާގައި ދިރިއުޅެމުންދާ ކުޑަކުއްޖަކު އެތަނުން ބޭރަށް
30
ގެންގޮސް ޖިންސީ ގޯނާކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ
31 ޢުމުރުން 13 އަހަރުގެ ކުއްޖަކު ރަހީނުކުރުމަށްފަހު މަރާލާފައިވާކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ
ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކެއް ދިރިއުޅެމުންގެންދާ މއ.އެމްޓޭޝަން ގެއިން ފެނުގެ ޚިދުމަތް ކަނޑާލައި، އެގޭގެ
32 ދޮރާއި ފުރާޅުގެ ޓިނު އެ ގޭގެ ވެރިފަރާތުން ނަގައި އެ ގޭގައި ދިރިއުޅެމުންދިޔަ ފަރާތްތައް މަގުމަތިކޮށްލާފައިވާކަމަށް ބުނާ
މައްސަލަ
33 ކޮޓަރިއެއްގެ ތެރޭގައި މީހަކު ބަރަހަނާކޮށް އަނިޔާކުރާ ވީޑިއޯއާގުޅޭ މައްސަލަ
މަހިބަދޫ ހޮސްޕިޓަލުގައި ފަރުވާ ހޯދަމުންދިޔަ މާބަ ނޑު މީހަކަށް އެ ހޮސްޕިޓަލުން އިހު މާލުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ
34
މައްސަލަ
ހުޅުމާލޭގައި ހުންނަ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ކުޑަކުދިން ބައިތިއްބާ މަރުކަޒުގައި ދިރިއުޅެމުންގެން ދާ ކުދިން އެތަނުގެ
35
ފުރާޅުމައްޗަށް އަރައި، އެތަނުގެ ތަކެއްޗަށް ގެއްލުންދީ އަލިފާން ރޯކޮށްލިކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ
ދަރިފުޅާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ދިނުމަށް ފެމިލީ ކޯޓުން އެކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ މައްޗަށް ޢަމުރުކޮށްފައި
ވީނަމަވެސް އެ ޢަމުރާ އެއްގޮތަށް ކުއްޖާއާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޭނާއަށް ދެމުން ނުދާކަމަށާއި، ކުއްޖާއާ
36
ބައްދަލުނުކުރެވި ފޯނުންވެސް ވާހަކަ ނުދެއްކި 2 އަހަރަށްވުރެ ގިނަދުވަސް ވެފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ
މައްސަލަ
އައްޑޫ އިކުއެޓޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލްއިން ވެކްސިންއެއް ޖެހުމުގެ ސަބަބުން ޢުމުރުން 8 މަހުގެ ކުއްޖަކު
37 ޕެރަލައިޒްވެފައިވާކަމަށާއި އަދި ކުއްޖާއަށް ބޭނުންވާ އިތުރު ފަރުވާހޯދުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުމަށް އާސަންދަ
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދިފައި ވީނަމަވެސް އެކަން ހަމަޖެހިފައިނުވާކަމަ ށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
23 ޖަނަވަރީ 2022 ގައި އައްޑޫ އިކުއެޓޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލު ގެ އިހުމާލުން ސިޒޭރިއަން ހެދި މީހެއްގެ ގޮހޮރު ފަޅައިގެން
38
ގޮސްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
39 އައްޑޫ ސިޓީގައި ޢުމުރުން 6 އަހަރުގެ ކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރި ކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ
40 ކުޑަކުއްޖެއްގެ ރައްކާތެރިކަމާގުޅޭ މައްސަލަ
ޤާނޫނު ނަންބަރު 2019/18 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) ގެ ޤާނޫނާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2019/19 (ކުޑަކުދިންގެ
41 ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގައި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ މެންޑޭޓުގައި ހުރި ފުށުއެރުންތަކާއި، އިދާރާތަކުން އެ
ޤާނޫނުތަކަށް ގެންނަން ބޭނުންވާ އިޞްލާޙުތަކާގުޅޭ މައްސަލަ
ދެކުނުގެ ރަށެއްގައި ޢުމުރުން 15 އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުން އެކުއްޖާ ބަލިވެއިންކަމަށް ބުނާ
42
މައްސަލަ
33
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ޚާއްޞަ ޞިއްޙީ ބޭނުންތަކަށް ދެވޭ ޗުއްޓީ ދެވެން އޮންނަނީ ހަމައެކަނި ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދުގެ 2014
ގެ 1-188 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެ ޙާލަތުގައި ކަމުން، އެ ދެ ޙާލަތް ނޫން ޚާއްޞަ
43
ޙާލަތްތަކުގައި ވަޒީފާއަށް ދިއުމުގައި ދަތިތައް ހުންނަ ފަރާތްތަކާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް ނެތުމުން އެކަމަށް ޙައްލެއް
ހޯދުމުގެ މައްސަލަ
2024 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އިދާރާތަކުގެ
44
މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ފައިސާ ހިމަނާފައިވޭތޯ ބެލުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
2024 ވަނަ އަހަރު ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގައި، ޓެމްޕްލޭޓް ބޭނުންކޮށްގެން ބޭނުންވާ
45 ފަރާތްތަކުން އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގައި ރަޖިސްޓްރީވުމަށް އެ ކޮމިޝަނުން އިޢުލާންކޮށްފައިވާތީ، އެކަމުގައި ފެނުމުގެ
ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންގެ ހުރި ކަންބޮޑުވުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
4000 46 ފްލެޓް ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ފަރާތުން ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
ތެލަސީމިއާ ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ ބޭސް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރަމުން ގެންދިޔަ އު ސޫލަށް ސަރުކާރުން ބަދަލު ގެނައުމުގެ
47
ސަބަބުން ބޭސް ލިބުމުގައި އެފަރާތްތަކަށް ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތަކާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މަސައްކަތަށް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ހޯދާފައިވާކަމަށް ބުނާ މައްސަލައެއް
48 ފެންމަތިވެފައިވާތީ އެ މައްސަލައި ގައި ހިޔުމަން ޓްރެފިކިންގއަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަމެއް ހިމެނިދާނެކަމަށް ފެންނާތީ
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
އއ. ރަސްދޫގައި ކުޑަކުއްޖަކަށް އަނިޔާކޮށް ބިރުދައްކާ މަންޒަރު ފެންނަ ވީޑިއޯއާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީގެ ރިޔާސަތުން
49
ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް
މައްސަލަ ހުށަހެޅި މެންބަރު
ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރި މީހަކަށް ކޮށްފައިވާ 15 އަހަރުގެ ޖަލު ޙުކުމް ހައި އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ 8
1
ކޯޓުން ބާޠިލްކޮށްފައިވާ މައްސަލަ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަންގެ ޕަރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީއަކީ އައްޑޫ ހައި ސްކޫލް
އަދި ފޭދޫ ސްކޫލުގައި މަސައްކަތް ކުރެއްވިއިރު އެ ސްކޫލުގެ ދަރިވަރުންނަށް ޖިންސީ
2
ގޯނާކުރި ފަރާތެއްކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާތީ އެކަމާގުޅޭ މައްސަލަ
ގދ. ތިނަދޫ މީހަކު އޭނާގެ އަނބިމީހާއަށް ޖިންސީ އަނިޔާތަކެއް ކޮށް، އެ އަނިޔާތަކަށް
3
އައި.ޖީ.އެމް.އެޗްގައި ފަރުވާހޯދަމުން ދަނިކޮށް 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރުމަހު
34
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
އޭނާގެ އަނބިމީހާ ނިޔާވެ، އެ ފިރިހެންމީހާ ކޮށްފައިވާ ޖިންސީ އަނިޔާތަކުގެ މައްސަލައާ
ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އޭނާގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށްފައިވާ މައްސަލަ
4 ދަރިފުޅާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކުއްޖާގެ ބައްޕައަށް ނުލިބޭ މައްސަލަ
ސ. މީދޫގައި މީހަކު ޢުމުރުން ދުވަސްވީ 3 މީހަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމަށް
5
މަސައްކަތްކުރިކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ
ގަލޮޅު މަދަރުސާގައި ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް
6
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާގެ ވަޒީފާއަށް ކުދިން ނެގުމަށް ކުރި އިންޓަރވިއުގައި
7 ބަލިވެއިންކަން ހާމަނުކުރުމުން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ
މައްސަލަ
ފެނަކައިގައި މަސައްކަތްކުރާ ގިނަ ޢަދަދެއްގެ މުވައްޒަފުން ވަކިކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި އެ
ކުންފުނީގެ ފަރާތުން ކުއްލި ގޮތަކަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެ
8
މުވައްޒަފުންގެ ކުށުގެ ރެކޯޑް ސާފުކުރައްވަމުން ގެންދަވާކަމަށާއި، އެކަމުގެ ސަބަބުން
ގިނަބައެއްގެ ޙައްޤުތައް ގެއްލިގެން ދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ
ދިވެއްސަކާ އިނދެގެން އުޅޭ ޔަމަނުގެ ރައްޔިތެއް، ޙުކުމެއް ނެތި، ޝަރީޢަތެއް ނުކޮށް ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ 3
9 ޖަލު ބަންދުގައި ހުންނަތާ 3 އަހަރުވެފައިވާކަމާއި، އިންސާފު ނުލިބި އޭނޭގެ އެތައް މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު
ޙައްޤުތަކެއް ގެއްލިފައިވާ މައްސަލަ
ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުން، ވަކިން ޚާއްޞަގޮތެއްގައި މުދައްރިސުންގެ ގޮތުގައި
މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން މާބަ ނޑުވުމާ ގުޅިގެން ނަގާ ޗުއްޓީއާ ގުޅިގެން އެ
10
މުވައްޒަފުންގެ ބަދަލުގައި އިތުރު މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއަށް ނެގުމުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި
ގޮންޖެހުންތަކާގުޅޭ މައްސަލަ
ޝަރީޢަތް ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތަށާއި، އަނިޔާލިބޭ ފަރާތްތަކުގެ
11
ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަ
ޅ. އަތޮ ޅު ރަށެއްގައި 17 އަހަރުގެ އަންހެންކުއްޖަކާ ގަދަކަމުން ބަދުއަޚުލާޤީ ޢަމަލު މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ 1
12
ހިންގިކަމުގެ މައްސަލަ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޢީ
ފުވައްމުލަކު ދެކުނު 1
ފުވައްމުލަކު ހޮސްޕިޓަލްގައި ފަރުވާދެމުންދަނިކޮށް އުމުރުން 6 އަހަރުގެ ކުއްޖަކު ނިޔާވި
13 ދާއިރާގެ މެންބަރު
މައްސަލަ
މުޙައްމަދު މުމްތާޒް
35
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ 1
ގ.ދ ތިނަދޫގައި އުމުރުން 3 މަހުގެ ކުއްޖަކު ޑޮކްޓަރުގެ އިހުމާލުން ނިޔާވެފައިވާކަމަށް
14 މެންބަރު ޢަބްދުاله
ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ
ސަނީފް
05 ފެބުރުވަރީ 2022 ވަނަ ދުވަހު މާލެ ސީޓީ ކައުންސިލް އޮފީސްގައި މާލޭ ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު 1
15 އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ކުރިއަށް ދަނިކޮށް ޔޫނުސް ޢަލީ
އެ ތަނުން ނުނިކުމެވޭގޮތަށް އެތަނުގެ ތިބި ފަރާތްތައް ބަންދުކުރިކަމަށް ބުނާ މައްސަލަ
7.6. ކޮމިޓީން އިސްނަގައިގެން ކޮށްފައިވާ ޚާއްޞަ މަސައްކަތްތައް
ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މަސައްކަތްތައް ހަރުދަނާކުރުމަށާއި، ދެފުށް ފެންނަ ގޮތެއްގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ނިޒާމުގައި ހުރި
ކަންކަން ހަރުދަނާކުރުމަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް ކޮމިޓީން އިސްނަގައިގެން ކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އެ މަސައްކަތްތަކީ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާރީޚްގައި އަލަށް ފަށާފައިވާ މަސައްކަތްތަކެކެވެ.
7.6.1. ޕާލިމެންޓަރީ އިންކުއަރީ
ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީއަކީ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ ވަކި މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަވާ ވަކި މައްސަލައަކާ
ގުޅިގެން އެކަމުގައި ހުރި ނިޒާމީ ހުރަސްތައް ދެނެގަތުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގައި ހުރި މައްސަލަތައް
ދެނެގަތުމުގެގޮތުން ކޮމިޓީތަކުން މައްސަލަ ދިރާސާކުރަމުންގެންދާ ޢާންމު އުސޫލާ ޚިލާފަށް އެއަށްވުރެ ފުޅާދާއިރާއެއްގައި
ކުރިއަށްގެންދެވޭ ދިރާސާއެކެވެ. އެގޮތުން، މިއީ ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރޭގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން، އެކަމެއް
މުޖްތަމަޢުގައި އޮތް ޙާލަތު ދެނެގަތު މަށާއި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން އަދާކޮށްފައިވާ ޒިންމާތަކާއި، އިހުމާލުވެފައިވާ މިންވަރާއި،
ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތައް ޖަވާބުދާރީކޮށް ޒިންމާދާރުކުރުވަންޖެހޭ ފަރާތްތައް ނުވަތަ މުއައްސަސާތައް
ދެނެގަތުމަށާއި އެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ދެނެގަތުމަށް ކުރާ ތަޙްޤީޤީ ދިރާސާއެކެވެ. މިފަދަ
ދިރާސާތައް ކުރާއިރު މުއައްސަސާތަކުން ތަފްޞީލީ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ އިތުރަށް، މުއައްސަސާތަކުގެ ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތައް
ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކޮށްގެންނާއި ޢާންމު ފަރާތްތައް މެދުވެރިކޮށް މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމުގެ ބާރު ކޮމިޓީތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.
36
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.6.1.1. ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ ގޯނާއާގުޅޭ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ
19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާރީޚުގައި ކޮމިޓީއަކުން ކުރިއަށްގެންދިޔަ
އެންމެ ފުރަތަމަ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީއަކީ 2019 ވަނަ އަހަރު މި ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންދިޔަ އިންކުއަރީއެވެ. އެގޮތުން މި
އިންކުއަރީއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ، ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ ގޯނާކުރުން އިންތިހާއަށް އިތުރުވެ، އެކަމަށް
ދާއިމީ ޙައްލެއް ގެނައުމުގައި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ނުކުޅެދިފައިވާތީ، އެކަމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއަށް އޮތް ޖީލު
ނުރައްކަލަށް ހުށަހެޅިފައިވާތީ އެކަމަށް އަވަސް ޙައްލެއް ގެނައުމަށްޓަކައި ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ އިންކުއަރީއެކެވެ.
މި ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާގުޅޭ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ
އިދާރާތަކުން ޢަމަލުކުރަމުންގެންދާ ގޮތާއި އެ އިދާރާތަކަށް އެފަދަ މައްސަލަތައް ހުށަހެޅޭ މިންވަރާއި، އެ މައްސަލަތައް ނިންމުމަށް
ހޭދަވާ ވަގުތު ދެނެގަނެ، އެފަދަ މައްސަލަތައް މަދުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް ދެނެގަތުމެވެ. މިގޮތުން މި ޕާލިމަންޓަރީ
އިންކުއަރީއަށްފަހު، ދައުލަތުގެ ކަމާ ގުޅުންހުރި އިދާރާތައް ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި އެ އިދާރާތަކަށް ޖުމްލަ 4 ހުށަހެޅުމެއް
ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
7.6.1.2. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންހެނުންނާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތަކާއި، އެކަންކަމަށް ހުއްޓުމެއް
ގެނައުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ދެނެގަތުމާގުޅޭ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ
މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންހެނުންނާމެދު ކުރާ ތަފާތުކުރުންތަކަށް ހުއްޓުމެއް ގެނައުމަށްޓަކައި ކަމާގުޅޭ ސިޔާސަތުތަކާއި ނިޒާމާއި
ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގައި ހުރި ހުރަސްތަކާއި ތަފާތުކުރުންތައް ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީއެއް ހެދުމަށް
ގޮވާލައި، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުاله ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަރާރު ދިރާސާކުރުމުގެގޮތުން ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ
އިންކުއަރީއެކެވެ. މި އިންކުއަރީ ތައްޔާރުކުރާ ގުޅޭގޮތުން ވެސްޓްމިންސްޓަރ ފައުންޑޭޝަން ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ (ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީ)
ގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންސަލްޓަންޓެއްގެ މަޝްވަރާއާއެކު މި އިންކުއަރީގެ ހިންގާނެ ދާއިރާ ނުވަތަ ސްކޯޕްއެއް ތައްޔާރުކޮށް،
އިންކުއަރީއެއް ހިންގުމާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ކޮމިޓީން ހޯދާފައިވެއެވެ. އިންކުއަރީ ތައްޔާރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެގޮތުން
އޭރު ހުރި ޤާނޫނުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި، ސިޔާސަތުތަކާއި، ނިޒާމީގޮތުން ހުރި ހުރަސްތަކާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމުގެގޮތުން،
އޭރު ލިބެންހުރި މަޢުލޫމާތަށް ބިނާކޮށް ޑެސްކް ރިވިއުއެއް ހެދުމަށް ނިންމައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ
އެހީތެރިކަމާއެކު ޢާންމު ފަރާތްތަކާ އިންޓަރވިއުކުރުމަށްފަހު އިންކުއަރީއަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމަށް ނިންމިއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީން ކުރިއަށްގެންދެވި ދިރާސާގެ ހޯދުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން 31 މޭ 2021 ގައި ބޭއްވި މި
37
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކޮމިޓީގެ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި އެ ޔުނިވަރސިޓީގެ ފަރާތުން ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް ހުށަހަޅައިދީފައިވެއެވެ.
މި އިންކުއަރީގެ ރިޕޯޓު ކޮމިޓީން ތައްޔާރުކުރިއިރު، އިންކުއަރީގެ ހޯދުންތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޖުމްލަ 28 ހުށަހަޅުމެއް
ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި އިންކުއަރީ ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ޖަލްސާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ
ޔުނިވަރސިޓީގެ ފަރާތުން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް އެ އިންކުއަރީގެ ހޯދުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް
ހުށަހަޅައިދީފައިވެއެވެ.
7.6.1.3. އަންހެން ކައުންސިލަރުންނާއި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތަކުގެ
މަސައްކަތްތައް ކުރުމުގައި އެފަރާތްތަކަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި ދަތިތައް ދެނެގަތުމާ ގުޅޭގޮތުން
ތައްޔާރުކުރާ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ
މި ރިޕޯޓުގެ 7.6.1.2 ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިންކުއަރީގެ ރިޕޯޓު 17 ނޮވެންބަރު 2021 ގައި ބޭއްވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ތިންވަނަ ދައުރުގެ 40 ވަނަ ޖަލްސާގައި ފާސްކުރައްވާފައިވާތީ، އެ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ހަދާފައިވާ ސަރވޭގެ ފޮލޯއަޕް ހެދުމަށް
އަންހެން ކައުންސިލަރުން މުޖްތަމަޢަށް ޚިދުމަތް ކުރެއްވުމަށް ޖާގަ ހޯދައިދެވޭކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި ލޯކަލް ގަވަރންމަންޓް
އޮތޯރިޓީ (އެލް.ޖީ.އޭ) އާ ގުޅިގެން ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީ އަދި ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ އެކުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް
މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި މެންބަރުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާތީ، އެކަން ބަޔާންކުރައްވައި، ޓޭބަލް އޮފީހުގެ މެމޯ ނަންބަރު 171/2021
އިން ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީ އަދި ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީއަށް މެމޯ ފޮނުވާފައިވެއެވެ. އިނގިރޭސިވިލާތުގެ
މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް ފޮރ ސައުތް އޭޝިއާ އެންޑް ކޮމަންވެލްތް އެންޑް ދި ޕްރައިމް މިނިސްޓަރސް ސްޕެޝަލް
ރެޕްރެންޒެންޓޭޓިވް އޮން ޕްރިވެންޓިންގ ސެކްޝުއަލް ވަޔަލަންސް އިން ކޮންފްލިކްޓް، ލޯޑް (ޠާރިގް) އަޙްމަދާއެކު 15 ފެބުރުވަރީ
2022 ގައި ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައާއި، 23 ފެބުރުވަރީ 2022 އަދި 28 މާރިޗު 2022 ގައި ވެސްޓްމިންސްޓަރ
ފައުންޑޭޝަން ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ (ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީ) ގެ ކޮންސަލްޓެންޓް، ފިލިޕާ ހެލްމްއާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުމުގައި މިފަދަ
އިންކުއަރީއެއްގެ މުހިންމުކަމާމެދު މަޝްވަރާކޮށް ކޮމިޓީން އެ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ވިސްނުން ހުރިކަން ފާހަގަކުރިއެވެ.
މީގެއިތުރުން، 7 އެޕްރީލް 2022 ގައި ވެސްޓްމިންސްޓަރ ފައުންޑޭޝަން ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ (ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީ) ގެ
ކޮންސަލްޓެންޓް، ފިލިޕާ ހެލްމްއާއެކު ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުންނާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުމުގައި އިންކުއަރީގެ މަސައްކަތް
ކުރިއަށްގެންދާނެގޮތާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު މަޝްވަރާކުރެވިފައިވެއެވެ. ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބާއި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް
މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީގެ އިންތިޚާބު 2020 އަށްފަހު، އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީއަށް އިންތިޚާބުވި
މެންބަރުން ގިނަ ޢަދަދަކަށް އިސްތިޢުފާދެއްވަމުންގެންދަވާތީ، އިސްތިޢުފާދެއްވާ ކޮންމެ މަޤާމަކަށް މެންބަރުން އިންތިޚާބުކުރުމަށް
38
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ވަކިވަކި ބައި އިލެކްޝަންތައް ބާއްވަންޖެހުމާ ގުޅިގެން މިކަމަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ވަރަށް ބޮޑު ޚަރަދެއް ކުރަންޖެހި އިދާރީ
ގޮތުންވެސް ވަރަށް ގިނަ ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވަމުންދާކަމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމާ
ގުޅިގެންނާއި، އަދި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީގެ މެންޑޭޓާ ގުޅޭގޮތުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން،
އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީ އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް
ސަރވިސަސްއާއެކު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީން 23 މެއި 2022 ބޭއްވި ބައްދަލުވުމުގައި
މި ކޮމިޓީން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.
18 އެޕްރީލް 2022 ބޭއްވެވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 32 ވަނަ ޖަލްސާގައި، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ
މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުاله ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އަންހެން ކައުންސިލަރުންނާއި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތަކުގެ
މެންބަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކަށް ޙައްލެއް ގެނައުމަށް ގޮވާލައި ހުށަހަޅާ ޤަރާރު ދިރާސާކުރުމަށް
ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ. އަދި، އެ ޤަރާރަކީ މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރަމުންގެންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅުންހުރި
ޤަރާރަކަށްވާތީ، 2 ކޮމިޓީ އެކުގައި މަސައްކަތްކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް އެ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގެން، އެ
ޤަރާރު ދިރާސާކުރުމަށް 2 ކޮމިޓީގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން އެކުލަވާލެވުނު 5 މެންބަރުންގެ ޖޮއިންޓް ކޮމިޓީއަކުން އެ
މަސައްކަތްކުރަން ފެށިއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ދައުރު ނިމުނިއިރު ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ހުރިގޮތުން، ޤަރާރު ދިރާސާކުރުމުގެ
މަސައްކަތް ނިމިފައެއްނުވެއެވެ.
7.6.2. ދުނިޔޭގެ ކުޑަކުދިންގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރުން
ކުޑަކުދިންނަށް އެކުދިންނާގުޅޭ ކަންކަމުގައި ބަސް ބުނުމުގެ ޙައްޤު އޮތްކަން ހާމަކުރުމަށާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގައި ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުން އަބަދުވެސް މަސައްކަތްކުރާނެކަން ހާމަކުރުމަށްޓަކައި، ދުނިޔޭގެ ކުޑަކުދިންގެ ދުވަހާ ދިމާކޮށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ރައީސް، އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީން ކުޑަކުދިންނާއެކު މަޝްވަރާކުރުމުގެ
39
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ގޮތުން، 20 ނޮވެންބަރު 2019 ގައި ބޭއްވި 2019 ވަނަ އަހަރުގެ 55 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި 13 ކުޑަކުއްޖަކާ
ބައްދަލުކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ މައްސަލަތައް އިތުރުވުމާއި، ކުޑަކުދިންގެ ނަފްސާނީ
ދުޅަހޮޔަކަމާއި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންނަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް ފަދަ އެކުދިންގެ ކަންބޮޑުވުން ހުރި ކަންކަން އެ
ކުދިންގެ ފަރާތުން މި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.
7.6.3. ރިޕޯޓު ސްޓްރަކްޗަރ
ވެސްޓްމިންސްޓަރ ފައުންޑޭޝަން ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ (ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީ) ގެ ފަރާތުން 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ކޮމިޓީތަކުގެ މުޤައްރިރުންނަށް ޚާއްޞަކޮށްގެން އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ޤާނޫނުހަދާ މަޖިލިސްތަކަށް ކޮށްފައިވާ ސްޓަޑީ ވިޒިޓްތަކުގެ
ތެރެއިން މި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިމެނޭހެން އެހެން ކޮމިޓީތަކުގެ މުޤައްރިރުންނާއެކު 2019 ވަނަ އަހަރު ލަންޑަންއަށް ކުރި
ސްޓަޑީ ވިޒިޓަށްފަހު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް ސްޓްރަކްޗަރ އޭރު އޮތްގޮތް ބަދަލުކޮށް، މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރި 2 ބިލެއް ނިންމުމަށްފަހު
ތައްޔާރުކުރި ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގައި އިތުރު ބައިތައް ހިމަނައި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގެ ފޯމެޓް އިތުރަށް ފުރިހަމަކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން،
އެ ރިޕޯޓުގައި ބިލުގެ މަޤްޞަދުތައް ހިމަނައި، ބިލު ދިރާސާކުރުމުގައި ބިލަށް ގެނެސްފައިވާ މައިގަނޑު ބަދަލުތައް ގެނައުމުގައި
ކޮމިޓީގެ މެންބަރުނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަމާއި، ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތައްވެސް ވަކިން ހިމަނާފައިވެއެވެ. މި ކޮމިޓީން ގެނައި މި
ބަދަލުވެގެންދިޔައީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ ކޮމިޓީއެއްގައިވެސް ބޭނުންކުރެވެންފެށި އާ ރިޕޯޓު ފޯމެޓަކަށެވެ.
7.6.4. ކޮމިޓީ ވަރކްޕްލޭން
މި ކޮމިޓީއަކީ ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތައް ހުށަހެޅި ދިރާސާކުރަމުންގެންދާ ކޮމިޓީއަކަށްވެފައި، ދައުލަތުގެ އެކި އިދާރާތަކުން
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް އެކި ޤާނޫނުތަކުން ލާޒިމްކޮށްފައިވާ ބައެއް ކަންކަން ދިރާސާކުރުމަކީ އެ މައްސަލަތައް
ބެލެހެއްޓުމުގެ ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް ނެތި ކުރަންވެއްޖެނަމަ އެތަކެއް ގޮންޖެހުންތަކާ ކުރިމަތިލާންޖެހޭ ކަމަކަށްވާތީއާއި، އިދާރީ
މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށާއި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރަމުންގެންދާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް
ކުރިއަށްގެންދާނެގޮތުގެ ޕްލޭނެއް ކޮމިޓީން އެކުލަވާލާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި ޕްލޭން އެކުލަވާލުމުގެ މަސައްކަތްކޮށްފައިވަނީ ވެސްޓް
މިންސްޓަރ ފައުންޑޭޝން ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ (ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީ) އާއި އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންސަލްޓެންޓެއްގެ އެހީތެރިކަމާއެކު
2021 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައެވެ. ކޮމިޓީގެ ވަރކްޕްލޭން އެކުލަވާލުމުގެ ސަބަބުން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މިސްރާބު
ބަހައްޓަންވީ ގޮތް ސާފުވެގެންދިޔައެވެ. އަދި ކޮމިޓީން ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް ދުރާލާ ތައްޔާރުވުމަށް ކޮމިޓީގެ އިދާރީ
މުވައްޒަފުންނަށް ފަސޭހަވެގެން ގޮސްފައިވެއެވެ.
40
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
މި ކޮމިޓީން ވަރކްޕްލޭން އެކުލަވާލައި އެ ޕްލޭންއާ އެއްގޮތަށް މަސައްކަތްކުރަން ފެށުމާއެކު މިކަމަކީ އެހެން ކޮމިޓީތަކަށް ވެސް
ވަރަށް ބޭނުންތެރި އަދި މުހިންމު ކަމެއްކަން ފާހަގަކުރެވިގެން ގޮސްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެހެން ކޮމިޓީތަކުން ވެސް އެ
ކޮމިޓީތަކުގެ ވަރކްޕްލޭން އެކުލަވާލުމަށް އެހީތެރިވުމުގެ ގޮތުން ވެސްޓް މިންސްޓަރ ފައުންޑޭޝަންގެ ފަރާތުން ވަރކްޕްލޭން
އެކުލަވާލުމާގުޅޭ 1 ދުވަހުގެ ޓްރެއިނިންގއެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާގެ ކޮމިޓީސް އެންޑް ރިސަރޗް ސެކްޝަންގެ
މުވައްޒަފުންނަށް ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވެއެވެ.
7.6.5. ކޮމިޓީ ޑިޖިޓަލް ޑޭޓާބޭސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުން ދިރާސާކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ދިރާސާކުރަމުންދާ ކަންކަން އެ ކޮމިޓީތަކުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ
ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ތަންފީޒުކުރާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި، ވެސްޓްމިންސްޓަރ ފައުންޑޭޝަން ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ
(ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީ) ގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ކޮމިޓީސް އެންޑް ރިސަރޗް ސެކްޝަނަށް ޑޭޓާބޭސްއެއް ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް
ފަށާފައިވަނީ 2022 ވަނަ އަހަރުގައެވެ. މި މަސައްކަތަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީއާއި
ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީއާއެކު އެ އަހަރު ކުރިއަށްގެންދެވި މަޝްވަރާތަކެއްގެ ދަށުން ފެށުނު މަސައްކަތެކެވެ. މި މަސައްކަތް
ޕައިލެޓްކުރުމަށް މި ކޮމިޓީގެ އިތުރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަޕްރައިސަސް ކޮމިޓީވެސް ހިމެނުނެވެ.
އެހެންނަމަވެސް، މި މަސައްކަތާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާއާއި ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީއާއެކު ބޭއްވުނު
މަޝްވަރާތަކަށްފަހު، އިސްވެ ބުނެވިދިޔަ މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި، ކޮމިޓީތަކުން ދިރާސާކުރަމުންގެންދާ އެހެނިހެން
މަސައްކަތްތަކާ ލިންކުކުރުމަށާއި، އެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތައް މެނޭޖްކުރުމަށްޓަކައި އޭރު
ހުށަހެޅިފައިވާ ސްކޯޕް ޑޮކިއުމަންޓަށް ކޭސް މެނޭޖްމަންޓްގެ ބައި އިތުރުކުރުމަށް ނިންމައި، ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން
ކޮމިޓީސް އެންޑް ރިސަރޗް ސެކްޝަނުން ކުރަމުންގެންދާ އެންމެހައި މަސައްކަތްތައް ބެލެހެއްޓުމަށް ޑިޖިޓަލް ޑޭޓާބޭސްއެއް
ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފެށުނެވެ.
41
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
7.7. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ނިޒާމީގޮތުން ގެނެސްފައިވާ ޙައްލުތަކާއި، ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވާ
މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާސިލްވި ކަންކަން
7.7.1. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ބިލު ދިރާސާކުރުން
ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި، ޙައްޤުތަކާއި، ޖިނާޢީ އަދުލުގެ ނިޒާމާ ގުޅުންހުރި ބޮޑެތި މައްސަލަތަކެއް މި ކޮމިޓީގެ ސަމާލުކަމަށް
އައިސްފައިވާތީ، ސަރުކާރުގެ ލެޖިސްލޭޓިވް އެޖެންޑާގައި ތާވަލްކޮށްފައިވާ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލާއި،
ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ބިލާއި، ތަޢުލީމުގެ ބިލު އަވަސްކޮށްދެއްވުމަށާއި، މި 3 ބިލަކީ އެއް ބިލު އަނެއް ބިލާ ގުޅިލާމެހިފައިވާ
އަދި އެއް ބިލު އަނެއް ބިލަށް ބަރޯސާވާ ބިލުތަކަކަށްވާތީ، މި 3 ބިލު މަޖިލީހުގެ ފޮނުއްވާއިރު، އެކުއެކީގައި ފޮނުއްވައިދެއްވުމަށް
އެދި މި ކޮމިޓީން އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ސިޓީ ފޮނުވާފައިވެއެވެ.
ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ (ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ރައިޓްސް އޮފް ދަ ޗައިލްޑް) ގައި ދިވެހި
ސަރުކާރުން 1991 ގައި ސޮއިކޮށް، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނެއް ހަމަ އެ އަހަރު ތަސްދީޤުކޮށް
ޢަމަލުކުރަން ފެށިފައިވީ ނަމަވެސް، އިސްވެބުނެވުނު މުޢާހަދާގައި ހިމެނޭ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން އެ ޤާނޫނުގައި
ހިމެނިފައެއްނުވެއެވެ. އެ މުޢާހަދާގައި ސޮއިކުރިތާ 28 އަހަރު ފަހުން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލަކާއި،
ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ބިލެއް 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި، އެ ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް މި ކޮމިޓީއަށް
ފޮނުއްވާފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން އެ ދެ ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއިރު ކަމާގުޅޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ދެފަހަރެއްގެ
މަތިން ބައްދަލުކޮށް ދެ ބިލާ ގުޅޭގޮތުން ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި، ދެ ބިލުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން
ކުރިއަށްގެންދިޔައިރު، ކަމާގުޅޭ މާހިރުންނާއެކު ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.
އެގޮތުން، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ރެޖިސްޓްރާރގެ ގޮތުގައި އޭރު މަސައްކަތްކުރެއްވި އަލްއުސްތާޛާ ޒައީމާ ނަޝީދު އަބޫބަކުރު އަދި
އޭރުގެ ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓްގައި މަސައްކަތްކުރެއްވި ޑިރެކްޓަރ ފާޠިމަތު ރޫނާ ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވެ. މީގެ އިތުރުން،
ކުޑަކުދިންނަށް މަރުގެ އަދަބު ދިނުމާގުޅޭ މާއްދާއާއި، ކުޑަކުދިން ޖިނާޢީ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ ޢުމުރާ ގުޅޭގޮތުން ހުރި މާއްދާތަކާ
ގުޅިގެން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި ޚިޔާލު ތަފާތުވުމުން، އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރަށް މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށް، ދީނީގޮތުން
އެކަންކަން އޮންނަ ގޮތް ކޮމިޓީން ސާފުކޮށްފައިވާނެއެވެ. އަދި، މެންބަރުންގެ ޚިޔާލު އެއްގޮތް ކުރުމަށް މުޤައްރިރު މަސައްކަތް
ކޮށްފައިވެއެވެ.
42
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
މީގެ އިތުރުން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުގައި ބިލަށް އިޞްލާޙު ގެނައިއިރު،
ކުޑަކުދިންގެ ފުށުން ނާޖާއިޒު މަންފާ ހޯދާ ފަރާތްތަކާއި، ކުޑަކުދިންނަށް އަޅާނުލައި ފަރާތްތަކާއި، އެކުދިންނަށް އިހުމާލުވާ
ފަރާތްތަކާއި، އެކުދިންނަށް އިހާނެތިކޮށް ހިތާ ފަރާތްތަކާއި އެކުދިންނަށް ގޯނާކުރާ ފަރާތްތަކާއި، މިނޫންވެސް ކުޑަކުދިންގެ
ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން ލިބޭފަދަ ޢަމަލުތައް ކުރާ ފަރާތްތަކުން ކުރާ އެފަދަ ޢަމަލުތަކަކީ ކުށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ބިލުގައި އެ
ކުށްތަކަށް އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. ކުޑަކުދިން އެކްސްޕްލޮއިޓްކުރުމުގެ ކުށާއި، ގްރޫމްކުރުމުގެ ކުށާއި، ކުޑަކުއްޖަކާމެދު
އިހުމާލުވުމުގެ ކުށާއި، ކުޑަކުއްޖަކު އަނިޔާގެ ޢަމަލަކުން ސަލާމަތްކުރުމަށް އިހުމާލުވުމުގެ ކުށް އަދި ކުޑަކުއްޖަކަށް އަނިޔާކުރުމުގެ
ކުށެއް ރިޕޯޓްނުކުރުމުގެ ކުށް ހިމެނިފައިވެއެވެ. ކުޑަކުދިންނާގުޅޭ އިސްވެބަޔާންކުރި 2 ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނުއިރު
އޮތްވަރަށްވުރެ ބިލު އިތުރަށް ފުރިހަމަކޮށް މި 2 ބިލުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވެއެވެ.
26 .7.7.2 އަހަރުގެ ފިރިހެނަކު 13 އަހަރުގެ ކުޑަކުއްޖަކާ ކައިވެނީގެ ނަމުގައި ގުޅުން ބާއްވައި، އެކުއްޖާ
ބަލިވެއިން މައްސަލަ ދިރާސާކުރުން
26 އަހަރުގެ ފިރިހެނަކު 13 އަހަރުގެ ކުޑަކުއްޖަކާ ކައިވެނީގެ ނަމުގައި ގުޅުމެއް އުފައްދައި، އެކުއްޖާ ބަލިވެއިން މައްސަލަ
ސޯޝަލް މީޑިއާގައި ދައުރުވަމުންދިއުމާ ގުޅިގެން އެކަން މި ކޮމިޓީގެ ސަމާލުކަމަށް އައުމުން މި ކޮމިޓީން މި މައްސަލަ
ދިރާސާކުރުމުގައި، މިއީ އޭގެ ކުރިންވެސް މުއައްސަސާތަކުގެ ސަމާލުކަމަށް އައިސްފައިވާ މައްސަލައެއްކަމަށް ކޮމިޓީއަށް
މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާތީ، އެ މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން ކުރިން ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭހެން، އެ މައްސަލައިގެ އެންމެ
ފަހުގެ މަޢުލޫމާތުތަކާއި، އެ މައްސަލައިގައި މުއައްސަސާތަކުން އަޅުއްވާފައިވާ ފިޔަވަޅުތައް ހޯދުމަށް ކަމާގުޅޭ
މުއައްސަސާތަކުން މަޢުލޫމާތު ހޯދާފައިވެއެވެ. އަދި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކައިވެނީގެ ނަމުގައި ކުޑަކުދިންނާ ގުޅުން ބޭއްވުމާއި،
އެ ކުދިންނަށް ޖިންސީ އަނިޔާކުރުން އިތުރުވަމުންދާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ރަށެއްގައި އެފަދަ
ކަންކަން ހިނގަމުންދޭތޯ ބެލުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ކައުންސިލް އިދާރާތަކަށް ސިޓީ ފޮނުވައި، އެފަދަ ކަންކަމާގުޅޭ
43
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
މަޢުލޫމާތު އެނގިވަޑައިގަންނަވާ ޢާންމު ފަރާތްތަކުން، އެފަދަ މަޢުލޫމާތުތައް ޙިއްސާކޮށްދެއްވުމަށް އެދި
އިޢުލާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން މި ކޮމިޓީން ތައްޔާރުކުރި ރިޕޯޓުގައި، އެ މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ
ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ޓައިމްލައިންއަކާއި، ކޮމިޓީގެ ހޯދުންތައް ހިމަނާފައިވާނެއެވެ. އަދި،
މި މައްސަލަ ބެއްލެވުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކުލަވާލައްވާފައިވާ ޓާސްކް ފޯހަށް ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ފޮނުވުމަށް
ކޮމިޓީން ފާސްކޮށް، 4 ޑިސެންބަރު 2019 ގައި އެ ރިޕޯޓު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ފޮނުއްވާފައިވެއެވެ.
7.7.3. ދެ އަހަރު ނުފެރޭ ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުން
ގއ. ކަނޑުހުޅުދޫގައި، އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ތިބި ފަރާތްތަކަކުން 2 އަހަރު ނުފުރޭ ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރިކަމަށް
ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން
އެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކޮމިޓީގެ ހޯދުންތަކަށް ބަލާއިރު، ނުރައްކަލަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކުދިންނާއި ޢާއިލާތައް
ދެނެގަތުމުގައާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގައި ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުގެ މެދުގައި އޮންނަންޖެހޭ ގުޅުމާއި
އެކުގައި މަސައްކަތްކުރެވޭނެފަދަ ނިޒާމެއް ޤާއިމުވެފައި ނެތުމާއި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާގުޅޭ ތަފާތު މައްސަލަތަކެއް
ކުރިންސުރެ ހުށަހެޅި ބަލާފައިވާކަމާއި، ނަމަވެސް އެ ނުރައްކާ އޮތް ނަމަވެސް، އެކަން މޮނިޓަރކުރަމުން ގޮސްފައި ނުވުމާއި،
ރަށުތެރޭގައި ހިނގާ ނޭދެވޭ ޢަމަލުތައް ދެނެގަނެ އެކަންކަން ކަމާގުޅޭ އިދާރާތަކަށް ރިޕޯޓުކުރުމާއި ރަށުގެ ޢާންމު ރައްޔިތުންނާއި
މުޖްތަމަޢުގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމުގައި ކައުންސިލުތަކުގެ ޒިންމާ އެންމެ ފުރިހަމައަށް އަދާކޮށްފައި ނުވުމާއި، އެފަދަ
މައްސަލަތަކުގެ ޝަރީޢަތްތައް އެންމެ އެދެވޭ ހަލުއިމިނެއްގައި ކުރިއަށްނުދާކަން ފާހަގަވެފައިވެއެވެ. ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުނު
ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވާ 7 ހުށަހެޅުން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
▪ އެކި މައްސަލަތަކުގެ ސަބަބުން ނުރައްކަލުގައި ތިބޭ ޢާއިލާތަކާއި، އެ ޢާއިލާތަކަށް ދިމާވާ އިޖްތިމާޢީ މައްސަލަތަކުގެ
މަޢުލޫމާތު ކަމާގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނައުމުގެގޮތުން 2009 ވަނަ އަހަރު ޤާއިމުކޮށްފައިވާ މޯލްޑިވްސް
ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން ޑޭޓާބޭސް ވީއެންމެ އަވަހަކަށް ބޭނުންކުރަން ފެށުން؛
▪ ނުރައްކަލަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކުދިންނާއި ޢާއިލާތައް risk families) high)ދެނެގަންނާނެ މިންގަނޑުތައް
2) criteria) ދުވަސްތެރޭ އެކުލަވައިލުން؛
▪ ނުރައްކަލަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކުޑަކުދިންނާއި ޢާއިލާތައް ދެނެގަތުމަށް އެކުލަވާލާ މިންގަނޑުތަކުގެ އަލީގައި، ދައުލަތުގެ
ކަމާ ގުޅުންހުރި އެންމެހާ މުއައްސަސާތަކުގައި އޭރު ހުރި މަޢުލޫމާތު ދިރާސާކޮށް، ކްރައިޓީރިއާ އެކުލަވާލާތާ 7 ދުވަސް
44
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ތެރޭގައި ނުރައްކަލަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކުޑަކުދިންނާއި ޢާއިލާތައް ދެނެގަނެ އެފަދަ ޢާއިލާތައް ދަފްތަރުކޮށް އެފަދަ
ޢާއިލާތައް ގަވާއިދުން މޮނިޓަރކުރާނެ ނިޒާމެއް އެކުލަވައިލުން؛
▪ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކާއި، އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކާއި އަދި ރަށު ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ
ސަމާލުކަމަށް ގެނެވިފައިނުވާ ނުރައްކަލަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކުޑަކުދިންނާއި ޢާއިލާތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ދެނެގަނެ،
ނުރައްކަލަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކުޑަކުދިންނާއި ޢާއިލާތަކުގެ މައްޗަށް އެކުލަވާލާ ދަފްތަރުގައި އެ މަޢުލޫމާތު ހިމެނުން؛
▪ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ތުހުމަތުކުރެވި، ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މުޖުތަމަޢަށް
ދޫކޮށްލާފައިވާ ފަރާތްތައް ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ދެނެގަނެ، އެފަދަ މީހުން ދޫކޮށްފައިވާ ސަބަބުތައް އަލުން މުރާޖަޢާކޮށް،
އެފަދަ މީހުން މޮނިޓަރކުރާނެ ނިޒާމެއް އެކުލަވައިލުން؛
▪ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ މައްސަލަތައް ޝަރުޢީ މަރުޙަލާގައި އަވަސްކުރުމަށްޓަކައި ކަމާގުޅޭ
އިދާރާތަކާއެކު މަޝްވަރާކޮށް، އެފަދަ މައްސަލަތައް އެންމެ ލަސްވެގެން ނިންމަންޖެހޭ މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅުމާ
ގުޅޭގޮތުން ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށް، އެ ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުވުން؛ އަދި
▪ ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކޮށް އެކުދިންނަށް ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ މަތިކޮށްފައިވާ
މުއައްސަސާތަކުގެ ކަމާގުޅުންހުރި ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުގެ ޕަރފޯމަންސް އޮޑިޓެއް ހަދާ ކޮމިޓީއާ ޙިއްސާކުރުން.
މި ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނުއިރު، ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ހުށަހެޅުމާއި 3 ވަނަ ހުށަހެޅުމުގައިވާ ކަންކަން
ކުރުމަށްފަހު، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއިން އެ މަޢުލޫމާތު ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހަށް ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ.
7.7.4. ފެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އެހެން މީހެއްގެ އެހީތެރިކަމާ ނުލައި ވޯޓުލުމާގުޅޭ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، އުމުރުން 18 އަހަރުން މަތީގެ ކޮންމެ
މީހަކަށް އިންތިޚާބުތަކުގައްޔާއި ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލު ހޯދުމުގެ ޢާންމު ވޯޓުތަކުގައި ވޯޓު ދިނުމުގެ ޙައްޤު ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާއިރު،
އެފަދަ ވޯޓުތަކަކީ ސިއްރު ވޯޓުތަކަކަށް ވާންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ޒަމާނުއްސުރެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ފެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުން ވޯޓުލަމުން އައިސްފައިވަނީ އެހެން މީހުންގެ އެހީތެރިކަމާއެކުއެވެ. އެހެންކަމުން
އެފަރާތްތަކުން ލާ ވޯޓަކީ ސިއްރު ވޯޓުތަކެއް ކަމުގައެއް ނުވެއެވެ.
45
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
އެކަމާގުޅޭ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް ހުރުމާއެކު ބްލައިންޑް އެންޑް ވިޝުއަލީ އިމްޕެއަރޑް ސޮސައިޓީ އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން
ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރުމަށް އެދިވަޑައިގެން އައި ރިކުއެސްޓަކަށް، އެ ބޭފުޅުންނާއެކު އޮތް ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި
އެފަރާތްތަކަށް ދިމާވާ ދަތިތައް ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ކޮމިޓީތަކާއެކު
މަޝްވަރާކޮށް ފެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކުގެ ވޯޓަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ސިއްރު
ވޯޓެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ގެން ނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވެއެވެ. ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން،
ފެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އެހެން މީހެއްގެ އެހީތެރިކަމާ ނުލައި ޓެމްޕްލޭޓްފަދަ ވަސީލަތްތައް ބޭންކޮށްގެން
ވޯޓުލުގެ ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުމުގެގޮތުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން
މަޙްމޫދު ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2008 (އިންތިޚާބުތަކާބެހޭ ޢާންމު ޤާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލެއް ހުށަހަޅުއްވައި،
މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން އެ އިޞްލާޙު ދިރާސާކުރައްވައި، އެ އިޞްލާޙު 19 ޖޫން 2023 ގައި އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
2023 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 13 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި، 2023 ވަނަ އަހަރު ބޭއްވި ރިޔާސީ
އިންތިޚާބުގައި ފެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް ޓެމްޕްލޭޓް ބޭނުންކޮށްގެން އެހެން މީހެއްގެ އެހީތެރިކަމާ ނުލައި
ވޯޓުލުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބުނެވެ.
މީގެ އިތުރުން 2024 ވަނަ އަހަރު ބޭއްވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގައި ޓެމްޕްލޭޓް ބޭނުންކޮށްގެން ވޯޓުލާނެ ފަރާތްތައް
ދުރާލައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އިޢުލާނުކުރުމާއެކު، ފެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތައް
އިތުރަށް ރަޖިސްޓްރީ ކުރަންޖެހުމާ ގުޅިގެން އެކަމުގައި ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް ޙައްލުކޮށްދެއްވައި، ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އޮތް
މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދެއްވައި، އެކަމާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު އެ ފަރާތްތަކަށް ރަނގަޅަށް ސާފުކޮށްދިނުމަށް މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން
އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގައި ސިޓީއަކުން ދަންނަވާފައިވެއެވެ.
7.7.5. ޤާނޫނު ނަންބަރު 6 /2006 (ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެސްފައިވާ ބަދަލުތައް
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފު ކަންކަން ބަލައި އެ ކަންކަމަށް ފާރަވެރިވުމަށް އުފައްދާފައިވާ އެންމެ
މުހިންމު އެއް އިދާރާއަކީ ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއެވެ. އެ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް ހަރުދަނާކޮށް
އެ ކޮމިޝަނުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަކީ ބުރަދަންހުރި އަދި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާތަކުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ވަސީލަތަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި
ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެސްފައިވާ އިޞްލާޙުތައް ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރުމުގައި އެ ބިލަށް މުހިންމު ބަދަލުތަކެއް ކޮމިޓީން ގެނެސް، ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.
46
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
އެގޮތުން ގެނެސްފައިވާ އެއް ބަދަލަކީ ދައުލަތުގެ އެހެން މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ރައީސުންނާއި މެންބަރުންގެ
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އެއްގޮތްކުރުމާއި،
ދެފުށްފެންނަގޮތަށް ނުފޫޒެއްނެތި މިނިވަންކަމާއި އިޚުލާސްތެރިކަމާއެކު މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ އުސޫލުތައް
ބިލުގައި ހިމެނުނެވެ. މީގެ އިތުރުން ކޮމިޝަނާއި ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ ސުލޫކާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި މާލީ ކަންކަމާއި އިތުރު
ވަޒީފާ އަދާނުކުރުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް ބިލުގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ. އަދި އެ ކަންކަމާ ޚިލާފުވާ މެންބަރުންނާމެދު އަޅާނެ
ފިޔަވަޅުތައްވެސް އެ ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި ބަދަލުތަކުގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ ކޮމިޝަނުގެ ހިންގުން ހަރުދަނާކޮށް
ކޮމިޝަނަށް ރައްޔިތުންކުރާ އިތުބާރު އިތުރުކުރުމެވެ.
މި ބިލަށް ކޮމިޓީން ގެނައި އެންމެ ބޮޑު ބަދަލަކީ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ހިނގާ މައްސަލަތަކުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ
ކަމެއް ފާހަގަވާނަމަ އެ މައްސަލައަކަށް ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ތަދައްޚުލުވުމުގެ ފުރުޞަތު
ދިނުމެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ހިނގާ މައްސަލަތަކުގައި ވެސް ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެންވާ މަޢުލޫމަތު
ހިއްސާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކޮމިޝަނަށް ލިބިގެން ގޮސްފައިވެއެވެ. އަދި މި ބަދަލުގެ ސަބަބުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް
މައްސަލަތައް ނިންމުމަށް ޝަރީޢަތަށް ފަސޭހަވެގެންދާ ނެއެވެ. ކޮމިޓީން ގެނެސްފައިވާ އިޞްލާޙުތަކާއެކު މި ބިލު ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމުން، އެ ކޮމިޝަނުން ކުރިން ނިންމާފައިވާ ބައެއް މައްސަލަތައް އަލުން ބަލައި ޙައްޤު ގެއްލުނު ފަރާތްތަކަށް
އިންޞާފު ހޯދައިދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރައްވާފައިވާކަން މި ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.
7.7.6. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17 /2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިސްލާޙް ގެނައުމުގެ ބިލަށް ކޮމިޓީން
ގެނެސްފައިވާ މު ހި ންމު ބަދަލުތައް
ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ދެ ބިލެއް ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވެއެވެ. އެ ދެ
ބިލުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވަނީ އެއްކޮށެވެ. އެ ދެ ބިލުގައިވެސް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހިމެނިފައިވަނީ،
ހެކި ވަޒަންކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނުގައި ހުރި ކަންކަން އިޞްލާޙުކުރުމާއި ރޭޕް އެވިޑެންސް ކިޓް ބޭނުންކުރުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކެވެ.
ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކާއި މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު
ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތަކުގައި އިސްވެ ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނާ ގުޅޭގޮތުން އެފަރާތްތަކުގެ ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް ކޮމިޓީއާ
ހިއްސާކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ އެކިއެކި މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން
އިސްވެ ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނަށް މުހި ންމު އިޞްލާޙްތަކެއް ގެނައުމަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
47
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކުން ހިއްސާކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މުހި ންމު ބަދަލުތަކެއް ކޮމިޓީން
ބިލަށް ގެނެސްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ރޭޕްގެ މާނަކޮށްފައިވާ ގޮތް އިޞްލާޙުކޮށް، ފިރިމީހާ އަނބިމީހާ ރޭޕްކުރިކަމަށް ބަލާނެ
ޙާލަތްތައް ގައިދުކޮށްފައި އޮތް އޮތުން އުނިކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ޖިންސީ ކުށެއްގެ ޝިކާރައަކަށްވާ ފަރާތްތަކަށް ޖިންސީ
ގުޅުމުގެ ސަބަބުން ފެތުރޭ ބަލިތަކަށް ޓެސްޓުކުރުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި އެފަދަ ކުށެއްގެ ސަބަބުން މާބަނޑުވެއްޖެނަމަ އެކަމުން
ރައްކާތެރިވުމަށް ބޭނުންވާ ފަރުވާ ފޯރުކޮށްދިނުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް ބިލަށް އިތުރުކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ކޮމިޓީން ގެނެސްފައިވާ
އިސްވެ ބުނެވިދިޔަ ބަދަލުތަކާއެކު އެ ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާފައިވެއެވެ.
7.7.7. މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުން އިތުރުވާ މައްސަލައަށް ނިޒާމީ ޙައްލެއް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތް
ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުން އިތުރުވެ، އެކަމުގެ ސަބަބުން މުޖުތަމަޢުގައި ދިރިއުޅޭ ފަރާތްތަކަށް އެތަކެއް
އުނދުގޫތަކެއް ކުރިމަތިވެ ރާއްޖޭގެ ކުރިއަށް އޮތް ޖީލަށް އެކަމުގެ ނުރަނގަޅު އަސަރުކޮށްފާނެ ކަމުގެ ބިރުހީވެފައިވާތީ އެކަމާ
ގުޅޭގޮތުން ގިނަ ބަޔަކު ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކުރަމުން ގެންގޮސްފައިވެއެވެ. ކޮވިޑް19-ގެ ޙާލަތުގައި، މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަ
އިތުރުވެ، އެކަމުގެ ސަބަބުން އެ ޙާލަތުގައި މުޖްތަމަޢަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ނުރައްކާ އޮތެވެ. މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަތައް
އިތުރުވާން ދިމާވި މައިގަނޑު ސަބަބަކީ އެފަރާތްތަކަށް ފަރުވާދިނުމަށް އުފައްދާފައިވާ ނޭޝަނަލް ޑް ރަގް އޭޖެންސީގެ ޤާނޫނީ
ޒިންމާ އަދާކުރަމުން ނުދިއުންކަމަށް ބަޔާންކޮށް ދެ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާއަކުން ކޮމިޓީއަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
ޒަމާނުއްސުރެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ މީހުންގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޢަމަލުކުރަމުން ގޮސްފައިވަނީ ޖިނާއީ
ކަމެއްގެ ގޮތުގައެވެ. އެހެންނަމަވެސް މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމާއި މަސްތުވާތެކެއްޗަށް ދެވިހިފުމަކީ އާންމު ސިއްޙަތާ ގުޅުންހުރި
ނަޒަރަކުން ބަލަންޖެހޭ ކަމެއްކަމަ ށް ކޮމިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވި އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ފަރުވާލިބުމަކީ އިންސާނީ ޙައްޤެއްކަމުގައި
ކޮމިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވުނެވެ. އެހެންކަމުން އިސްވެދެންނެވި ނަޒަރުން މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލައަށް ނިޒާމީގޮތުން ޙައްލެއް
ހޯދައިދިނުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވެއެވެ. މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުން، ކަމާ ގުޅުންހުރި ދައުލަތުގެ
އިދާރާތަކާއި، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ޚިޔާލާއި މަޝްވަރާ ހޯދާފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވާ ދިރާސާއިން ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުނު މައިގަނޑު 28 ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ،
މަސްތުވާތަކެތީގެ ފަރުވާއަށް ރަޖިސްޓްރީކޮށް ފަރުވާ ނުލިބި 400 އަށްވުރެ ގިނަ މީހުން ތިބިކަމާއި، މަސްތުވާތަކެއްޗަށް
ދެވިހިފާފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ޖަލުތަކުގައި ފަރުވާދެވޭނެ ނިޒާމެއް ނެތްކަމާއި، ފަރުވާދިނުމަށް ބަރޯސާވާން ޖެހެނީ މާލެއަށްކަމާއި
އަތޮޅުތަކުގައި ފަރުވާދެވޭނެ ނިޒާމެއް ނެތްކަމާއި، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ ކުޑަކުދިންގެ ޢަދަދު އިތުރުވަމުން ދިޔަ ނަމަވެސް
48
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކުޑަކުދިންނަށް ފަރުވާދެވޭނެ ނިޒާމެއް ސާފުވެފައިނުވާކަމާއި، މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ
ފަރުވާގެ ނިޒާމަކީ އަދާހަމަ ފަރުވާގެ ނިޒާމެއް ނޫންކަމާއި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ ބައެއް މަރުކަޒުތައް
ޤާއިމުކޮށްފައިނުވާކަމާއި ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގައި އިދާރީ ހިންގުމާގުޅޭ ގިނަ މައްސަލަތަކެއް ހުރިކަންފަދަ ކަންކަމެވެ.
ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށް ގިނަ ހުށަހެޅުންތަކެއް ކޮމީޓީން
ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މިހާރު ބޭނުންކުރަމުންދާ ފަރުވާގެ ނިޒާމް އަދާހަމަކުރުމަށާއި، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ
ޑްރަގް އޮފެންޑަރސް ރިމާންޑް ސެންޓަރ ޤާއިމުކުރުމަށާއި، ޖަލުތަކުގައި ފަރުވާދެވޭނެ ނިޒާމް ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް
ޤާއިމުކުރުމަށާއި، ފަރުވާ ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ފަސޭހަކަމާއެކު ފަރުވާ ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ޤާނޫނުތަކަށާއި ގަވާއިދުތަކަށް
ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށާއި ފަރުވާގެ މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ ފުރުސަތު އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް ހުޅުވާލުމާއި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުން ފަރުވާ ލިބޭނެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުންފަދަ، ނިޒާމީ ޙައްލެއް ގެނައުމަށްޓަކައި ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ
ކަންކަމާގުޅޭ 33 ހުށަހެޅުމަށް ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
މި މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރިގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަށް ހުށަހެޅުމާއެކު ރިޕޯޓާ ގުޅޭގޮތުން ފުޅާދާއިރާއެއްގައި
މެންބަރުން ވާހަކަ ދައްކަވާފައިވެއެވެ. އަދި ކޮމިޓީން ހުށަހެޅި 33 ހުށަހެޅުމާއެކު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާފައިވެއެވެ.
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއިން ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ފާސްކުރިތާ އެއް އަހަރު ފާއިތުވުމުން، ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގައިވާ ކަންކަން
ތަންފީޒުވަމުންދާ މިންވަރު ދެނެގަތުމުގެ މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުމާ އެއްގޮތަށް
ޖަލުތަކުގައި ފަރުވާދިނުމުގެ މަސައްކަތް ފަށާފައިވާކަމާއި އަތޮޅުތަކުގައި ފަރުވާގެ މަރުކަޒުތައް ޤާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް
ފަށާފައިވާކަމާއި، މަސްތުވާތަކެތީގެ ޝިކާރައަކަށްވާ ފަރާތްތަކަށް ދެމުންގެންދިޔަ ފަރުވާ މުރާޖައާކުރަން ފަށާފައިވާކަމާއި
ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ ބޯޑަށާއި އެ އޭޖެންސީ ހިންގުމަށްޓަކައި ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނަމުގެ މަސައްކަތް
ފަށާފައިވާކަން ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.
7.7.8. ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާ ބައެއް މައްސަލަތައް ކޮމިޓީން ބަލައި، އެ މައްސަލަތައް
އަލުން ބެލުމަށް އެންގުން
ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ބަލާފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މާފުށީ ޖަލުގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ
ފަރާތަކަށް، ކ. މާފުށީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި އެވަގުތު ޙަރަކާތްތެރިވަމުންދިއަ ފުލުހުންނާއި، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް
ސަރވިސްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދިއަ އޮފިސަރުން ބަންދުކޮށްފައިހުރި ފަރާތަށް ބޮޑެތި އަނިޔާތަކެއް ކޮށްފައިވާ މައްސަލައެއް
49
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
އެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅުމުން، އެފަރާތަށް އަނިޔާކޮށްފައިވާކަން ސާބިތުނުވާކަމަށް އެ ކޮމިޝަނުން ނިންމި ނިންމުމާ ގުޅިގެން
އެކަމުގެ ކަންބޮޑުވުންތައް އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތުން ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރުމުން، އެ މައްސަލަ ކޮމިޓީން ވަނީ ދިރާސާކޮށްފައެވެ.
އެގޮތުން މި މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުގައި، ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަންއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ނިންމިގޮތުގެ
ރިޕޯޓާއި، އެކަމާ ގުޅިގެން އެ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކި ގަރީނާތަކާއި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތުގެ ވަކީލާއި ހިޔުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމަތުތަކަށް ކޮމިޓީން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވެއެވެ.
ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި ހެކި ޤަރީނާތައް ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ހިޔުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަނުން އިހުމާލުވެފައިވާކަން ފާހަގަވާތީއާއި މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަނިޔާލިބުނު ފަރާތުގެ ވަކީލު މި މައްސަލައިގައި
ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ނިންމި ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވާތީ،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާރީޚުގައި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އިން ނިންމާފައިވާ
ނިންމުމެއް މުރާޖައާކުރުމަށް ކޮމިޓީން އެ ކޮމިޝަނުގައި އެދިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލަ އެ ކޮމިޝަނުން އަލުން
މުރާޖައާކޮށް، އެ މައްސަލައިގައި އަނިޔާލިބުނު ފަރާތަށް އަނިޔާކޮށްފައިވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް އެ ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވެއެވެ.
އަދި އަނިޔާ ލިބުނު ފަރާތަށް އިންސާފު ހޯދައިދިނުމަށްޓަކައި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއެއްގެ ރިޕޯޓެއް
ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.
7.7.9. އިދާރާތަކުގެ ބަޖެޓް
ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކަށް މަތިކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރާކަން ކަށަވަރުކޮށް އެ
ފަރާތްތައް ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުމުގައި ވީހާވެސް
އިންސާފުވެރިކޮށް ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށްޓައި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މުއައްސަސާތަކުގެ
ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށް އެ މުއައްސަސާތަކަށް އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓް ލިބިފައިވާކަން ކޮމިޓީން ކަށަވަރުކުރެއެވެ. އަދި އެ
މުއައްސަސާތަކަށް ބޭނުންވާ ޢަދަދަށް ބަޖެޓްގައި ފައިސާ ހިމެނުމަށް ކޮމިޓީގެ ދާއިރާގެ ތެރެއިން މަސައްކަތްކުރެއެވެ.
އެގޮތުން ކުރިއަށް އޮތް އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓް ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުން، ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ
ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ހިނގަމުންދާ އަހަރަށް ލިބުނު ބަޖެޓާއި، އެ އަހަރު ހިނގި ޚަރަދާއި، ކުރިއަށް އޮތް
އަހަރަށް ލަފާކޮށް ސަރުކާރުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބަޖެޓުގައި އެ އިދާރާތަކަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޖެޓާއި އެ އިދާރާތަކުގެ
50
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް އިތުރަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓުގެ ތަފްޞީލު ލިޔުމުން ކޮންމެ އަހަރަކުވެސް ކޮމިޓީން ހޯދާފައިވެއެވެ.
އަދި އެ މުއައްސަސާތަކާ ބައްދަލުކޮށް އިތުރަށް ސާފުކުރަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރެއެވެ.
ކޮމިޓީން ލިޔުމުން ހޯދާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި، އިދާރާތަކާއެކު ކޮމިޓީން ބައްވާ ބައްދަލުވުންތަކުން ކޮމިޓީއަށް ލިބޭ މަޢުލޫމާތުތަކަށް
ރިޢާޔަތްކޮށް ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރުމަށް އެ މުއައްސަސާތަކުން
އެދޭ ޢަދަދާއި އިތުރުކުރަން އެދޭ ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ބަޖެޓް އިތުރުކޮށްދެއްވުމަށް އެދި ކޮމިޓީން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޖެޓް
ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވައެވެ. އެގޮތުން މި ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުތަކުގައި ބައެއް މުއައްސަސާތަކުގެ
ބަޖެޓް އިތުރުކޮށްދީފައިވާކަންވެސް ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.
51
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
8. ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތައް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 123 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މި ކޮމިޓީއަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގެ
ގޮތުން 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތަފާތު އެކިއެކި ކަންކަމާ ގުޅޭ ގިނަ ބައްދަލުވުންތަކެއް ކޮމިޓީން ބާއްވާފައިވެއެވެ.
އެގޮތުން މި ފަސް އަހަރުގެ ތެރޭގައި ޖުމްލަ 227 ބައްދަލުވުން ބާއްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ޖުމްލަ 295
ގަޑިއިރާއި 24 މިނެޓް މެންބަރުނދް ހޭދަކޮށްފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅޭ ބައެއް މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން
އެކުލަވާލާފައިވާ ސަބް ކޮމިޓީތަކާއި އެހެން ކޮމިޓީތަކާ އެކުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް އެކުލަވާލާފައިވާ ޖޮއިންޓް ކޮމިޓީތަކުގެ ޖުމްލަ
23 ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވާއިރު އެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ޖުމްލަ 23 ގަޑިއިރާއި 24 މިނެޓް މެންބަރުން
މަސައްކަތްކުރައްވާފައިވެއެވެ.
52
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތައް ޢާންމު ގޮތެއްގައި ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ
ޢާންމުކޮށް ހުޅުވާލައިގެންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް މައްސަލައިގެ ޙައްސާސްކަމާއި މައްސަލައިގެ ބާވަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް 37
ބައްދަލުވުމެއް ސިއްރު ބައްދަލުވުންތަކުގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވެއެވެ.
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ޒިންމާއަކީ ޤާނޫނު ހެދުންކަމަށްވާއިރު ކޮމިޓީން ޖުމްލަ 7 ބިލެއް ދިރާސާކޮށްފައިވެއެވެ.
އަދި އެކަމަށް 29 ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ. މީގެއިތުރުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެކި އޮގަނައިޒޭޝަންތަކުގެ މަންދޫބުންނާއެކު
9 ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައިވެއެވެ.
53
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގެ ބާވަތްތައް
90
81
80
70
60
50
40
29
30
18
20
9
10 6
0
އަމިއްލަ ފަރާތްތަކާއެކު ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއެކު ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް
ބައިންލްއަޤްވާމީ އޮގަނައިޒޭޝަންތަކާއެކު މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު
8.1. އިދާރާތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތައް
8.1.1. ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތަފްޞީލު
އިދާރާ ބައްދަލުކުރެވުނު ޢަދަދު
1. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް 38
2. ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް 32
3. ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް 31
4. މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން 14
5. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް 14
6. ޗްލިޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ އޮފީސް 12
7. ޑިޕާޓްމަންޓް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް 11
8. މިނިސްޓްރީ އޮދް ހެލްތް 11
9. އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް 10
54
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
10. ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ 10
11. އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް 6
12. މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް 6
13. ނެޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީ 4
14. ނެޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީ 4
15. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް 3
16. ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން 3
17. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޔޫތު، ސްޕޯރޓްސް އެންޑް ކޮމިއުނިޓީ އެންޕަވަރމަންޓް 2
18. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް 2
19. އާސަންދަ 2
20. އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް 2
21. މޯލްޑިވްސް ނެޝަނަލް ޔުނިވަރސިޓީ 2
22. މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓް، ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް އެންޑް ޓެކްނޯލޮޖީ 1
23. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން 1
24. އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން 1
25. ނެޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން 1
26. ޖުވެނައިލް ކޯޓު 1
27. ކައުންސިލްތައް 1
28. އޮމްބަޑްސްޕަރސަން ފޮރ ޓްރާންސިޝަނަލް ޖަސްޓިސްގެ އޮފީސް 1
55
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޯޕޓު ނަންބަުރ: M19/HG/2024/04

56

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

8.1.2. ބޭރުގެ ފަރާތްތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުންތައް

1. UNICEF Maldives

General on - Dr. Najat Maalla - UN Special Representative of the Secretary ▪ Violence Against Children (SRSG)
Mr. Andrew Henry Claypole - UN Senior Adviser, General lien (P5 Level) ▪
Ms. Catherine Haswell - UN Resident Coordinator to the Maldives ▪
Dr. Munir Safieldin - UNICEF Representative to the Maldives ▪

2.

Ms. Fionnuala Ni Aolain – Special Rapporteur on the promotion and protection ▪ of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism.
Ms. Dr. Anne Charbord – Senior Legal Advisor ▪
Ms. Azwa Petra - Senior Human Rights Advisor ▪
Ms. Michelle Erazo Martinez – Human Rights Officer ▪

3.

Westminster Foundation for Democracy (WFD):
Country Representative - Ms. Aryj Hussain ▪

4.

UN working group on Discrimination against women and girls: Melissa Upreti – Chairperson ▪
Meskerem Geset Techane - Member ▪

5.

Mr. Cornelius Nagbe - UNICEF Children in conflict Specialist ▪
Ms. Helen Hughes – Human Rights Advisor ▪
Mr. Robert Templer – Senior Consultant ▪
Ms. Rimaha Ahmed Shareef – UN Resident Coordinator’s Office Peace and ▪ Development Officer
Mr. Ferdinand von Habsburg – UN Resident Coordinator’s Office Peace and ▪ Development Advisor

6.

7. Ms. Jaha Dukureh – Women’s Rights Activist ▪

Association for the Prevention of Torture (APT):
Barbara Bernath – Secretary General ▪
Veronica Filippeschi – Senior advisor on vulnerabilities and policy ▪
Dr. Jakub Czepek - Member of the UN subcommittee on Prevention of Torture ▪

11.

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
13. UNFPA:
▪ Chantelle McCabe–International ConsultantforUNFPA
▪ ShadiyaIbrahim–Head ofUNFPA
▪ Fathimath Zuhana–ProgramAnnalyst
8.1.3. މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ބޭއްވި ބައްދަލުވުން
މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތައް ބައްދަލުކުރި ޢަދަދު
1. އެޑްވޮކޭޓިންގ ދި ރައިޓްސް އޮފް ޗްލިޑްރަންސް 9
2. ޓްރާންސްޕޭރަންސީ މޯލްޑިވްސް 6
3. ފެމިލީ ލީގަލް ކްލިނިކް 2
4. ހޯޕް ވޮރ ވުމަން 3
5. އުތެމަ 4
6. ހޭންޑްސް ޓުގެދަރ 1
7. ޗޭންޖް 1
8. ކެއަރ ސޮސައިޓީ 1
9. ބްލައިންޑް އެންޑް ވިޝުއަލީ އިމްޕެއަރޑް ސޮސައިޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސް 1
57
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
9. މުޤައްރިރުގެ ބައްދަލުވުންތައް
މުޤައްރިރުގެ ބައްދަލުވުންތައް
3
10
4
22
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތައް މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތައް އަމިއްލަ ފަރާތްތައް ދައުލަތުގެ އިދާރާތައް
58
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
10. ކޮމިޓީން ކޮށްފައިވާ ޒިޔާރާތްތައް
މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރެއިން އެކި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ އެކިއެކި އިދާރާތަކަށް ކޮމިޓީން ޒިޔާރަތްކޮށް
އެ ތަންތަނުގެ ޙާލަތު ބަލާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި މީހުންނާއި ކުދިން ބައިތިއްބާ 3 ތަނަކަށް ކޮމިޓީން
ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވެއެވެ. ކޮމިޓީން އެފަދަ ޒިޔާރަތްތައް ކޮށްފައިވާނީ އެ އިދާރާތަކަށް ކުރިން އެންގުމަކާނުލައި ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒްތަކާއި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުންނެވެ. ކޮމިޓީން ކުރި ޒިޔާރަތްތަކުގައި
ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން އެ ތަންތަނުގައި ތިބި ފަރާތްތަކުގެ ކަންބޮޑުވުންތަކަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި އެކަންކަން ޙައްލުކުރުމާ
ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އެ ތަންތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތަކާއި ދަތިތަކާ
ގުޅޭގޮތުން އެ ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކޮށް ޚިޔާލު ބަދަލުކޮށްފައިވެއެވެ. މިއީ މިނިވަންކަން ގެއްލޭގޮތަށް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި
ކުޑަކުދިންނާއި، ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންނާއި، ޢުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުން ބަލަހައްޓާ މަރުކަޒުތަކަށް، ކުރިން އެންގުމަކާ
ނުލައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ޒިޔާރަތްކުރަން ފެށި ފުރަތަމަ ފަހަރެވެ. އެގޮތުން ކޮމިޓީން ޒިޔާރަތްކޮށްފައިވާ
ތަންތަނާއި ޒިޔާރަތްކުރި ތާރީޚުތަކުގެ ތަފްޞީލު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
10.1. ކ. ގުރައިދޫގައި ހުންނަ ޚާއްޞަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒު – 26 ޖޫން 2019
59
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
10.2. ހުޅުމާލޭގައި ހުންނަ ފިޔަވަތި – 22 އޮގަސްޓު 2019
60
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
10.3. ކ. ވިލިނގިލީގައި ހުންނަ ކުޑަކުދިންގެ ހިޔާ އަދި އަމާންވެށި – 10 އޮކްޓޫބަރު 2019
61
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
11. ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުތައް
ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޖުމްލަ 25 ރިޕޯޓެއް ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި އޭގެތެރެއިން 23 ރިޕޯޓަކާ
ގުޅޭގޮތުން ގޮތެއް ނިންމުމަށް ތަޅުމަށް ފޮނުވާފައިވެއެވެ. ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުތަކުގައި ޖުމްލަ 113 ހުށަހެޅުމެއް
ސަރުކާރަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުތައް
ރިޕޯޓު ނަންބަރު މައްސަލަ ފޮނުވި ތާރީޚް
M19/HG/2019/03 .9.1 ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް 12 ނޮވެންބަރު 2019
ނިންމު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2019/04 .9.2 ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. 12 ނޮވެންބަރު 2019
26 M19/HG/2019/05 .9.3 އަހަރުގެ ފިރިހެނަކު 13 އަހަރުގެ ކުޑަކުއްޖަކާ ކައިވެނީގެ 3 ޑިސެންބަރު 2019
ނަމުގައި ގުޅުން ބާއްވައި، އެކުއްޖާ ބަލިވެއިން މައްސަލައާގުޅިގެން
ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވާ މަޢުލާމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ
ރިޕޯޓު.
M19/HG/2020/1 .9.4 ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ ގޯނާއާގުޅޭ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ 2 ފެބުރުވަރީ 2020
ރިޕޯޓު.
2 M19/HG/2020/2 .9.5 އަހަރު ނުފުރޭ ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރި މައްސަލައިގެ 16 ފެބުރުވަރީ 2020
ރިޕޯޓު.
M19/HG/2020/3 .9.6 ކޮވިޑް19- އާ ގުޅިގެން އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން ސަރުކާރުން 29 އެޕްރީލް 2020
ހިންގުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ތަންފީޒުކުރުމަށް މަޖިލީހުން
ދެކޭގޮތް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި
މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީއާ
ޙަވާލުވި މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2020/4 .9.7 ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019)ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް 13 މޭ 2020
ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގެ 113 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން،
ޗްލިޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ މަޤާމަށް މީހަކު
ޢައްޔަނުކުރެއްވުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ
މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2020/5 .9.8 ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019)ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް 24 ޖޫން 2020
ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު(ގެ 113 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން
62
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ޗްލިޑްރެންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ މަޤާމަށް މީހަކު
ޢައްޔަނުކުރެއްވުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ
މައްސަލަ ކޮމިޓީއިން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2020/6 .9.9 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ މެންބަރުން 17 ޖުލައި 2020
މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓު.
"M19/HG/2020/7 .9.10 ޤާނޫނު ނަންބަރު 2006/6 (ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ 22 އޮގަސްޓު 2020
ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު" ކޮމިޓީން
ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2020/8 .9.11 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ހުސްވެފައިވާ މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމަށް 27 އޮގަސްޓު 2020
މީހުން ޢައްޔަނުކުރެއްވުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ
މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2020/9 .9.12 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ހުސްވެފައިވާ މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމަށް 9 ނޮވެންބަރު 2020
މީހަކު ޢައްޔަނުކުރެއްވުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ
މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
"M19/HG/2020/10 .9.13 އިންތިޤާލީ އިންޞާފުގެ ބިލު" ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ 19 ނޮވެންބަރު 2020
ރިޕޯޓު.
M19/HG/2020/11 .9.14 ހުޅުމާލެ ފަޅުތެރޭ އަޅާފައިއޮތް ސަފާރީއެއްގައި ބިދޭސީ އަންހެނަކަށް 1 ޑިސެންބަރު 2020
ޖިންސީ ގޯނާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް
ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
"M19/HG/2020/12 .9.15 ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) އަށް 2 ޑިސެންބަރު 2020
އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު" ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ
ރިޕޯޓު.
M19/HG/2021/1 .9.16 ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވުނު ހ. ކުއްޅަވައްމާގެ އަޒްޙަރު 17 ފެބުރުވަރީ 2021
އިބްރާޙިމްއަށް ކ. މާފުށީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ފުލުހުންނާއި
މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ކަރެކްޝަނަލް އޮފިސަރުން
ބޮޑެތި އަނިޔާތަކެއް ކޮށްފައިވާ މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2021/2 .9.17 ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވުނު ހ.ކުއްޅަވައްމާގެ އަޒްޙަރު 23 މާރިޗު 2021
އިބްރާޙިމްއަށް ކ. މާފުށީ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ފުލުހުންނާއި
މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ކަރެކްޝަނަލް އޮފިސަރުން
ބޮޑެތި އަނިޔާތަކެއް ކޮށްފައިވާ މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2021/3 .9.18 ނޭޝަނަލް ޑްރަގް އޭޖެންސީގެ ޤާނޫނީ ޒިންމާ އަދާކުރަމުންނުދާކަމަށް 20 އެޕްރީލް 2021
ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
63
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
M19/HG/2021/4 .9.19 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ހުސްވެފައިވާ މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމަށް 1 ސެޕްޓެންބަރު 2021
މީހަކު ޢައްޔަނުކުރެއްވުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ
މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2021/5 .9.20 ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ރައީސާއި ނައިބު 13 އޮކްޓޫބަރު 2021
ރައީސް ޢައްޔަނުކުރެއްވުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2021/6 .9.21 ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންހެނުންނާމެދު ގެންގުޅޭ ތަފާތުކުރުންތަކާއި، 25 އޮކްޓޫބަރު 2021
އެކަންކަމަށް ހުއްޓުމެއް ގެނައުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން
ދެނެގަތުމާގުޅޭ ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2021/7 .9.22 ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ 23 ނޮވެންބަރު 2021
އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު (ބިލު ނަންބަރު: /19/2020ބ20-) އަދި
ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ
އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު (ބިލު ނަންބަރު: /19/2020ބ19-)
ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2024/1 .9.23 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނަށް ކުރަމުންދާ އަނިޔާ ހުއްޓާލުމުގެ ގޮތުން 7 މޭ 2024
ކުޑަކުދިންނަށާއި، ކުޑަކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަމަށް މިހާރަށްވުރެ ބޮޑަށް
ދައުލަތުން ސަމާލުކަންދިނުމަށް އެދި ގޮވާލައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ
ޤަރާރު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2024/2 .9.24 ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންނާ ކުދިންގެ ޙައްޤުތައް 7 މޭ 2024
ރައްކާތެރިކުރުން ހަރުދަނާކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤަރާރު ކޮމިޓީން
ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓު.
M19/HG/2024/3 .9.25 ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާއި ރޭޕްކުރުމުގެ މައްސަލަތައް ރާއްޖޭގައި 7 މޭ 2024
އިތުރުވަމުންދާތީ ހުށަހަޅާފައިވާ ޤަރާރު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް
ނިންމިގޮތުގެ
64
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
12. ކޮމިޓީ ތަމްސީލްކުރުމަށް ބޭއްވި ޙަރަކާތްތައް
12.1. ޓްރެއިނިންގތަކާއި، ކޮންފަރެންސްތަކާއި، ސްޓަޑީ ވިޒިޓްތައް
12.1.1. ޓްރެއިނިންގ ފޮރ ޕާލިމަންޓަރީ ކޮމިޓީ ޗެއަރޒް އެންޑް އޮފިޝަލްސް
މިއީ، ވެސްޓްމިނިސްޓަރ ފައުންޑޭޝަން ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ (ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީ) ގެ ފަރާތުން، 21 އޮކްޓޫބަރު
2019 އިން 24 އޮކްޓޫބަރު 2019 އަށް ޔުނައިޓަޑް ކިންގްޑަމްގެ ވޭލްސް އަދި ލަންޑަންގައި ބޭއްވުނު
ޓްރެއިނިންގއެކެވެ. މި ޓްރެއިނިންގގައި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ
މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދެވެ. އަދި، މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރު މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ
ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ހައިސިއްޔަތުން މި ދަތުރުގައި ބައިވެރިވިއެވެ.
12.1.2. ތަރޑް އެނުއަލް ސައުތް އޭޝިއަން ޕާލިމަންޓޭރިއަން ޕްލެޓްފޯމް ފޯ ޗްލިޑްރަން
މިއީ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއާހަދާއަށް 30 އަހަރު ފުރުން ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުން،
ޔުނިސެފްގެ ފަރާތުން، 2 ސެޕްޓެންބަރު 2019 އިން 3 ސެޕްޓެންބަރު 2019 އަށް ސްރީލަންކާގެ ކޮލޮމްބޯގައި
65
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކުރިއަށްގެންދިޔަ ބައްދަލުވުމެކެވެ. މި ކޮމިޓީ ތަމްސީލުކުރުމަށް މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ
މުވައްޒަފު، ޑިރެކްޓަރ ޢާއިޝަތު ފަޒްލާއެވެ. މުޤައްރިރު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު މި
ދަތުރުގައި ބައިވެރިވުމަށް ހަމަޖެހިފައި އޮތްނަމަވެސް، ޙާލަތު ދިމާކުރިގޮތުން މި ދަތުރުގައި މުޤައްރިރު
ބައިވެރިވެފައެއްނުވެއެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިތުރުން، އަފްޣާނިސްތާން، ބަންގްލަދޭޝް، ބޫޓާން،
އިންޑިއާ، ނޭޕާލް، ޕާކިސްތާން އަދި ސްރީލަންކާގެ މެންބަރުން ބައިވެރިވެވަޑައިގަތެވެ. މި ބައްދަ ލުވުމުގައި
ސަރަޙައްދީ ޤައުމުތަކުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙާލަތު އޮތްގޮތާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގައި ދިމާވާ
ގޮންޖެހުންތަކާއި އެ ކަންކަމުގެ ޙައްލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޤައުމުތަކުގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ.
12.1.3. ޖެންޑަރ ސިލެކްޓް ކޮމިޓީސް އިން ޕޯސްޓް - ކޮވިޑް ޑިމޮކްރަސީ : ވައި އެންޑް ހައު ދޭ މެޓަރ
މިއީ، ވެސްޓްމިނިސްޓަރ ފައުންޑޭޝަން ފޮރ ޑިމޮކްރަސީ (ޑަބްލިޔު.އެފް.ޑީ) އިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން، 1
އޮކްޓޫބަރު 2020 ގައި ވަރޗުއަލްކޮށް ބާއްވާފައިވާ ކޮންފަރެންސެކެވެ. މި ކޮންފަރެންސްގައި ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ
މުޤައްރިރު، ޖީހާން މަޙްމޫދެވެ. އަދި މުޤައްރިރު ވަނީ މި ކޮންފަރެންސްގައި ތަޤްރީރުކުރައްވާފައެވެ.
12.1.4. އެންގޭޖިންގ ޕާލިމަންޓްސް އޮން ދަ ޕްރޮމޯޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް އިންކްލޫޑިންގ އޮން ދަ
ވާރކް އޮފް ދަ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް އިޓްސް ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއަޑިކް ރިވިއު
މިއީ، 17 އޮކްޓޫބަރު 2020 އިން 18 އޮކްޓޫބަރު 2020 އަށް ވަރޗުއަލްކޮށް ބާއްވާފައިވާ ކޮންފަރެންސެކެވެ.
މި ކޮންފަރެންސްގައި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ޖީހާން މަޙްމޫދު އަދި މާފަންނު އުތުރު
ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީއެވެ. އަދި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު މި ކޮންފަރެންސްގައި ޕެނަލިސްޓެއްގެ
ގޮތުން ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.
66
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
12.1.5. ޑިއިސްޓިޓިޓުއުލައިޒޭޝަން ރިފޯރމް އިން ޖޯރޖިއާ 2021
މިއީ، ޔުނިސެފްއިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން، 6 ޖޫން 2021 އިން 9 ޖޫން 2021 އަށް ރިޕަބްލިކް އޮފް
ޖޯޖިއާގައި ބާއްވާފައިވާ ހައި-ލެވެލް ސްޓަޑީ ވިޒިޓެކެވެ. މި ދަތުރުގެ ޑެލިގޭޝަން ހެޑްގެ ގޮތުގައި މިނިސްޓަރ
އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއިރު، މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރު
ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒްގެ އިތުރުން ދަތުރުގެ ބައިވެރިންގެ ގޮތުގައި ދެން
ހިމެނެނީ މިނިސްޓަރ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަންއާއި، ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސްއާއި، ފުވައްމުލަކު ސިޓީ
ކައުންސިލުގެ މޭޔަރާއި، ޢާއިލާއާބެހޭ ކޯޓުގެ އިސް ފަނޑިޔާރާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ސޯޝަލް
ސަރވިސަސްގެ ޑިރެކްޓަރަކާއި، ޗްލިޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންއާއި، ޔުނިސެފްގެ ކަންޓްރީ ރިޕްރެޒެންޓެޓިވް
އަދި ޔުނިސެފްގެ ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން ޕްރޮގްރާމް ސްޕެޝަލިސްޓެވެ. މި ދަތުރުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި
ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވަނީ ކުޑަކުދިން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ނިޒާމް ހަރުދަނާކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޖޯޖިއާގައި
އެކަށައަޅާފައި ހުރި ނިޒާމްތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެކަންކަން ހަރުދަނާކުރެވިދާނެ ގޮތްތަކާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު
ހޯދުމެވެ.
12.1.6. ފޯރަމް އޮން ކޮމިޓީ އެގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ
މި ފޯރަމްއަކީ އ.ދ.ގެ ކޮންވެންޝަން އެގެއިންސްޓް ޓޯޗރ އެންޑް އަދަރ ކްރުއެލް، އިންހިއުމަން އޯ
ޑިގްރޭޑިންގ ޓްރީޓްމަންޓް އޯ ޕަނިޝްމަންޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން މޮނިޓަރކުރާ ކޮމިޓީން 2018
ވަނަ އަހަރު ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮންކްލޫޑިންގ އޮބްޒަރވޭޝަންސް އަށް ދައުލަތުގެ ކަމާގުޅޭ
ފަރާތްތައް ހޭލުންތެރިކޮށް އެކަންކަން ތަންފީޒުކުރުމަށް ބާރުއެޅުމަށްޓަކައި، ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް
ދަ މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން 28 އޮކްޓޫބަރު 2021 ގައި މާލޭގައި ބޭއްވި 1 ދުވަހުގެ ފޯރަމްއެކެވެ. މި ފޯރަމްގައި
67
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވެފައިވަނީ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފު، ލީގަލް އޮފިސަރ އަލްއުސްތާޛް ފަރުޙަތު
ޙަބީބެވެ.
12.1.7. ސެޝަން އޮން ޖެންޑަރ އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް : އިންޓަރެކްޝަންސް އެންޑް އޮޕޮޗުނިޓީސް ފޯ
ޕްރޮގްރެސް : ކޮމިޝަން އޮން ދަ ސްޓޭޓަސް އޮފް ވިމެން
ވަރޗުއަލްކޮށް، 14 މާރިޗު 2022 ގައި ބާއްވާފައިވާ މި ސެޝަންގައި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ
މުޤައްރިރު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދެވެ.
12.1.8. ޕާލިމެންޓަރީ އެންގޭޖްމަންޓް އިން ސީޑޯ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން
ވަރޗުއަލްކޮށް، 19 މޭ 2022 ގައި ބާއްވާފައިވާ މި ސެޝަންގައި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ
މުޤައްރިރު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދެވެ.
12.1.9. ޔޫ.ޕީ.އާރް ފޯރަމް 2022
މިއީ، އ.ދ.ގެ ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއުގެ 2021-2017 ސައިކަލްއާ ގުޅޭގޮތުން ހިޔުމަން ރައިޓްސް
ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް އިން އިންތިޒާމްކޮށްގެން މާލޭގައި 10 އޮގަސްޓު 2022 ގައި ކަމާގުޅޭ ދައުލަތުގެ
މުއައްސަސާތަކަށް ބާއްވާފައިވާ ފޯރަމްއެކެވެ. ފޯރަމްގައި ޔޫ.ޕީ.އާރްއާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިތުރުން،
2017-2021 ގެ ތެރޭގައި އ.ދ.އިން ދިވެހި ދައުލަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކަށް އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތަކާ
ގުޅޭގޮތުން ތީމެޓިކް ޕްރެޒެންޓޭޝަންތައް ހުށަހެޅުމާއެކު، މުއައްސަސާތަކުގެ މެދުގައި އެކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން
މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ. މި ފޯރަމްގައި ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފު، ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު
ފަޒްލާއެވެ.
68
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
12.1.10. ވަރކްޝޮޕް އޮން ދަ ރައިޓް ޓު ޕާޓިސިޕޭޝަން އިން ޕަބްލިކް އެފެއާޒް
މިއީ، ޔޫ.އެން މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން މާލޭގައި 29 އޮގަސްޓު 2022 ގައި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި،
މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ސެންޓްރަލް ހޮޓެލްގައި ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ ވަރކްޝޮޕެކެވެ. މި ވަރކްޝޮޕްގައި
ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފު، ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު ފަޒްލާއެވެ.
12.1.11. ކެޕޭސިޓީ ސްޓްރެންތެނިންގ ވަރކްޝޮޕް: ވަޔަލެންސް އެގެއިންސްޓް ވިމެން އެންޑް ޖެންޑަރ
ބޭސްޑް ވަޔަލެންސް(
މިއީ، އޭޝިއަން ޕެސިފިކް ރިސޯސް އެންޑް ރިސަރޗް ސެންޓަރ ފޮރ ވިމެން ARROW))އަދި ހޯޕް ފޮރ
ވިމެންއާ ގުޅިގެން، 7 ސެޕްޓެންބަރު 2022 ގައި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް
މީރުމާ ހޮޓެލްގައި ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ ވަރކްޝޮޕެކެވެ. މި ވަރކްޝޮޕްގައި ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ
މުވައްޒަފު، ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު ފަޒްލާއެވެ.
12.1.12. ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ސިމްޕޯޒިއަމް
މިއީ، ކުޑަކުދިންނަށް ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމުގެ ނިޒާމް އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމުގެގޮތުން ކަމާގުޅޭ
ފަރާތްތަކުން ކުރެވިދާނެ ކަންކަމާ ގުޅިގެން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމަށާއި، މުއައްސަސާތަކުގެ މަސައްކަތް
ބައްޓަންކުރުމުގައި ކުޑަކުދިންގެ މަސްލަޙަތަށް އިސްކަންދިނުމުގެ ރޫހު އާލާކުރުމަށާއި، ކޮންމެ
މުއައްސަސާއަކުންވެސް ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދީ، އެކުދިންނަށް ފުރިހަމަ ރައްކާތެރިކަން
ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި މިހާރު ކުރަމުންދާ ކަންކަމާއި، ކުރުމަށް ރާވާފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު
ހިއްސާކުރުމަށާއި، ކުޑަކުދިންނާގުޅޭ ކަންކަން ނިންމުމުގައި އެކުދިންގެ ބައިވެރިވުމާއި ރައުޔު ހާމަކުރުމުގެ
69
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ފުރުޞަތުދިނުމަށް ބާރުއެޅުމުގެގޮތުން "ޗައިލްޑް ރައިޓްސް ސިމްޕޯޒިއަމް' ގެ ނަމުގައި ޗްލިޑްރަންސް
އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން 14 ސެޕްޓެންބަރު 2022 އިން 15 ސެޕްޓެންބަރު 2022 އަށް
ކްރޮސްރޯޑްސް މޯލްޑިވްސްގައި ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ ސިމްޕޯޒިއަމްއެކެވެ. މި ސިމްޕޯޒިއަމްގައި ޕެނަލިސްޓެއްގެ
ގޮތުގައި އަދި އޮބްޒަރވަރެއްގެ ގޮތުގައި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު
ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، އޮބްޒަރވަރުންގެ ގޮތުގައި ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން ކަމުގައިވާ،
ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު ފަޒްލާ އަދި ލީގަލް އޮފިސަރ އަލްއުސްތާޛް ފަރުޙަތު ޙަބީބު
ބައިވެރިވެފައިވެއެވެ.
70
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
12.1.13. އިފެކްޓިވް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންގޭޖްމަންޓްސް ބައި ޕާލިމެންޓަރީ ބޮޑީސް
އިންޓަރ-ޕަރެސް އިން އިންތިޒާމުކޮށްގެން ބޭއްވި މި ވަރޗުއަލް ސެޝަން ބާއްވާފައިވަނީ 20 ސެޕްޓެންބަރު
2022 ގައެވެ. މި ވެބިނަރގައި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ
މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދެވެ.
12.1.14. ސީޑޯ : ނީޑް ފޯރ ނިއު ގްލޯބަލް މެކޭނިޒަމް ޓު އެޑްރެސް އެސްކަލޭޓިންގ ވަޔޮލަންސް
އެގެއިންސްޓް ވިމެން އެންޑް ގަރލްސް
10 ޑިސެންބަރު 2022 ގައި ވަރޗުއަލްކޮށް ބޭއްވި މި ވެބިނަރގައި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ
މުޤައްރިރު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދެވެ.
12.1.15. ޓްރއިނިންގ ސެޝަން އޮން ކޯޑިނޭޝަން ކެޕޭސިޓީ އޮފް ދަ ނޭޝަނަލް މެކޭނިޒަމް ފޮރ
ރިޕޯޓިންގ އެންޑް ފޮލޯއަޕް
މިއީ، ޔޫ.އެން މޯލްޑިވްސް އާއި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޤާއިމްކުރައްވާފައިވާ
ނޭޝަނަލް މެކޭނިޒަމް ފޮރ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން، ރިޕޯޓިންގ އެންޑް ފޮލޯއަޕް (އެން.އެމް.އައި.އާރް.އެފް) ކޮމިޓީގެ
މެންބަރުންނަށް ބޭއްވި ސެޝަންއެކެވެ. މި ޓްރެއިނިންގައި ބައިވެރިވީ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފު، ޑިރެކްޓަރ
އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު ފަޒްލާއެވެ.
12.1.16. ސިމްޕޯޒިއަމް އޮން ޕޮލިޓިކަލް އިންޓެގްރިޓީ އެންޑް ޓްރާންސްޕޭރަންސީ
މިއީ، ޕޮލިޓިކަލް އިންޓެގްރިޓީ އަދި ޓްރާންޕޭރަންސީއާ ގުޅޭގޮތުން ކަމާ ގުޅުންހުރި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއި މަދަނީ
ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ޚާއްޞަކޮށް އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއާއި ޓްރޭންސްޕޭރަންސީ
މޯލްޑިވްސް ގުޅިގެން 20 ޑިސެންބަރު 2023 އިން 21 ޑިސެންބަރު 2023 އަށް ބަނޑޮސް މޯލްޑިވްސްގައި
ކުރިއަށްގެންދިޔަ ސިމްޕޯޒިއަމްއެކެވެ. މި ސިޕޯޒިއަމްގައި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވެފައިވަނީ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ
މުވައްޒަފު، ލީގަލް އޮފިސަރ އަލްއުސްތާޛް ފަރުޙަތު ޙަބީބެވެ.
71
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
12.2. ނޭޝަނަލް މެކޭނިޒަމް ފޮރ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން، ރިޕޯޓިންގ އެންޑް ފޮލޯ -އަޕް (އެން.އެމް.އައި.އާރް.އެފް)
5 ނޮވެންބަރު 2020 ގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޤާއިމުކުރައްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ "ނޭޝަނަލް މެކޭނިޒަމް ފޮރ ރިޕޯޓިންގ
އެންޑް ފޮލޯއަޕް" (އެން.އެމް.އާރް.އެފް) ގެ ނަން، "ނޭޝަނަލް މެކޭނިޒަމް ފޮރ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން، ރިޕޯޓިންގ އެންޑް ފޮލޯ-
"
އަޕް (އެން.އެމް.އައި.އާރް.އެފް) އަށް ބަދަލުކޮށް، އެ މެކޭނިޒަމްގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމުގެގޮތުން، އެ
މެކޭނިޒަމްގެ އޮނިގަނޑަށް ގެނައި ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާގެ މެންޑޭޓާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން
މެންބަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އެން.އެމް.އައި.އާރް.އެފް ކޮމިޓީއާއެކި މުޢާހަދާތަކާގުޅޭ ޓްރީޓީ ބޭސްޑް ސަބް-ކޮމިޓީތަކުގައި
ތަމްސީލުކުރަމުންދަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާއި ކޮމިޓީގެ އިދާރީ
މުވައްޒަފުންނެވެ. އެން.އެމް.އައި.އާރް.އެފް ކޮމިޓީގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތައް ރާވައި ހިންގުމުގައާއި، އެން.އެމް.އައި.އާރް.އެފްގެ
ދަށުން އެޑޮޕްޓްކުރެވޭ "ނޭޝަނަލް ރެކޮމެންޑޭޝަން ޓްރެކިންގ ޑޭޓާބޭސް" (އެން.އާރް.ޓީ.ޑީ) ގެ ކަންކަން ވިލަރެސްކުރުމުގެ
އިތުރުން، ޔުނިވަރސަލް ޕީރިއޮޑިކް ރިވިއު (ޔޫ.ޕީ.އާރް) ރިޕޯޓިންގއާއި އޭގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ ރެކޮމެންޑޭޝަންތައް
ތަންފީޒުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްގެންދެއެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަޞްދީޤުކޮށްފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިންސާނީ
ޙައްޤުތަކުގެ މުޢާހަދާތަކާގުޅޭ ރިޕޯޓިންގއާއި ފޮލޯ-އަޕް އަދި އޭގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ ރެކޮމެންޑޭޝަންތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ
މަސައްކަތް ޓްރީޓީ ބޭސްޑް ސަބް -ކޮމިޓީތަކުން ކުރިއަށްގެންދެއެވެ. އެގޮތުން އެ ކޮމިޓީތަކުގައި މި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު އަދި
ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން ތަމްސީލުކުރާގޮތުގެ ތަފްޞީލު ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.
ކޮމިޓީ / ސަބް ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ފަރާތްތައް
ފޯކަލް ޕޮއިންޓް
ކޮމިޓީ / ސަބް ކޮމިޓީ
ޕޮލިސީ ލެވެލް ޓެކްނިކަލް ލެވެލް
ސަބް ކޮމިޓީ އޮން އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮވެނެންޓް އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ލީގަލް އޮފިސަރ އަލްއުސްތާޛު
ސިވިލް އެންޑް ޕޮލިޓިކަލް ރައިޓްސް) ICCPR Sub ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ފަރުޙަތު ޙަބީބް
)Committee މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު
ސަބް ކޮމިޓީ އޮން އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮވެނެންޓް އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު
އިކޮނޮމިކް، ސޯޝަލް އެންޑް ކަލްޗަ ރަލް ރައިޓްސް ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ފަޒްލާ
(Sub Committee ICESCR) މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު
ސަބް ކޮމިޓީ އޮން ކޮންވެންޝަން އޮން ދި އެލިމިނޭޝަން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ލީގަލް އޮފިސަރ އަލްއުސްތާޛު
އޮފް އޯލް ފޯމްސް އޮފް ޑިސްކްރިމިނޭޝަން އެގެއިންސްޓް ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ފަރުޙަތު ޙަބީބް
ވިމެން CEDAW Sub Committee)) މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު
72
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
ސަބް ކޮމިޓީ އޮން ކޮންވެންޝަން އޮން ދި ރައިޓްސް އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ލީގަލް އޮފިސަރ އަލްއުސްތާޛު
ދަ ޗައިލްޑް CRC Sub committee)) ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ފަރުޙަތު ޙަބީބް
މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު
ސަބް ކޮމިޓީ އޮން ކޮންވެންޝަން އެގެއިންސްޓް ޓޯޗަރ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު
އެންޑް އަދަރ ކްރުއެލް، އިންހިއުމަން އޯ ޑީގްރޭޑިންގ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ފަޒްލާ
ޓްރީޓްމެންޓް އޯ ޕަނިޝްމަންޓް) CAT Sub މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު
)Committee
ސަބް ކޮމިޓީ އޮން އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން އޮން ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު
ދި އެލިމިނޭޝަން އޮފް އޯލް ފޯމްސް އޮފް ރޭޝަލް ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ފަޒްލާ
ޑިސްކްރިމިނޭޝަން CERD Sub Committee)) މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު
ސަބް ކޮމިޓީ އޮން ކޮންވެންޝަން އޮން ދި ރައިޓްސް އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު
ޕަރސަންސް ވިތް ޑިސްއެބިލިޓީސް) Sub CRPD ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ފަޒްލާ
)Committee މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު
ސަބް ކޮމިޓީ އޮން އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަން ފޮރ ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ލީގަލް އޮފިސަރ އަލްއުސްތާޛު
ދަ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮފް އޯލް ޕަރސަންސް ފްރޮމް ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ފަރުޙަތު ޙަބީބް
އެންފޯސްޑް ޑިސްއެޕިއަރެންސް Sub CED) މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޖީހާން މަޙްމޫދު
)Committee
ނޭޝަނަލް މެކޭނިޒަމް ފޮރ އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން، ރިޕޯޓިންގ - ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު
އެންޑް ފޮލޯ -އަޕް (އެން.އެމް.އައި.އާރް.އެފް) ކޮމިޓީ ފަޒްލާ
73
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
13. ކޮމިޓީއަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ނިޞްބަތް
13.1. މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަޙުމީ 145 ބައްދަލުވުން
13.2. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް 36 ބައްދަލުވުން
13.3. ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު 219 ބައްދަލުވުން
13.4. މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޢީ 172 ބައްދަލުވުން
13.5. އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު 7 ބައްދަލުވުން
13.6. ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫނުސް ޢަލީ 208 ބައްދަލުވުން
13.7. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު 215 ބައްދަލުވުން
13.8. ދަނގެތި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޡިމް 130 ބައްދަލުވުން
13.9. މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަޞީރު 6 ބައްދަލުވުން
13.10. ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޙްސިން ޙަމީދު 216 ބައްދަލުވުން
13.11. ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ސަނީފް 174 ބައްދަލުވުން
13.12. ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް 173 ބައްދަލުވުން
13.13. އައްޑޫމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް 163 ބައްދަލުވުން
ނޯޓު: މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން ހިނގަމުންދިޔަ ވަގުތު އެ މެންބަރު އެހެން ބައްދަލުވުމެއްގައި ހުރިނަމަ ނުވަތަ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި
ބަހުސްކުރިއަށްދިޔަނަމަ، މަތީގައިއެވާ ލިސްޓުގައި އެ މެންބަރެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ. އަދި މީގެ ތެރެއިން ބައެއް މެންބަރުންނަކީ ކުރު
މުއްދަތެއްގައި ކޮމިޓީކަން ކޮށްފައިވާ މެންބަރުންނެވެ.
74
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
20 .14 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ކަންތައްތައްތައް
އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ކަންކަމާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި، މިންތީގެ ހަމަހަމަކަމާގުޅޭ ކަންކަމަކީ، ހުއްޓުމެއްނެތި އަބަދުވެސް
މޮނިޓަރކުރަމުން ގެންދަންޖެހޭ ކަންކަން ކަމަށްވާއިރު، 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ޙަވާލުވާ
ކޮމިޓީއަކުން އެފަދަ ކަންކަން މެދުކެނޑުމެއްނެތި ބަލަމުންގެންދިއުމަކީ މުހިންމުކަމެއްކަމަށް ދެކެމެވެ. އެގޮތުން ތިރީގައި
ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީ މި ކޮމިޓީން 20 ވަނަ މަޖިލީހުގެ މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ޙަވާލުވާނެ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅާ
ހުށަހެޅުންތަކެވެ.
14.1. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާގުޅޭ ކަންކަމާއި، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާއި، މިންތީގެ ހަމަހަމަކަމާގުޅޭ ކަންކަމަކީ ހުއްޓުމެއްނެތި
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބަލަމުންގެންދަންޖެހޭ ކަންކަމަށްވާތީ، 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދާއިމީ ކޮމިޓީތައް
އެކުލަވާލާއިރު، މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހިމެނޭ ދާއިމީ ކޮމިޓީއެއް ހިމެނުން؛
14.2. މި ކޮމިޓީގައި އެވަގުތު މަސައްކަތްތައް ހުރިގޮތުން، މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން މި
ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ދައުލަތު އިދާރާތަކުން ފޮނުވާފައިވާ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ
އަހަރު ރިޕޯޓާއި، ހިޔުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސްއިން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ
އެންޓި-ޓޯޗަރ ރިޕޯޓާއި ހިޔުމަން ރައިޓްސް ރިޕޯޓު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރެވިފައިނުވާތީ، 20 ވަނަ މަޖިލީހުން
މި މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުން؛
14.3. އަންހެން ކައުންސިލަރުންނާއި އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީތަކުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގައި
އެފަރާތްތަކަށް ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާއި ހުރަސްތައް ދެނެގަނެގަތުމުގެ ގޮތުން މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރަމުންގެންދިޔަ
މަސައްކަތާއި، ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީއާއެކު ކުރަމުންދިޔަ މަސައްކަތް، 20 ވަނަ މަޖިލީހުން ކުރިއަށްގެންދިއުން؛
19 .14.4 ވަނަ މަޖިލީހުގައި މިކޮމިޓީން ނިންމަވާފައިވާ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ސަރުކާރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހަޅުންތައް
ތަންފީޒުކުރަމުންދޭތޯ ބެލުން؛
14.5. މި ކޮމިޓީން ފާސްކުރި އެންމެ މުހިންމު ދެ ޤާނޫނުކަމަށްވާ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނާއި
ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު ތަޞްދީޤްކުރެވި ޢަމަލުކުރަންފެށި ފަހުން 4 އަހަރުވެފައިވާއިރު، އެ ޤާނޫނު
ތަންފީޒުކުރެވިފައިވާ މިންވަރު ބެލުން.
14.6. މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ ޕްލޭން އެކުލަވާލިއިރު، 'ދައުލަތުގެ ބެލުމުގައި ތިބި އަންހެނުންގެ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށްޓަކައި
'
ޕާލިމަންޓަރީ އިންކުއަރީ އެއް ހެދުމަށް ކޮމިޓީން މަޝްވަރާކުރެވިފައިވީ ނަމަވެސް، އެކި ސަބަބުތަކާހުރެ އެ
75
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ

ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M19/HG/2024/04
އިންކުއަރީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދެވިފައި ނުވާތީ، ދެން އަންނަ 20 ވަނަ މަޖިލީހަކުން އެފަދަ އިންކުއަރީއެއް
ހެދުން؛
14.7. ޝަރީޢަތްތައް ލަސްވެ، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ މީހުންނަށް ދިމާވަމުންދާ މައްސަލަތަކަކީ 19
މަޖިލީހުގެ އެކި ކޮމިޓީތަކުން ދިރާސާކުރަމުންގެންދިޔަ، އެހެންނަމަވެސް، އެ މައްސަލައަށް އެދެވޭ ޖުމްލަ ޙައްލެއް
އަދިވެސް ލިބިފައިނުވާ މައްސަލައެކެވެ. އެގޮތުން، 20 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ވަކި ދާއިމީ ކޮމިޓީއަކަށްވުރެ، ވަގުތީ
ކޮމިޓީއަކުން މި މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް، އެކަމަށް ޖުމްލަ ޙައްލެއް ހޯދުން؛ އަދި
14.8. މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން އަންނަނިވި މައްސަލަތަކަކީ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި
ޙައްލުކުރެވިފައިވާ މައްސަލަތަކެއްކަމުގައި ނުވާތީ، އެ މައްސަލަތައް 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާގުޅޭ
ކޮމިޓީން ބެލުން؛
20 .15.6.1 އެޕްރީލް 2020 ވަނަ ދުވަހު ރ. މީދޫ އިންޖީނުގޭގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންގެންދާ އަޙްމަދު އަނީސް ކިޔާ
މީހަކަށް ޕޮލިސް ސްޓާފް ސަރޖެންޓް ޙުސައިން ޝިޔާމް އަނިޔާކޮށްފައިވާކަމުގެ މައްސަލަ؛ އަދި
15.6.2. މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މަސައްކަތަށް ގަވާއިދަށް ޚިލާފަށް ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން ހޯދާފައިވާކަމަށް ބުނާ
މައްސަލައެއް ފެނަމަތިވެފައިވާތީ އެ މައްސަލާގައި ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގއަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަމެއް ހިމެނިދާނެކަމަށް
ފެންނާތީ ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ.
ޖީހާން މަޙްމޫދް
ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު
76
ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ